

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

vytvořený podle RVP Lyceum MSMT-16031/2024-3

Gymnázium
T. G. Masaryka
Litvínov

GYMNÁZIUM T. G. MASARYKA, LITVÍN OV

Lyceum

„Non scholae, sed vitae discimus.“

Obsah

1	Identifikační údaje	4
1.1	Název a adresa školy	4
1.2	Název programu	4
1.3	Stupeň poskytovaného vzdělání.....	4
1.4	Délka a forma vzdělávání.....	4
1.5	Platnost	4
2	Charakteristika vzdělávacího programu.....	5
3	Profil absolventa	6
4	Podmínky realizace RVP a ŠVP, organizace výuky	7
4.1	Organizace vzdělávání	7
4.2	Maturitní zkouška.....	7
4.3	Kultura a prostředí školy.....	8
4.4	Společné vzdělávání – podpora žáků ve vzdělávání	9
4.5	Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole	10
4.6	Způsoby identifikace, realizace a vyhodnocení podpůrných opatření prvního až pátého stupně zohledňující specifika žáků.....	10
4.7	Provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků nadaných a mimořádně nadaných	11
4.8	Organizace výuky a vzdělávací strategie.....	12
4.9	Otevřená výuka a propojení s externími aktivitami	13
4.10	Propojení formálního a neformálního vzdělávání vč. uznání předchozího učení	14
5	Klíčové kompetence, vzdělávací strategie a základní gramotnosti	15
5.1	Klíčové kompetence	15
5.2	Základní gramotnosti.....	15
5.3	Vzdělávací oblasti	16
5.4	Kompetence k učení	16
5.5	Kompetence komunikační	16
5.6	Kompetence osobnostní a sociální.....	17
5.7	Kompetence k občanství a udržitelnosti	18
5.8	Kompetence k podnikavosti a pracovní.....	19
5.9	Kompetence k řešení problémů	20
5.10	Kompetence kulturní.....	20
5.11	Kompetence digitální	21
5.12	Gramotnost čtenářská a pisatelská	22

5.13	Gramotnost logicko-matematická	23
6	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	25
6.1	Zásady klasifikace	25
6.2	Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci	25
7	Učební plán	28
8	Vyučované předměty	29
8.1	Český jazyk a literatura	29
8.2	Anglický jazyk	35
8.3	Německý jazyk	42
8.4	Ruský jazyk	47
8.5	Španělský jazyk	51
8.6	Tělesná výchova	54
8.7	Matematika	60
8.8	Kariérové poradenství	64
8.9	Informační a komunikační technologie	66
8.10	Přírodovědný základ	69
8.11	Zeměpis	74
8.12	Společenské vědy	77
8.13	Politologie	81
8.14	Právo	84
8.15	Religionistika	87
8.16	Mediální výchova	88
8.17	Historie	91
8.18	Filosofie	95
8.19	Ekonomie	97
8.20	Marketing a management	102
8.21	Veřejná správa	105
8.22	Maturitní proseminář	108

1 Identifikační údaje

1.1 Název a adresa školy

Gymnázium T. G. Masaryka, Litvínov, Studentská 640, příspěvková organizace

Studentská 640, Horní Litvínov,
436 01 Litvínov

Tel.: 476 753 023, 476 753 126

web: www.gtgm.cz

e-mail: gtgm@gtgm.cz

Ředitel školy: Mgr. Jan Novák

Koordinátor ŠVP: Mgr. Štěpánka Vurmová

Právní forma: příspěvková organizace

IČ: 62208870

Zřizovatel:

Ústecký kraj

Velká Hradební 3118/48

400 02 Ústí nad Labem

Zařazení do sítě škol: 1. 9. 1996

IZO: 110020707

1.2 Název programu

Gymnázium T. G. Masaryka, Litvínov, Lyceum – Společenskoprávní studia „Non scholae, sed vitae discimus.“

1.3 Stupeň poskytovaného vzdělání

Střední vzdělání s maturitní zkouškou

1.4 Délka a forma vzdělávání

Denní forma vzdělávání, čtyřletý vzdělávací program (78-42-M/08 Lyceum)

1.5 Platnost

Platnost dokumentu od 30. 6. 2025.

Č. j.: GTGM/2025/0406

2 Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací program **Společenskoprávní studia** oboru Lyceum je koncipován jako **všeobecné, avšak výrazně profilované středoškolské vzdělávání**, které žákům poskytuje hlubší teoretické znalosti a rozvíjí jejich analytické a kritické myšlení se **silným zaměřením na oblast společenských věd, práva a humanitních oborů**. Cílem je připravit studenty především pro **úspěšné studium na vysokých školách**, zejména v oborech jako jsou právo, politologie, mezinárodní vztahy, sociologie, psychologie nebo ekonomie.

Program se vyznačuje několika klíčovými aspekty:

- **Hluboká profilace ve společenských a právních vědách:** Na rozdíl od všeobecného lycea či gymnázia klade společenskoprávní lyceum **zásadní důraz na rozšířenou a prohloubenou výuku předmětů** jako jsou ekonomie, právo, politologie, sociologie, psychologie či historie. Studenti získávají komplexní přehled o fungování společnosti, právního systému, politických procesů a mezinárodních vztahů.
- **Rozvoj kritického myšlení a argumentace:** Výuka je zaměřena na osvojení komplexních teoretických konceptů a rozvoj schopnosti **kritické analýzy společenských jevů a právních norem**. Žáci jsou vedeni k **hlubšímu porozumění souvislostem**, analýze informací z různých zdrojů, formulaci vlastních názorů a **efektivní argumentaci**. Trénuje se schopnost vést diskuse, debatovat a prezentovat složité myšlenky.
- **Rozvoj klíčových kompetencí s akcentem na komunikaci a občanství:** Kromě odborných znalostí klade program velký důraz na rozvoj **klíčových kompetencí** nezbytných pro terciární vzdělávání i budoucí kariéru. Zvláštní pozornost je věnována:
 - **Kompetenci komunikativní:** schopnost srozumitelně se vyjadřovat ústně i písemně, efektivně argumentovat a vést diskusi na společenská a právní témata.
 - **Kompetenci občanské:** rozvoj občanské zodpovědnosti, aktivního přístupu k veřejnému životu, respektu k lidským právům a demokratickým principům.
 - **Kompetenci k řešení problémů:** schopnost identifikovat společenské a právní problémy, analyzovat je z různých perspektiv a navrhnout eticky a právně opodstatněná řešení.
 - **Kompetenci digitální:** schopnost sdílet data, informace a obsah prostřednictvím digitálních technologií a schopnost nakládat s daty, informacemi a obsahem v souladu s právními a etickými pravidly.
- **Příprava na VŠ a profesní orientace:** Obsah a forma výuky jsou úzce propojeny s požadavky vysokoškolského studia v humanitních, společenskovědních a právních oborech. Studenti intenzivně rozvíjejí svou gramotnost čtenářskou i pisatelskou. Program rovněž pomáhá studentům **orientovat se v profesním světě** souvisejícím s jejich zaměřením.

Celkově vzato, vzdělávací program Společenskoprávní lyceum je náročný obor, který připravuje studenty na celoživotní vzdělávání a úspěšnou akademickou či profesní dráhu v oblastech, kde je klíčové hluboké porozumění společnosti, právu a lidským interakcím.

3 Profil absolventa

Typický absolvent **společenskoprávních studií** oboru Lyceum Gymnázia T. G. Masaryka, Litvínov:

- má zájem o další vysokoškolské studium v oblasti, kterou si v předmětech zvyšujících jeho připravenost pro studium v terciární sféře zvolil;
- pokud se pro terciární vzdělávání nerozhodne, je natolik kompetentní, aby se uplatnil na trhu práce, a to i jako OSVČ;
- orientuje se v povinném učivu všech všeobecně vzdělávacích předmětů a je vybaven dovednostmi vymezenými ŠVP na takové úrovni, jež mu zajistí potřebný nadhled při řešení každodenních situací;
- zorganizuje si a plánuje vlastní učení, stanovuje si reálné cíle a přebírá odpovědnost za rozvoj svého potenciálu v celoživotní perspektivě;
- operuje s terminologií ze všech oblastí obsahu vzdělávání a tuto si nadále rozvíjí;
- sleduje rozvoj moderních technologií; informace vyhledává, zpracovává a kriticky hodnotí; v online prostředí je obezřetný, rozlišuje reálný svět od digitálního;
- bezpečně zvládá rutinní operace s ICT, uvědomuje si přínosy i rizika AI a obojí využívá pro své studium i běžný život;
- pracuje s ověřenými daty a informacemi;
- je schopen – ústně i písemně, v mateřském i cizím jazyce – jasně, srozumitelně a efektivně vyjadřovat a prezentovat své myšlenky, pocity a potřeby napříč obory a kontexty;
- plánuje, organizuje a řídí týmovou práci nebo se jí zúčastní při realizaci společensky odpovědných projektů a aktivit;
- zlepšuje a uplatňuje svou kreativitu, inovativnost, iniciativu a vytrvalost;
- odvádí práci na nejvyšší možné úrovni;
- vede respektující dialog, objektivně hodnotí sebe i své okolí, vyslovuje i přijímá kritiku, chválí a zároveň umí pochvalu přijmout;
- zaujímá stanovisko k současnému světovému dění na pozadí porozumění historických, společenských a duchovních kontextů minulosti i přítomnosti;
- respektuje principy demokracie, dodržuje zákonné pořádky;
- vnímá a kriticky hodnotí členství ČR v mezinárodních společenstvích;
- zná svá občanská práva a povinnosti a je schopen se občansky angažovat;
- ctí hodnoty morálky a udržitelnosti v komunitním, sociálním a environmentálním kontextu;
- je tolerantní, vymezuje se proti všem formám diskriminace, xenofobie a rasismu, respektuje národní odlišnosti;
- ve svém jednání je rozvážený, zodpovědný, připravený kdykoli pomoci, je-li to v jeho silách; sám se nebojí o pomoc požádat;
- chápe nebezpečí související s užíváním návykových látek, v konfrontaci s drogou je schopen rozhodnout se správně;
- upevňuje svou fyzickou i psychickou pohodu a odolnost s využitím vhodných postupů;
- pomáhá vytvářet přátelské prostředí, v němž nechybí humor, který neubližuje, ale osvobozuje;
- zapojuje se do akcí pořádaných školou, jejíž reprezentaci vnímá jako možnost srovnání svých schopností a dovedností s vrstevníky i jako možnost šíření dobrého jména lycea, potažmo gymnázia.

4 Podmínky realizace RVP a ŠVP, organizace výuky

4.1 Organizace vzdělávání

Délka a forma vzdělávání: 4 roky v denní formě vzdělávání

Dosažený stupeň vzdělání: střední vzdělání s maturitní zkouškou, kvalifikační úroveň EQF 4

Podmínky pro přijetí ke vzdělávání: přijímání ke vzdělávání se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Způsob ukončení vzdělávání, potvrzení dosaženého vzdělání: vzdělávání se ukončuje maturitní zkouškou; dokladem o získání středního vzdělání s maturitní zkouškou je vysvědčení o maturitní zkoušce. Konání maturitní zkoušky se řídí školským zákonem a příslušným prováděcím právním předpisem.

4.2 Maturitní zkouška

Podoba profilové části maturitní zkoušky vychází ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

Společná část maturitní zkoušky (§ 78 školského zákona). Zkušebními předměty společné části maturitní zkoušky jsou český jazyk a literatura, cizí jazyk (anglický jazyk) a matematika. Společná část maturitní zkoušky se skládá z českého jazyka a literatury a druhé zkoušky, kterou si žák na přihlášce k maturitní zkoušce zvolí, tj. buď anglického jazyka, nebo matematiky.

Všechny zkoušky společné části maturitní zkoušky se konají formou didaktického testu. V případě těchto zkoušek se maximálním dosažitelným počtem bodů rozumí součet dosažitelných bodů všech úloh didaktického testu, které jsou do výsledku zkoušky započítány. Maximální dosažitelný počet bodů didaktického testu, hranice úspěšnosti testu i maximální dosažitelný počet bodů za jednotlivé úlohy testu jsou uvedeny v příslušném testovém sešitě. Didaktické testy společné části maturitní zkoušky se hodnotí slovně „úspěš(a)“ nebo „neúspěš(a)“ s procentuálním vyjádřením úspěšnosti.

Profilová část maturitní zkoušky (§ 79 školského zákona). Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury a, pokud si žák ve společné části maturitní zkoušky zvolil cizí jazyk, ze zkoušky z tohoto cizího jazyka, a z dalších 2 nebo 3 povinných zkoušek. Počet dalších povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program.

Žák může dále v rámci profilové části maturitní zkoušky konat nejvýše 2 nepovinné zkoušky. Žák může volit nepovinné zkoušky z nabídky stanovené ředitelem školy. Zvolené nepovinné zkoušky se uvedou v přihlášce podle § 81 odst. 1.

Ředitel školy v souladu s prováděcím právním předpisem určí nabídku povinných a nepovinných zkoušek podle rámcového a školního vzdělávacího programu, včetně formy a témat těchto zkoušek, a zveřejní toto své rozhodnutí na veřejně přístupném místě ve škole a současně též způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to nejpozději 7 měsíců před konáním první zkoušky profilové části maturitní zkoušky.

Zkoušky z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka se konají vždy formou písemné práce a formou ústní zkoušky před zkušební komisí.

Obhajobu maturitní práce podle odstavce 4 písm. a) a zkoušky konané formou ústní zkoušky podle odstavce 4 písm. b) koná žák po úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávání. Žák může konat profilovou část maturitní zkoušky i v případě, že nevykonal společnou část maturitní zkoušky úspěšně.

Maturitní práce žaka (78–42–M/08 Lyceum). Maturitní práce nahrazuje jednu ze dvou povinných zkoušek, které pro profilovou část maturitní zkoušky stanoví ředitel školy. Z hlediska obsahového i formálního si žák může vybrat jednu ze dvou možností – založení fiktivní firmy (použije vědomosti z ekonomie, práva, marketingu a managementu, popř. zeměpisu), anebo práci z vybraného specializovaného předmětu (historie, politologie, společenské vědy, veřejná správa či zeměpis).

U práce z dílčích (specializovaných) předmětů je podmínkou výzkumná část, které předchází část teoretická, jež vychází ze zvoleného tématu a podoby výzkumu. Maturitní práce nesmí být kompilací již existujících teoretických prací.

Výběr tématu je plně v kompetenci žáka, který zvolené téma nahlásí nejpozději do konce září školního roku, v němž bude maturovat. V předmětu Maturitní proseminář budou žáci seznámeni s harmonogramem odevzdávání dílčích částí maturitní práce i její kompletní podoby.

4.3 Kultura a prostředí školy

Kultura školy zahrnuje vzájemně propojený soubor materiálních a organizačních podmínek, vztahů uvnitř školního společenství, pravidel a sdílených hodnot, symbolů a tradic, které mají přímý vliv na kvalitu toho, jak se jednotliví členové cítí ve školním společenství, a tím i na kvalitu učení žáků. Škola rozvíjí svou kulturu tak, aby se žáci učili významným způsobem už samotným pobytem v prostředí školy, a to zejména v následujících aspektech:

Zdraví a bezpečí

Škola vytváří prostředí, které podporuje zdravý životní styl a bezpečnost všech členů školního společenství včetně funkčního systému zabezpečení vnitřních i vnějších prostor školy.

Pohybové a sportovní aktivity jsou podporovány a nabízeny primárně v rámci povinné výuky, ale jako neformální aktivity je mohou žáci realizovat v odpolední části školního dne.

Škola podporuje využívání digitálních technologií zdravým a bezpečným způsobem. Přijímá a důsledně uplatňuje programy k prevenci kyberšikany a zneužívání digitálních technologií.

Škola plánuje, realizuje a pravidelně vyhodnocuje preventivní programy v oblasti péče o duševní zdraví žáků.

Vztahy a komunikace

Škola systematicky buduje vztahy a podporuje vzájemný respekt a důvěru všech aktérů vzdělávání, tedy žáků, pedagogických pracovníků, rodičů i sociálních partnerů. Učitelé fungují také jako mentoři a poradci, kteří žákům pomáhají překonávat výzvy a dosahovat jejich cílů.

Škola rozvíjí společenství, kde učitelé, žáci a další zainteresovaní participují na chodu školy a přebírají spoluodpovědnost za kvalitu jejího prostředí. To přispívá ke ztotožnění se smyslem školy, kterým je poskytování kvalitního vzdělání žákům, k akceptaci cílů vzdělávání, angažovanosti při vyučování a učení a sounáležitosti se školou.

Škola využívá funkční informační systém pro transparentní a včasné informování všech aktérů o záležitostech, které se jich dotýkají.

Škola má vytvořeny nástroje průběžné zpětné vazby k výuce a fungování školy od žáků, učitelů a dalších aktérů a výsledky vyhodnocení zpřístupňuje.

Odpovědnost k přírodě i lidem

Škola ve své praktické činnosti uplatňuje principy udržitelnosti. Je pro žáky modelovým prostředím organizace, která minimalizuje své negativní dopady na životní prostředí.

Škola poskytuje žákům příležitosti zapojit se do společensky prospěšných aktivit v oblasti ochrany přírody, životního prostředí, minimalizace, recyklace a znovuvyužití odpadů.

Škola podporuje aktivity rozvojové pomoci na lokální, národní a globální úrovni, které rozvíjejí dovednosti, postoje a hodnoty žáků směřující k schopnosti aktivně řešit lokální i globální problémy.

4.4 Společné vzdělávání – podpora žáků ve vzdělávání

Vzdělávání podle RVP oboru vzdělávání Lyceum je založené na respektování individuálních vzdělávacích potřeb všech žáků s cílem maximálního využití jejich vzdělávacího potenciálu. Škola přijímá odlišnost žáků, respektuje diverzitu jejich vzdělávacích a psychických potřeb a zajišťuje pro ně rovnost vzdělávacích příležitostí.

Pokud žáci i v případě individualizace výuky obtížně dosahují cílů vzdělávání nebo naopak jejich vzdělávací potřeby tyto cíle výrazně převyšují, je jim ze strany pedagogických pracovníků školy nebo školských zařízení poskytována legislativně stanovená podpora – podpůrná opatření prvního až pátého stupně (§ 16, zákona č. 561/2004 Sb.).

V případě poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola na základě svého rozhodnutí hledá pro žáky funkční způsoby práce se vzdělávacím obsahem. Jestliže podpora vyžaduje součinnost více pedagogických pracovníků nebo součinnost s rodinou žáka, může být školou vytvářen **Plán pedagogické podpory (PLPP)**.

V případě **podpůrných opatření druhého až pátého stupně** je způsob jejich poskytování žákovi podrobně specifikován školským poradenským zařízením (ŠPZ) v Doporučení pro vzdělávání žáka ve škole (Doporučení). Nástrojem pro realizaci podpůrného opatření může být **individuální vzdělávací plán (IVP)**. IVP i PLPP svým obsahem vycházejí z ŠVP zpracovaného podle tohoto RVP.

Škola zajišťuje **realizaci podpůrných opatření**, podporuje komunikaci o nich a účinnou spolupráci školy, školního poradenského pracoviště, ŠPZ, zákonných zástupců žáků.

Škola pro vybrané skupiny žáků realizuje v rámci podpůrných opatření **specifické vzdělávací obsahy, které vycházejí z obsahu ŠVP**:

- Pro žáky nadané a mimořádně nadané škola prohlubuje a rozšiřuje vzdělávací obsah.
- Pro žáky-cizince, žáky s odlišným mateřským jazykem je realizována bezplatná intenzivní jazyková příprava k začlenění do středního vzdělávání.
- Pro žáky se zrakovým, se sluchovým, s tělesným postižením, s narušenou komunikační schopností, s poruchou autistického spektra, se specifickými poruchami učení, chování upravuje škola vzdělávací obsah podle závažnosti jejich znevýhodnění.

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných <https://msmt.gov.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi-2>

<https://archiv-nuv.npi.cz/t/specialni-vzdelavani.html>

4.5 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

Východiska a filozofie školy

Naše škola se snaží vytvářet takové prostředí, kde má každý žák možnost rozvíjet svůj potenciál bez ohledu na jeho specifické vzdělávací potřeby. Cílem je zajištění rovných příležitostí, maximální rozvoj potenciálu a úspěšné začlenění do kolektivu i vzdělávacího procesu.

Role a zodpovědnosti

- Třídní učitel: první kontakt, pozorování, komunikace s rodiči a ŠPZ
- Školní poradenské pracoviště (výchovný poradce, speciální pedagog, metodik prevence): přímá práce se žáky, komunikace s PPP/SPC, metodická podpora učitelům, konzultace s rodiči, tvorba IVP/PLPP
- Učitelé jednotlivých předmětů: aplikace podpůrných opatření ve výuce, průběžné sledování pokroku, komunikace s třídním učitelem, popř. ŠPP (výchovný poradce, speciální pedagog)
- Vedení školy: zajištění personálních a materiálních zdrojů, podpora pedagogického sboru, kontrola a evaluace systému

4.6 Způsoby identifikace, realizace a vyhodnocení podpůrných opatření prvního až pátého stupně zohledňující specifika žáků

Proces identifikace a nastavení podpory

- Primární screening: podněty od rodičů / pozorování ve výuce / výsledky diagnostických testů
- Projednání s třídním učitelem a rodiči
- Odeslání žádosti do PPP/SPC
- Vypracování PLPP/IVP – obojí vychází ze zprávy z PPP/SPC; vypracuje výchovný poradce; obsahem důvody vyhotovení, obsah učiva, podmínky a podoba klasifikace (hodnocení) v rámci toho kterého předmětu
- Seznámení všech zúčastněných – žáka, ZZ, učitelů – probíhá jak osobně (výchovný poradce, speciální pedagog), tak v rámci interní komunikace (učitelský sbor)

Realizace podpůrných opatření

- Formy podpory: individuální konzultace, úpravy metod výuky, pomůcky, úpravy klasifikace a hodnocení; asistent pedagoga
- Spolupráce s PPP/SPC

Monitorování a vyhodnocování účinnosti podpory

- Pravidelné hodnocení pokroku ze strany vyučujících – žák hodnocen vyučujícími průběžně, rodiče informováni čtvrtletně, v případě potřeby i častěji; o pokrocích informován i třídní učitel
- Revize PPO a PLPP/IVP – při výrazné změně stavu žáka nebo na základě doporučení PPP/SPC; roční/dvouletý interval

4.7 Provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků nadaných a mimořádně nadaných

Východiska a filozofie školy k podpoře nadaných žáků

Naše škola si klade za cíl identifikovat a podporovat nadané a mimořádně nadané žáky tak, aby mohli plně rozvinout svůj potenciál a talent, a byli připraveni na další studium a uplatnění v životě. Podpora nadaných žáků je integrální součástí inkluzivního vzdělávání a škola se snaží o diferenciaci a individualizaci výuky pro všechny žáky.

Klíčové myšlenky pro nadané žáky:

- Individuální přístup – každý žák je jiný, potřebuje jinou podporu
- Flexibilita – systém podpory musí být flexibilní a reagovat na měnící se potřeby žáka
- Spolupráce – důležitá je spolupráce mezi učiteli, rodiči, žákem a případnými externími odborníky
- Diferenciaci a obohacení – nejde jen o „více práce“, ale o jinou, hlubší, rozšiřující a komplexnější práci

Identifikace a diagnostika nadaných žáků

- Pozorování učitelů – třídní učitelé/předmětoví učitelé na základě mimořádných výsledků, rychlosti chápání, hloubky porozumění, specifických zájmů atp.
- Pedagogická diagnostika – pozorování, rozhovory, analýza prací
- Spolupráce s rodiči
- Spolupráce s PPP/SPC

Formy podpory a úpravy vzdělávacího procesu

- Diferenciaci a individualizaci ve výuce:
 - rozšiřující učivo – nabídka náročnějších úkolů, projektů, témat k hlubšímu prozkoumání v rámci běžných hodin
 - samostatná práce – možnost pracovat na vybraných tématech
 - obohacení obsahu – zařazení nadstandardních, aktuálních nebo mezioborových témat do výuky
 - variabilita metod – využívání problémového vyučování, výzkumných metod, diskusí, kritického myšlení
- Mimoškolní aktivity a práce s externími zdroji:
 - soutěže a olympiády – aktivní podpora a příprava na vědomostní soutěže na všech úrovních
 - zapojení se do projektů vyžadujících kreativitu i komplexní myšlení a řešení problémů
 - možnost navštěvovat semináře či přednášky na vyšších stupních vzdělávání
 - návštěvy specializovaných pracovišť, muzeí, firem
 - mentoring – možnost spojení žáka s externím odborníkem v oblasti jeho zájmu

Role a zodpovednosť

- Třídní učitel: první identifikace, komunikace s rodiči, sledování pokroku, informování ostatních učitelů; spolupráce s výchovným poradcem
- Výchovný poradce: metodická podpora učitelům, koordinace aktivit pro nadané žáky, komunikace s PPP
- Předmětoví učitelé: diferenciacie výuky, zadávání náročných úkolů
- Vedení školy: zajištění podpory, finančních a materiálních prostředků, podpora učitelů

Monitorování a vyhodnocování účinnosti podpory

- Pravidelné hodnocení pokroku (minimálně jednou za pololetí) – sledováno mj., zda je žák dostatečně stimulován a zda dochází k rozvoji jeho potenciálu
- Konzultace s rodiči a žákem (minimálně jednou za pololetí) – hodnocena efektivita podpory a plánovány další kroky
- Zpětná vazba – shromažďována zpětná vazba od žáka i učitelů na poskytovanou podporu
- Flexibilita – možnost změny nastavených opatření podle potřeb a vývoje žáka

4.8 Organizace výuky a vzdělávací strategie

Sebeřízené učení

Škola systematicky vytváří a podporuje příležitosti pro přebírání odpovědnosti žáků za učení, včetně zajištění podmínek pro participaci a sebeřízené učení s možností ovlivňovat svou studijní cestu v průběhu studia. (RVP Lyceum)

Sebeřízené učení (SŘU) je proces, kdy žáci aktivně a s vědomím svých cílů řídí své vlastní učení. To znamená, že si sami stanovují cíle, plánují strategie pro dosažení těchto cílů, monitorují svůj pokrok, vyhodnocují své výsledky a případně upravují své strategie.

Důležitost SŘU:

- Rozvíjí metakognitivní dovednosti: žáci se učí přemýšlet o svém vlastním myšlení a učení.
- Zvyšuje motivaci a angažovanost: když mají žáci kontrolu nad svým učením, jsou motivovanější a více se zapojují.
- Podporuje samostatnost a zodpovědnost: žáci se učí nést důsledky svých rozhodnutí a plánovat si práci.
- Přípravuje na budoucnost: v dnešním rychle se měnícím světě je schopnost učit se novým věcem klíčová.
- Rozvíjí kritické myšlení a řešení problémů: žáci se učí sami hledat řešení a vyhodnocovat informace.

Východiska a filozofie školy

Naše škola usiluje o to, aby si každý žák osvojil dovednosti sebeřízeného učení, které mu umožní efektivně a s radostí se učit po celý život. Škola podporuje aktivní učení, které žákům umožňuje převzít iniciativu.

Klíčové oblasti rozvoje dovedností sebeřízeného učení

Škola pomáhá žákům rozvíjet následující dovednosti:

- Stanovování cílů – žáci se učí formulovat realistické a měřitelné cíle (projekty, příprava na testy...)
- Plánování a organizace – žáci si rozvíjejí schopnost plánovat si čas, práci a zdroje (tvorba studijních plánů, time management, práce s diářem/kalendářem...); práce s informacemi (vyhledávání, třídění, kritické hodnocení)
- Volba a aplikace strategií učení – např. efektivní čtení, psaní poznámek, mnemotechnické pomůcky, myšlenkové mapy
- Monitorování a hodnocení pokroku – sebereflexe, sebehodnocení, kontrolní otázky...; využití formativního hodnocení zaměřeného na proces učení
- Reflexe a adaptace – např. diskuse o tom, co a jak se žáci naučili, co by udělali jinak, jaké problémy nastaly a jak je vyřešili

Implementace a formy podpory

- Metody výuky:
 - projektová výuka – žáci si sami volí témata, plánují, realizují a prezentují
 - problémová výuka – žáci řeší otevřené problémy, hledají informace a navrhuji řešení
 - badatelská výuka – žáci se učí klást otázky, navrhovat výzkum a analyzovat data
 - kooperativní učení – práce ve skupinách, kde si žáci rozděľují role a zodpovědnost
 - individuální práce a diferenciacie – žáci mohou pracovat vlastním tempem na úkolech, které si částečně volí
- Role učitele:
 - učitel jako facilitátor a průvodce, ne pouze předavač informací
 - poskytování strukturovaného prostředí a jasných pokynů
 - podpora žáků v reflexi a sebereflexi
 - poskytování konstruktivní zpětné vazby

4.9 Otevřená výuka a propojení s externími aktivitami

Naše škola vnímá propojení s externím prostředím jako klíčovou součást moderního vzdělávání, která umožňuje žákům získávat praktické zkušenosti, rozšiřovat si obzory a připravovat se na dynamicky se měnící svět. Cílem je rozvoj kompetencí, zvýšení motivace, kariérní poradenství, budování komunitních vazeb.

Aktivity a spolupráce

- exkurze a návštěvy (firmy, kulturní zařízení, vysoké školy, vědecké a odborné instituce)
- přednášky a workshopy externích odborníků
- spolupráce s VŠ a univerzitami (dny otevřených dveří, semináře pro středoškoláky)
- účast na soutěžích a olympiádách
- využívání online knihoven a databází

- dobrovolnické a komunitní aktivity (zapojení žáků do dobrovolnické práce v rámci místní komunity, organizování školních akcí určených pro veřejnost)
- krátkodobé praxe a stáže (od 18 let, tj. od třetího ročníku)

Hodnocení a zpětná vazba

- žáci – psaní zpráv, prezentování zážitků atp.
- učitelé – diskuse se žáky nad přínosem viděného/slyšeného vs. hodnocení z pozice učitele
- externí partneři – přístup žáků, přínos v rámci krátkodobé stáže/praxe

4.10 Propojení formálního a neformálního vzdělávání vč. uznání předchozího učení

Naše škola uznává, že učení probíhá i mimo formální vyučování. Aktivně podporujeme propojení školního vzdělávání s neformálními aktivitami žáků, abychom rozvíjeli jejich celostní osobnost, talent a klíčové kompetence pro život.

Klíčové myšlenky:

- Holistický přístup: škola vnímá žáka jako celek a jeho učení jako komplexní proces.
- Synergie: vzájemné posilování a doplňování obou typů vzdělávání.
- Smysluplnost: učení se stává pro žáka smysluplnějším, když vidí jeho propojení s reálným životem a svými zájmy.
- Motivace: propojení zvyšuje vnitřní motivaci žáků k učení.

Na základě výše uvedeného škola zohledňuje ve výuce kompetence žáka získané mimo školu (např. uznání standardizovaných zkoušek získaných v neformálním vzdělávání).

Snažíme se připravit žáky na život, kde se budou muset učit neustále a z různých zdrojů.

5 Klíčové kompetence, vzdělávací strategie a základní gramotnosti

Vzdělávací obsah je v RVP oboru vzdělání Lyceum vymezen očekávanými výsledky učení (OVU) klíčových kompetencí, základních gramotností a vzdělávacích oblastí ve všeobecně vzdělávacím základu i v disponibilní části učebního plánu.

OVU stanovují výsledek vzdělávání žáků na konci středního vzdělávání. Jsou určující pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP). Učitelé se žáky cíleně směřují ve výuce k jejich osvojování na odpovídající úrovni a hodnotí u jednotlivých žáků jejich dosažení.

5.1 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují stěžejní obsahovou kategorii, k jejímuž naplnění (osvojení) směřuje vzdělávání v oboru Lyceum. Klíčové kompetence představují funkční propojení znalostí, dovedností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena ve společnosti. Klíčové kompetence se rozvíjejí v průběhu celého života, požadovaná úroveň rozvoje klíčových kompetencí absolventa oboru vzdělání Lyceum je součástí výše uvedeného profilu absolventa.

V návaznosti na základní vzdělávání je v RVP oboru Lyceum vymezeno osm klíčových kompetencí:

- Kompetence k učení
- Kompetence komunikační
- Kompetence osobnostní a sociální
- Kompetence k občanství a udržitelnosti
- Kompetence k podnikavosti a pracovní
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence kulturní
- Kompetence digitální

Očekávané výsledky učení klíčových kompetencí se promítají do výsledků učení vzdělávacích oblastí a zároveň jsou rozvíjeny volbou vhodných vzdělávacích strategií. V oboru vzdělání Lyceum jsou vymezeny jako prioritní pro rozvoj klíčových kompetencí následující vzdělávací strategie:

- Týmová práce
- Podpora rozvoje prezentačních dovedností
- Badatelství a řešení problémů s podporou digitálních technologií
- Realizace projektů

5.2 Základní gramotnosti

Základní gramotnosti představují schopnost praktického uplatnění souboru znalostí a dovedností, které jsou předpokladem pro jakékoli vzdělávání.

V návaznosti na základní vzdělávání jsou v RVP oboru vzdělání Lyceum vymezené dvě základní gramotnosti:

- Čtenářská a pisatelská
- Logicko-matematická

Očekávané výsledky učení základních gramotností se promítají do výsledků učení vzdělávacích oblastí a zároveň jsou rozvíjeny volbou vhodných vzdělávacích strategií.

5.3 Vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblasti jsou integrovaně vymezené obsahové domény, které se dále člení na vzdělávací, resp. obsahové okruhy.

Všeobecně vzdělávací základ oboru vzdělání Lyceum obsahuje čtyři vzdělávací oblasti:

- Osobnostní rozvoj, vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu (kariéře)
- Komunikační a jazykové vzdělávání
- Aplikované vzdělávání STEM (Science, Technology, Engineering, Math), tj. přírodní vědy, informatika, technika, matematika
- Prakticky orientované vzdělávání společenskovední a humanitní

Očekávané výsledky učení ve vzdělávacích oblastech jsou zpřesněny indikátory, které konkretizují požadovanou úroveň splnění.

Disponibilní část obsahu vzdělání zahrnuje dále rozšiřující všeobecně vzdělávací oblast, která je konkrétně specifikována až ve školním vzdělávacím programu. Obsahuje zpravidla všeobecně vzdělávací předměty, které škola nabízí a pro žáky jsou povinně volitelné v rozsahu stanoveném v učebním plánu.

Disponibilní část obsahu vzdělání dále zahrnuje oborovou orientaci, která je taktéž konkrétně specifikována až ve školním vzdělávacím programu. Oborová orientace odráží vybrané oblasti praxe a poskytuje žákům možnost výběru odborného obsahu z nabídky školy ve vazbě na kariérovou podporu a osobnostní rozvoj. Oborová orientace je pro žáky rovněž povinně volitelná v rozsahu stanoveném v učebním plánu.

5.4 Kompetence k učení

Klíčová **kompetence k učení** představuje schopnosti využívat takové metody a strategie, které vedou k efektivnímu učení, k organizování a plánování vlastního učení, ke kritickému myšlení, k důležitosti ověřování dat, seznamují žáka s nástroji pro efektivní učení i s důležitostí vlastní snahy, koncentrace a vůle pro učení se nových věcí. Klíčová kompetence podporuje motivaci převzít odpovědnost za vlastní učení i za rozvoj svého potenciálu, a to v celoživotní perspektivě.

5.4.1 Umění se učit

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na tvorbu efektivních strategií, na učení se s ohledem na práci s cíli a reflektování vlastního učení během procesu učení.

[KKU-USU-000-ZV9-001](#)

Řídí vlastní procesy učení.

5.4.2 Smysl a cíl učení, celoživotní učení

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na práci s vlastní koncentrací a motivací do učení, ale také na práci s volnými procesy a zpětnou vazbou při rozvoji.

[KKU-SMU-000-ZV9-001](#)

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

5.5 Kompetence komunikační

Klíčová **kompetence komunikační** vede jedince k uvědomění si důležitosti komunikace a vybavuje ho takovými komunikačními schopnostmi, které mu umožní aktivní spolupráci s lidmi kolem něj.

Rozvoj této kompetence proto vede jednak ke schopnosti porozumět ostatním, jednak ke schopnosti srozumitelně a adekvátně vyjádřit své myšlenky, záměry, postoje či emoce prostřednictvím širokého spektra komunikačních strategií a výrazových prostředků. Mezi ty přitom v kontextu dnešního propojeného světa patří nejen prostředky mateřského

jazyka, ale také jazyků cizích. Důraz je proto kladen také na rozvoj vícejazyčného repertoáru jedince, tedy jeho schopnosti mobilizovat všechny dostupné jazykové prostředky (mateřského, prvního i druhého cizího jazyka atd.) a dosáhnout komunikačního záměru i v situacích, při kterých mluvčí nesdílí společný jazyk. Konečně, v užším kontextu mluvené interakce patří pod komunikační kompetenci také schopnost patřičně usměrňovat vlastní vyjadřování s ohledem na průběžnou zpětnou vazbu poskytovanou komunikačním partnerem.

5.5.1 Vyjadřování

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na schopnost žáka vyjadřovat se smysluplně a samostatně, na šíři k tomu užitých výrazových prostředků a na jejich volbu v kontextu komunikační situace. Součástí očekávaného výsledku jsou také prezentační dovednosti žáka.

[KKK-VYJ-000-ZV9-001](#)

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

5.5.2 Porozumění

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na schopnost žáka porozumět různým vrstvám komunikačního aktu a na volbu receptivních strategií k tomu potřebných.

[KKK-POR-000-ZV9-001](#)

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

5.5.3 Aktivní naslouchání

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na schopnost žáka soustředit se během mluvené interakce na projev ostatních účastníků interakce, flexibilně přizpůsobovat svůj projev potřebám komunikačního partnera a také na schopnost zpětně tento proces reflektovat.

[KKK-AKN-000-ZV9-001](#)

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

5.5.4 Vícejazyčnost

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj vícejazyčného repertoáru jedince, tedy jeho schopnosti mobilizovat všechny dostupné jazykové prostředky (mateřského, prvního i druhého cizího jazyka atd.) a kulturní zkušenosti k dosažení komunikačního záměru v situacích, při kterých mluvčí nesdílí společný jazyk.

[KKK-VJZ-000-ZV9-001](#)

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

5.6 Kompetence osobnostní a sociální

Klíčová **kompetence osobnostní a sociální** přináší do života žáků důraz na seberozvoj a vede k utváření a upevňování dobrých mezilidských vztahů, k empatickému a respektujícímu přístupu k ostatním lidem a k účinné spolupráci s ostatními. Formuje se především díky poznání sama sebe, vlastních silných i slabých stránek a díky práci na nich. Kompetence představuje sebereflexi jako klíčovou dovednost pro vlastní rozvoj i pro budování vztahů. Jedinec, který má tuto klíčovou kompetenci rozvinutou, si bude vědom zodpovědnosti za vlastní všestrannou pohodu, za práci se svými silnými i slabými stránkami, za seberozvoj, sebereflexi i vztahy, které během života tvoří, či spolupráci při vzájemném učení. Kompetence vede k růstovému myšlení, ke snaze překonávat překážky a k psychické odolnosti jedince.

5.6.1 Vlastní wellbeing

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj vlastního wellbeingu prostřednictvím práce se samostatností, hledání podpory v případě potřeby a psychohygieny. Následně navazuje na wellbeing v jeho celé šíři.

[KOS-WEL-000-ZV9-001](#)

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

5.6.2 Resilience: odolávání obtížným situacím

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj resilience prostřednictvím práce na psychické odolnosti a postupném překonávání překážek.

[KOS-ODO-000-ZV9-001](#)

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

5.6.3 Identita

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na práci s vlastní jedinečností a identitou pomocí seberozvoje (sebepojetí, seberegulace, sebeorganizace, sebereflexe, sebeřízení a sebevědomí).

[KOS-SEB-000-ZV9-001](#)

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

5.6.4 Empatie a porozumění druhým

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj empatie, respektu, tolerance a etického chování v rámci socializace.

[KOS-EMP-000-ZV9-001](#)

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

5.6.5 Budování a udržování zdravých vztahů

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj začleňování sebe do skupiny, sociální soudržnost a pospolitost.

[KOS-VZT-000-ZV9-001](#)

Rozšiřuje okruh vztahů.

5.7 Kompetence k občanství a udržitelnosti

Kompetence rozvíjené v této oblasti umožňují člověku jednat jako zodpovědný občan a obyvatel obce, země, regionu a planety, a plnohodnotně se tak podílet na občanském životě a péči o udržitelnost světa. K tomu patří i schopnost hledat a poznávat výzvy současného světa, tak aby společnost a svět fungovaly lépe (prioritami je zaměření na posilování demokracie a udržitelnost). Tyto kompetence se formují prostřednictvím prožitku a zkušenosti (žáci se nejen učí o určité demokratické instituci, ale také ji navštíví; o možnostech podílení se na chodu školy či obce nejen diskutují, ale aktivně se ve škole a obci zapojují atd.). Zážitky a zkušenosti pak žáci reflektují s ohledem na to, co se během prožitku právě učí. Prakticky uplatňují některé znalosti, ale především dovednosti a průběžně rozvíjené postoje a uvědomované hodnoty. Učí se vycházet z komunitního, společenského a environmentálního kontextu (ve skupině či ve třídě, lokálně ve škole či komunitě, ale i globálně v širším světě).

5.7.1 Respektující vztah k životu a světu

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj vnímavosti a citlivosti k živým bytostem a ohleduplnosti k přírodě a světu.

[KOB-RES-000-ZV9-001](#)

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

5.7.2 Zohledňování propojenosti světa

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj souvislostního (systémového) myšlení a odhalování příčin a následků, dále na rozvoj celostního (holistického, globálního) myšlení a porozumění propojenosti světa.

[KOB-ZPS-000-ZV9-001](#)

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

5.7.3 Směřování k udržitelné budoucnosti

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj předvídatvého (anticipačního) myšlení, porozumění hlediskům a principům udržitelnosti a uskutečňování změn.

[KOB-UDR-000-ZV9-001](#)

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promýšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

5.7.4 Odpovědné rozhodování a jednání

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na spravedlnost, přebírání odpovědnosti a svobodné a odpovědné rozhodování.

[KOB-ODP-000-ZV9-001](#)

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

5.7.5 Aktivní občanství, participace a přesvědčení o vlastním vlivu (zmocňování)

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj zájmu žáka o veřejné dění, kritickou tvorbu svobodného názoru, na individuální a kolektivní zapojení do veřejného dění, na práci s vlastním vlivem a demokratickým přístupem, ale také na rozvoj respektování a uplatňování práv a zájmů.

[KOB-PCP-000-ZV9-001](#)

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

5.8 Kompetence k podnikavosti a pracovní

Klíčová **kompetence k podnikavosti a pracovní** představuje schopnosti jedince rozvíjet nápady, příležitosti a výzvy a vytvářet z nich nové hodnoty ve společenském, kulturním, environmentálním a ekonomickém kontextu, stejně jako hodnoty spojené s osobním růstem a kariérovým rozvojem. Tyto schopnosti vedou také k úspěšnému vyrovnávání se se změnami, nejistotou i případným neúspěchem v různých oblastech života a podporují adaptabilitu. Podstatou klíčové kompetence je činnost zohledňující etické a environmentální principy, inovativnost, tvůrčí potenciál, vnímání problémů jako výzev, vnitřní motivace jedince k úsilí o svoji udržitelnou budoucnost v rodině, společnosti i profesním životě. Prioritou je praktická zkušenost žáka s plánováním a realizací aktivit či projektů.

5.8.1 Nápady, příležitosti a výzvy

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na proces vyhledávání příležitostí a výzev, generování a rozvíjení nových nápadů v různých oblastech života.

[KPP-NAP-000-ZV9-001](#)

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

5.8.2 Mobilizování zdrojů

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na proces získávání a spravování zdrojů k zajištění podpory a rozvoje tvůrčího potenciálu jedince i skupiny potřebného k adaptaci na změny.

[KPP-ZDR-000-ZV9-001](#)

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

5.8.3 Realizace akcí, aktivit, projektů

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na proces praktické realizace aktivit a projektů rozvíjejících aktivní, efektivní či inovativní přístupy k profesi a životu.

[KPP-REA-000-ZV9-001](#)

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

5.8.4 Spolupráce a týmová práce

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj efektivní spolupráce prostřednictvím uvědomění skupinových, týmových rolí či odpovědnosti za společný výsledek.

[KPP-TYM-000-ZV9-001](#)

[Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.](#)

5.9 Kompetence k řešení problémů

Klíčová **kompetence k řešení problémů** přináší schopnosti rozpoznat problém, který vyžaduje řešení, sbírat relevantní informace, provádět analýzu a hledat různá řešení s cílem dosáhnout optimálního výsledku, kriticky posuzovat různá řešení, vyhodnocovat je, vybírat nejlepší z nich a relevantně je obhajovat, přemýšlet inovativně a přicházet s novými přístupy, vytvářet plán postupu řešení a následně ho provádět a zhodnocovat jeho účinnost. Klíčová kompetence přispívá k pochopení důležitosti vědeckých poznatků a kritické práci s nimi. Ukotvuje postoj žáka k problému jako k výzvě, a tím se úzce propojuje s klíčovou kompetencí k podnikavosti a pracovní.

5.9.1 Řešení běžných problematických situací

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na řešení praktických každodenních problematických situací.

[KRP-RPS-000-ZV9-001](#)

[Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.](#)

5.9.2 Kritické hodnocení a využití vědeckého poznání

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na práci s vědeckou metodou poznání a na kritické hodnocení prezentovaných tvrzení.

[KRP-VED-000-ZV9-001](#)

[Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.](#)

5.9.3 Badatelství

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na proces generování nových poznatků, které přesahují jejich pragmatické využití.

[KRP-BAD-000-ZV9-001](#)

[Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.](#)

5.9.4 Práce s informacemi a kritické myšlení

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na práci s běžnými metodami poznání a na hodnocení informací a zdrojů dat z hlediska kritického myšlení.

[KRP-KRP-000-ZV9-001](#)

[Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.](#)

5.10 Kompetence kulturní

Klíčová **kompetence kulturní** rozvíjí u žáků schopnost vnímat umění jako specifický způsob poznávání světa a vypovídání o něm, interpretovat a hodnotit různé kulturní a umělecké projevy a porozumět jejich významu a kontextu. Tím přispívá k rozvoji kulturního povědomí a respektu vůči kulturní a umělecké rozmanitosti. Zahrnuje schopnost komunikovat a vyjadřovat se různými uměleckými formami citlivě a adekvátně v různých kontextech a aktivně se podílet na kulturním dění ve škole i v okolí. Klíčová kompetence kulturní hraje významnou roli při rozvíjení tvůrčího myšlení, kreativity, kultivování kulturního dialogu a obohacování kulturního dědictví.

5.10.1 Kulturní kontext

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na schopnost vnímat, interpretovat a hodnotit základní koncepty a události v oblasti kultury a umění v daném prostředí i v širším místním a historickém kontextu a účast v uměleckých a kulturních projektech.

[KKT-KON-000-ZV9-001](#)

[Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.](#)

5.10.2 Umění a kultura jako prostředek komunikace

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvoj schopnosti přijímat, interpretovat a reflektovat různé formy umění a kulturních projevů jako efektivní komunikaci, jako sdílení myšlenek, emocí, postojů a hodnot mezi jednotlivci a skupinami v různých kulturních kontextech.

[KKT-UMK-000-ZV9-001](#)

[Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.](#)

5.10.3 Kulturní a umělecké sebevyjádření

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na schopnost individuálně i v týmu kreativně vyjádřit své myšlenky, emoce, postoje, hodnoty a témata prostřednictvím různých uměleckých a kulturních projevů.

[KKT-SVJ-000-ZV9-001](#)

[Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.](#)

5.10.4 Kulturní identita a rozmanitost

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na rozvíjení vnímání vlastní kulturní identity i respektu k odlišnostem ostatních. Žáci se učí chápat a oceňovat rozmanitost kulturních projevů, tradic, zvyků a hodnot jak v rámci své společnosti, tak v globálním kontextu. Gradační **očekávaný výsledek učení** podporuje schopnost orientovat se v multikulturním světě, rozvíjí empatii, toleranci a připravuje žáky na život ve společnosti, kde je nutné spolupracovat a komunikovat s lidmi různých národností, etnik, náboženství a kultur.

[KKT-IDR-000-ZV9-001](#)

[Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.](#)

5.11 Kompetence digitální

Klíčová **kompetence digitální** představuje soubor znalostí, dovedností a postojů, které umožňují žákům účelně, bezpečně a efektivně využívat digitální technologie při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života, aktivně a respektujícím způsobem se podílet na utváření digitálního světa a nacházet rovnováhu mezi světem digitálním a fyzickým.

5.11.1 Digitální informace a data

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na získávání dat, informací a obsahu, na kontrolu digitální stopy, utváření digitální identity a správu dat, informací a obsahu.

[KDI-DAT-000-ZV9-001](#)

[Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.](#)

5.11.2 Zapojení do společnosti prostřednictvím digitálních technologií

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na sdílení dat, informací a obsahu prostřednictvím digitálních technologií s vědomím kulturních a generačních odlišností, zapojení se do společnosti prostřednictvím dostupných digitálních služeb a aktivního občanství, nakládání s daty, informacemi a obsahem v souladu s právními a etickými pravidly.

[KDI-ZAP-000-ZV9-001](#)

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

5.11.3 Tvorba digitálního obsahu

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na tvorbu nového digitálního obsahu, úpravu a integraci existujícího digitálního obsahu do stávajícího souboru znalostí, předávání srozumitelných instrukcí počítačovým systémům.

[KDI-TDO-000-ZV9-001](#)

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

5.11.4 Bezpečnost v digitálním prostředí

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na ochranu obsahu a soukromí v digitálním prostředí, vliv digitálních technologií na wellbeing a sociální začlenění, dopad digitálních technologií a jejich používání na životní prostředí.

[KDI-BZK-000-ZV9-001](#)

Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení a dat nebo jeho tělesné či duševní zdraví.

5.11.5 Digitální vývoj a inovace

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na efektivní využití digitálních technologií, využití digitálních nástrojů k inovaci procesů a produktů, sledování vývoje digitálních technologií.

[KDI-VIN-000-ZV9-001](#)

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a z kvalitnil výsledky práce.

Problematika **digitálních kompetencí učitelů** zpracována také na <https://digitalnikompetence.cz/digitalni-kompetence-ucitelu/>

5.12 Gramotnost čtenářská a pisatelská

Základní gramotnost čtenářská a pisatelská je předpokladem k rozvoji všech klíčových kompetencí nejen napříč vzdělávacími obory ve škole, ale i v osobním životě mimo školu. Umožňuje žákům tvořit si, na své úrovni rozvoje, poznatky ze široké škály zdrojů a rozvíjet kritické myšlení i emoční prožívání. Čtenářství a pisatelství je klíčovým faktorem úspěchu ve vzdělávání. Je základem schopnosti porozumět textům, získat a sdílet prožitky, efektivně zpracovávat informace, prezentovat poznatky, ale také vyjadřovat a uspořádávat své myšlenky nebo reflektovat pocity. Tak je čtenářská a pisatelská gramotnost základním předpokladem procesu učení i rozvoje žákovy osobnosti. K základům gramotnosti patří také zvědomování a rozvíjení vlastních čtenářských a pisatelských postupů, dovedností a strategií. Podmínkou úspěchu je vždy i rozvoj žákovy vztahu k činnosti čtení a psaní a jeho rostoucí vědomí o tom, že je čtenářem a pisatelem, a to jak ve škole, tak po celý život.

5.12.1 Vztah ke čtení a čtenářství, psaní a pisatelství

Gradační **očekávaný výsledek učení**: Žák čte a píše pro radost i poučení. Postupně čte a píše další typy textů. Oceňuje čtení a psaní jako činnosti, které pomáhají poznávat, přemýšlet, komunikovat i ovlivňovat svět kolem.

[ZGC-VZT-000-ZV9-001](#)

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samém

5.12.2 Budování porozumění v četbě a v procesu psaní

Gradační **očekávaný výsledek učení**: Žák čte s porozuměním prožitkové, odborné a mediální texty, vyhledává přímo i nepřímo vyjádřené informace. Rozumí tomu, co text říká doslovně, přeneseně a jaké závěry z toho mohou vyplývat. Rozlišuje fakta, domněnky, názory. Při čtení a psaní uplatňuje své znalosti a zkušenosti. Psaní využívá k učení, k sebevyjádření a sebeuvědomění.

[ZGC-BPO-000-ZV9-001](#)

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

5.12.3 Kritické čtení a psaní

Gradační **očekávaný výsledek učení**: Žák rozpoznává záměry cizího textu nebo sám volí a naplňuje záměry textu svého. Při čtení poznává, do jaké role se autor staví, a odhaluje jeho stanovisko. Při psaní vyjadřuje jak své stanovisko, tak roli, do které se vůči čtenářům staví. Posuzuje, jak a čím mohou obsah i forma textu působit na čtenáře. Rozpoznává, jaký vliv mají sociální, dobové nebo osobní okolnosti autora i čtenáře na účinek a na porozumění textu. Ověřuje a vyhodnocuje relevanci, aktuálnost a věrohodnost svých informací i zdrojů.

[ZGC-KCP-000-ZV9-001](#)

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

5.12.4 Porozumění vlastního čtení, čtenářství, psaní a pisatelství

Gradační **očekávaný výsledek učení**: Žák vědomě sleduje, reflektuje a vyhodnocuje, jak účinně postupoval při čtení a psaní. Plánuje podle toho své další zlepšování. Stanovuje si čtenářské a pisatelské cíle i cesty k nim. Rozhoduje se podle svých potřeb, kdy a jak bude sdílet s druhými své zkušenosti, zážitky a poznatky z reflexe.

[ZGC-PVL-000-ZV9-001](#)

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.

5.13 Gramotnost logicko-matematická

Základní **gramotnost logicko-matematická** jako předpoklad k rozvoji klíčových kompetencí napříč vzdělávacími obory umožňuje žákům aplikovat logické myšlení v nejrůznějších situacích reálného života. Vede žáky k rozpoznání matematických situací v různých mezioborových kontextech a životních situacích, k volbě a využívání jazyka matematiky při jejich popisu, řešení a vyvození závěrů. Ukazuje žákům smysluplnost učení a umožňuje jim zažít radost z úspěšně vyřešené situace.

5.13.1 Matematická reflexe

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na popis a formulaci matematických situací, na dokazování správnosti matematických řešení, na interpretaci a hodnotu užitečnosti použitého matematického modelu v daném kontextu.

[ZGM-MRF-000-ZV9-001](#)

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

5.13.2 Použití matematiky

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na posuzování proveditelnosti a přesnosti matematických postupů, na kontrolu správnosti k účelu.

[ZGM-POM-000-ZV9-001](#)

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů

5.13.3 Matematické uvažování

Gradační **očekávaný výsledek učení** podporující rozvoj logického myšlení se zaměřuje na analýzu a syntézu různých matematických situací, na práci s podmínkou a popis zákonitostí a souvislostí.

[ZGM-MUV-000-ZV9-001](#)

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

5.13.4 Modelování matematického problému

Gradační **očekávaný výsledek učení** se zaměřuje na zkušenosti s matematickými modely v různých kontextech, na jejich odhad, popis a zobecňování prostřednictvím kognitivních modelů, umožňující vytváření představy o matematických pojmech s jejich následnou aplikací.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

6 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1 Zásady klasifikace

- a) Hodnocení výsledků vzdělávání žáků vychází z posouzení míry dosažení výstupů pro jednotlivé předměty školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné a respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků a doporučení školského poradenského zařízení. Při hodnocení učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
- b) Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu žáka by neměl být pouhým průměrem známek za příslušné období. Výsledky vzdělávání žáka jsou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a ke svému věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.
- c) Při celkové klasifikaci přihlíží učitel nejen k věkovým zvláštěnostem žáků, ale i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.
- d) Vyučující jsou povinni zaznamenávat klasifikaci v elektronické podobě. Vyučující plně respektují zavedená pravidla pro práci ve školní matrice Bakaláři a zároveň dodržují ustanovení platná se zavedením GDPR.
- e) V průběhu klasifikačního období sdělují učitelé všechny důležité poznatky o žácích třídním učitelům. Závažné problémy řeší třídní učitelé s vedením školy okamžitě. Před klasifikační poradou podávají návrhy na řešení problémů svých žáků.
- f) Do školní matriky Bakaláři zapisuje třídní učitel výchovná opatření a další údaje o chování žáka vždy bezodkladně a plně aktuálně. Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v průběhu třídních schůzek, případně na individuálně sjednaných schůzkách nebo dopisy. Je nutné dbát na dodržení zákona o ochraně informací.
- g) V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje zákonné zástupce žáka třídní učitel bezprostředně a prokazatelným způsobem, stejně také škola informuje zákonné zástupce žáka o závažných prohřešcích žáků; totéž platí i o prospěchu a chování zletilého žáka.
- h) V tělesné výchově je zaveden zvláštní klasifikační režim. Žáci jsou hodnoceni z testů všeobecné fyzické zdatnosti a vybraných pohybových dovedností. Výsledná známka neodpovídá průměru dosažených známek. Při závěrečné klasifikaci se přihlíží ke snaze žáka spolupracovat, k ochotě učit se novým pohybovým dovednostem a plnit testy fyzické zdatnosti s přihlédnutím k somatotypu daného žáka.

6.2 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

- a) Způsoby ověřování a hodnocení žáků jsou v souladu s charakterem očekávaných výsledků učení a s uplatňovanými vzdělávacími strategiemi a jsou zpravidla **kriteriální**, tj. žáci předem znají kritéria, podle kterých budou hodnoceni (vyučující na začátku klasifikačního období prokazatelně seznámí žáky s pravidly a podmínkami klasifikace i možnostmi a podmínkami případné náhradní klasifikace). RVP oboru vzdělání Lyceum obsahuje tři typy výsledků učení:
 - **kompetence (dovednosti, znalosti, schopnosti a postoje);**
 - **porozumění:** integrace nových a starých poznatků, porozumění komplexním situacím, porozumění vztahům a souvislostem, analýza a syntéza poznatků, práce s modely a zákonitostmi;
 - **reflexe zkušenosti:** reflexe vynaloženého úsilí, emočních a vztahových prožitků, postoje.

Dle charakteru výsledku učení učitelé používají zejména následující způsoby jejich ověřování:

- samostatná/skupinová tvůrčí práce/projekt zařazený do portfolia žáka;

- praktická ukázka/praktické předvedení řešení úlohy/problému/situace;
 - řešení (standardizovaných) písemných testových úloh;
 - zpětnovazebný rozhovor na základě pozorování projevů/činnosti/komunikátů učitelem.
- b) Hodnocení žáků má především **formativní funkci** a orientuje na dosahování pokroku žáků v procesu učení pomocí poskytování **zpětné vazby** k jejich vzdělávacím výsledkům a procesu vzdělávání a učení. Učitelé při tom efektivně využívají informace ze zpětné vazby k úpravě vzdělávacích strategií na podporu pokroku žáků.
- c) Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celé klasifikační období, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích. Není přípustné, aby jedna kontrolní písemná práce nahrazovala klasifikaci za celé sledované klasifikační období. Současně dbá na rovnoměrné plnění výstupů jednotlivého předmětu.
- d) O termínu nařízených pravidelných písemných zkoušek z českého jazyka a cizích jazyků (kontrolní slohové práce) informuje vyučující žáky nejméně týden předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.
- e) Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy. Doba ústního zkoušení nesmí přesáhnout 15 minut, s výjimkou zkoušek dodatečných a opravných. Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů a výtvorů. Po ústním, pohybovém a praktickém ověření schopností a dovedností oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných prací, grafických prací a projektů oznámí žákovi bezodkladně, nejpozději do 7 dnů, v tomto termínu je opravené žákům také předloží nebo sdělí žákům důvody svého hodnocení. Práce zůstávají majetkem školy.
- f) Písemné a grafické práce vyučující uschovávají po celé klasifikační období včetně doby, po kterou se mohou zákonní zástupci nezletilého žáka nebo zletilý žák odvolat proti klasifikaci.
- g) Nařízené pravidelné písemné práce z českého jazyka a cizích jazyků se uschovávají po dobu klasifikačního období.
- h) *Nedostatečně* lze hodnotit pouze konkrétně a průkazně zadaný úkol, který žák ve stanoveném termínu neodevzdal.
- i) Učitel dbá na přiměřený počet hodnocení, který závisí na počtu hodin příslušného předmětu a na povaze předmětu. V případě předmětu s dotací 1 hodina týdně je minimální počet známek 3, při dvouhodinové dotaci 4, při tříhodinové a vyšší 5. Tento počet vyjadřuje nejmenší počet nutných známek v daném předmětu, ale nemusí být postačujícím počtem pro klasifikaci žáka.
- j) Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek. V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.
- k) Při dílčí klasifikaci může vyučující užívat i systém bodový, procentuální, systém znamének apod.; žáci musí být seznámeni s těmito systémy a způsobem jejich převodu na tradiční klasifikaci.
- l) Třídní učitelé (případně výchovný poradce nebo vedení školy) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, která mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka i způsobu získávání podkladů.
- m) Hodnocení výsledků učení žáků je založeno na hodnocení **sumativního** (konečného) **výkonu** žáků po skončení daného období výuky (ukončení vyučovací jednotky, pololetí, konec školního roku, ukončení stupně vzdělání), kdy se vydává vysvědčení, nebo se konají zkoušky. Toto hodnocení se řídí platnými právními předpisy. Cílem tohoto hodnocení je ověřit stav dosažených výsledků učení žáka. Do sumativního hodnocení může být zahrnuto i průběžné hodnocení procesu učení žáka, např. jeho svědomitost, aktivní přístup k učení apod.

Stupně prospěchu a celkový prospěch, kritéria klasifikačních stupňů, neklasifikaci, pochybnosti o správnosti hodnocení, uvolnění z výuky, opravné zkoušky, IVP, opakované uvolňování třídním učitelem (OUTU), komisionální zkoušky, výchovná opatření a neomluvenou absenci řeší gymnaziální Školní řád (část 7.3 – 7.13).

7 Učební plán

Vzdělávací oblast	Název předmětu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Celkem za studium
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	3	2	2	3	10
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12
	Další cizí jazyk	2	2	2	2	8
Výchova ke zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Osobnostní rozvoj	Kariérové vzdělávání	0	0	0	2	2
Matematika a její aplikace	Matematika	3	2	3	3	11
STEM	IKT	2	2	2	2	8
	Přírodovědný základ	2	2	2	0	6
Výchova k občanství	Zeměpis	0	2	2	0	4
	Společenské vědy	2	3	2	1	8
	Politologie	2	2	2	3	9
	Právo	1	1	2	2	6
	Religionistika	1	0	0	0	1
	Mediální výchova	2	1	1	0	4
Historické a kulturní povědomí	Historie	2	2	2	1	7
	Filosofie	0	0	0	1	1
Ekonomické a organizační vzdělávání	Ekonomie	3	3	3	3	12
	Marketing a management	0	0	2	2	4
	Veřejná správa	2	3	0	0	5
	Maturitní proseminář	0	0	0	2	2
Celkem hodin v daném ročníku:		32	32	32	32	

8 Vyučované předměty

Předměty se vyučují kontinuálně v rámci týdenního rozvrhu hodin.

8.1 Český jazyk a literatura

8.1.1 Obsah předmětu

Český jazyk a literatura je předmětem, v němž se realizuje oblast **Komunikační a jazykové vzdělávání**. Obsahově je předmět strukturován do pěti okruhů, které jsou rozvíjeny ve vzájemné koordinaci: Komunikace a jazyk (mluvená i psaná komunikace), O jazyce, Neumělecký text a informace, Umělecký text a další umělecká tvorba, Čtenářem, divákem, posluchačem.

Komunikace a jazyk. Žák si osvojí schopnost porozumění komunikačním situacím a dovednost v dané komunikační situaci prezentovat sebe a své názory a s využitím adekvátních strategií je argumentačně obhájit. Žáci jsou vedeni k funkčnímu, jasnému a srozumitelnému vyjadřování v mluvené i psané formě. K tomu využívají znalosti o jazyce, řídí se pravidly českého pravopisu a dodržují zásady spisovné výslovnosti, uplatňují poznatky z oblastí tvarosloví a skladby, používají odpovídající slovní zásobu, a to včetně odborné terminologie. Případné nedostatky textu dovedou rozeznat a opravit, využívají (zejména normativní) jazykové příručky. Naučí se volit formu mluveného i písemného projevu adekvátní účelu textu, a to při respektování slohotvorných činitelů a s využitím znalostí charakteristických rysů funkčních stylů a slohových postupů a útvarů. Za současného respektování zásad jazykové kultury vytvářejí žáci myšlenkově strukturované, zároveň ucelené a koherentní psané i mluvené texty.

O jazyce. Okruh zahrnuje poznatky o jazyce jako funkčním systému. Žáci se naučí rozlišovat jednotlivé vrstvy jazyka, porozumí zákonitostem vývoje češtiny, orientují se v soustavě jazyků a dovedou do této soustavy zařadit mateřský jazyk. Osvojí si a prohloubí znalosti pravopisu, mluvnice, slohotvorby, tvarosloví a skladby v míře potřebné ke kultivovanému jazykovému vyjadřování v mluvené i psané podobě.

Neumělecký text a informace. Stěžejním principem okruhu je rozvoj čtenářských dovedností ve smyslu porozumění textu, práce s informacemi obsažených v textu, rozeznání různých typů textu (souvislých i nesouvislých) a vytváření informačních textů. Podstatnou součástí je pochopení výstavby textu, textové návaznosti a analýzy textu. Žák je veden ke strukturované recepční i produkční práci s informacemi od jejich výběru přes kritické posouzení a samostatné zpracování až po jejich interpretaci z různých úhlů pohledu. Samozřejmostí je práce s různými technikami či rychlostí čtení a se zdroji informací.

Umělecký text a další umělecká tvorba. Náplní je práce s různými druhy uměleckých textů a posouzení jejich estetických hodnot. Základem je rozvíjení čtenářských dovedností porozumění uměleckým textům, jejich interpretace a pochopení procesu vzniku uměleckého textu, a to i za pomoci tvorby vlastních uměleckých projevů podle individuálních možností žáků. Žák si osvojí dovednost porozumět struktuře uměleckého textu, identifikovat témata textu a pracovat s jednotlivými motivy, subjekty, tropy a figurami a jazykovými prostředky napříč jazykovými vrstvami. Žáci jsou vedeni k vyjádření vlastního postoje k uměleckému textu a jeho hodnocení a rovněž k vysvětlení a argumentaci těchto postojů a hodnocení. Pozornost je také věnována práci s projevy dalších uměleckých oblastí.

Čtenářem, divákem, posluchačem. Okruh cílí na čtenářský rozvoj, především na poli rozmanitosti současné literatury. Žák rozvíjí schopnost vnímat celek literárního díla a jeho možné významy, stejně jako schopnost orientovat se v současné nabídce a uvážlivě z ní – vzhledem ke svému čtenářskému profilu – vybírat adekvátní a rozvíjející tituly. Je posilována dovednost soustředěného čtení s porozuměním, čtení odpovídajícího studijním nebo osobním záměrům. Žáci jsou vedeni k osvojení dovedností přizpůsobit čtení charakteru literárního textu; učí se podněty pro své čtenářství čerpat z reflexe individuální zkušenosti a z dialogů nad

literaturou a čtením, ze školních čtenářských dílen nebo z vlastní tvořivé práce s uměleckým textem. I v tomto okruhu je předmětem širší umělecký kontext.

Používané pomůcky a nástroje: tablety (PC), telefony, internet, AI, tištěné texty (slovníky, knihy, PL) i texty v elektronické podobě (odborné weby, myšlenkové mapy, prezentace atd.), noviny, loutky apod.

8.1.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	3	2	2	3
Orientační roční hodinová dotace	96	64	64	96

8.1.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Teorie literatury Průřez literárními epochami a vývoj vybraných žánrů (starověk – klasicismus a osvícenství) Stručný vývoj literatury v českých zemích (9. století – baroko) Úvod do studia jazyka a slohu Studium jazyka a jeho vývoj Základy komunikace a jazykové kultury Úvod do stylistiky Prostě sdělovací styl
2. ročník	Zrod moderního národa a jeho hlas (České národní obrození) V zajetí citu a vášně (Preromantismus a romantismus) Hledání pravdy a zobrazení světa (Realismus v Evropě) Česká cesta k realismu a národní identitě (Český realismus a národní specifika) Hledání nových výrazů na konci století (Dekadence, symbolismus, česká moderna)
3. ročník	Bouře proti konvencím (Protispolečenská buřiči) Svět v proměnách (Světová literatura 1. poloviny 20. století) Hledání nových výrazů (Česká poezie 1. poloviny 20. století) Odborný funkční styl
4. ročník	Ozvěny války a hledání identity (Česká meziválečná próza) Svět v rozkladu a hledání nových cest (Světová literatura po roce 1945) Hlasy svobody a odporu (Česká literatura po roce 1945) Divadlo jako zrcadlo doby (České a světové divadlo 20. století) Administrativní funkční styl

Žáci jsou na začátku školního roku seznámeni s organizací výuky předmětu, tj. vědí, co je během roku čeká po stránce obsahové. Je jim zároveň vysvětleno pojetí předmětu:

1. ročník	Průřez literárními epochami koncipován tematicko-žánrově s chronologickými přesahy. Toto pojetí umožní žákům sledovat vývoj jednotlivých literárních druhů napříč různými epochami a zároveň získat základní povědomí o těchto epochách. Stručný vývoj literatury v českých zemích se zaměřuje výhradně na vývoj literatury na našem území v chronologickém sledu, takže žáci získají ucelený přehled o domácí literární historii, který bude propojen s širším evropským kontextem z „Průřezu“. Klíčové je propojení s historií a religionistikou. Pro vizualizaci a propojení informací budou jako nástroj sloužit kupř. myšlenkové mapy. Ve výuce budou využívány diskuse, analýzy textů, projektové úkoly a další interaktivní metody.
2. až 4. ročník	Klíčové principy netradičního pojetí: • Tematické zaměření: místo striktního chronologického výkladu se žák soustředí na klíčová témata a konflikty. • Srovnávací perspektiva: žák neustále srovnává vývoj v Evropě a v českých zemích, hledá podobnosti a rozdíly. • Důraz na porozumění souvislostem: učitel musí žákům pomoci pochopit, proč se literatura (včetně divadla) vyvíjela právě takto a jak odrážela proměny společnosti. • Propojení s jinými předměty: učitel odkazuje na historické, sociální a kulturní souvislosti. • Aktivní zapojení žáků: ve výuce budou využívány diskuse, analýzy textů, projektové úkoly a další interaktivní metody.

Žáci upozornění na skutečnost, že je na předmět Český jazyk a literatura obsahově navázán předmět Mediální výchova, který převzal problematiku publicistiky (viz Poznámky a komentáře: *Výstupy z oblasti Neumělecký text a informace převedeny do předmětu Mediální výchova /1.-3. ročník/; vzhledem k hodinové dotaci ČJL je v mediální výchově vytvořen dostatečný prostor pro práci s neuměleckými texty různorodé povahy.*).

8.1.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, kulturní, digitální

8.1.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	C-1: <i>vyvozuje účinek a smysl literárního textu z porozumění jeho základním mechanismům</i> (rozpoznává odlišné kompoziční postupy a principy a vysvětluje účinky konkrétní stavby textu; rozlišuje fakticky i funkčně různé subjekty díla – postavy, vypravěče či mluvčí, implikovaného autora, modelového čtenáře apod.) C-2: <i>vyjadřuje časově nebo kulturně vzdálenou zkušenost zprostředkovanou literárním textem čtenářskou interpretací či vlastní tvorbou</i> (identifikuje časoprostor literárního díla i jeho částí a jeho potenciální kulturní význam; porozumí přínosům literaturou zprostředkovaného setkání se zkušenostmi jiné doby, kultury, genderu a sexuální orientace či sociální vrstvy – <u>obojí platí po celé studium</u>) C-3: <i>formuluje či tvořivě vyjádří své porozumění smyslu vybraných literárních a dalších děl</i> (zvažuje při čtení možné podoby náhledů čtenářů z období vzniku literárního textu, zaujímá jejich perspektivu; dokládá své poznatky o významu dílčích motivů i celého textu o relevantní textové pasáži a prostředky; pojmenovává a textem odůvodňuje možné efekty, které text /nebo projev dalších druhů umění/ ve čtenářích /přijemcích/ vyvolávají; využívá k porozumění literárnímu textu kontrast či paralelu s jiným textem, uměleckým dílem či adaptací – <u>vše platí po celé studium</u>) C-4: <i>využívá poznatky o historickém, kulturním a žánrovém kontextu konkrétního literárního díla k jeho porozumění a tvořivým transpozicím</i> – <u>platí i pro další studium</u> (identifikuje potřebu kontextuálního ukojení na úrovni jednotlivých výrazů, dílčích motivů či obrazů i celku textu; dohledává v důvěryhodných a dostupných zdrojích potřebné kontextuální informace; posuzuje souběžně historický, kulturní i žánrový kontext vybraného literárního díla, pojmenuje případné napětí mezi nimi; identifikuje texty vhodné ke srovnání a ze srovnání vybraných textů vyvozuje poznatky umožňující jejich porozumění; rozezná v textu podstatné intertextuální odkazy a vysvětlí jejich efekt) C-5: <i>tvoří umělecký text základních druhů i žánrů a využívá ho k sebevyjádření</i> (aplikuje teoretické poznatky na vlastní literární produkci = básně/písně, pohádka, bajka, pověst, příběh; drama a dramatizace; využívá pro estetický záměr různé vrstvy jazyka včetně těch nespisovných)	Teorie literatury - Vymezení pojmu - Organizace literárního díla (druhy, žánry) - Struktura literárního díla (vrstva jazyková, tematická, kompoziční) Průřez literárními epochami a vývoj vybraných žánrů (starověk – klasicismus a osvícenství) - Stručné představení literárních epoch (starověk až osvícenství; časové vymezení a základní charakteristika) - Vývoj písma (starověké formy písma, vývoj písma slovanského, glosy a bohemismy, bratrský pravopis) - Ústní lidová slovesnost (mýty, pohádky, lidové písně – napříč epochami s důrazem na nejstarší období) - Eposy a přechod k románu - Bajky (od starověku po osvícenství) - Posvátné texty (Vědy, Avesta, Bible, Korán) - Lyrika – základní motivy a formy od antiky po osvícenství - Tragédie a komedie (antika až klasicismus) - Legendsy a kroniky (od raného středověku po baroko; obecný charakter, význam, svěťci) - Hrdinská a rytířská epika - Povídky (novely) – od renesance po moralizující povídky osvícenství - Nauková próza (antická filosofická a historická díla, český humanismus /díla o jazyce a historii/, česká barokní historiografie a jazykověda, francouzští encyklopedisté) Stručný vývoj literatury v českých zemích (9. stol. – baroko) - Počátky písemnictví (9.-10. stol.) – Velká Morava, staroslověnské památky - Literatura latinská a počátky české literatury (11.–14. stol.) – legendy a kroniky, duchovní a světská lyrika, Alexandreida - Husitská literatura (15. stol.) – náboženské traktáty, písně, polemické spisy - Humanismus v českých zemích (15.–16. stol.) – humanistická vzdělanost, významná díla um. literatury, cestopisy, knížky lidového čtení - Barokní literatura v českých zemích (17.–18. stol.) – náboženská lyrika, domácí a exilová tvorba, pololidová tvorba Mluvnice a sloh

	C-6: <i>vyjadřuje se v krátkých (ne)připravených mluvených projevech věcně správně, jasně a srozumitelně</i> C-7: <i>využívá teoretické poznatky v běžné jazykové praxi</i> C-8: <i>používá a rozlišuje jazykové prostředky v závislosti na komunikační situaci</i> C-9: <i>zmapuje vývoj (mimo)evropských literatur od starověku do 18. století a nastíní základní mezníky vývoje české literatury od Velké Moravy do pobělohorského období</i>	• Úvod do studia jazyka a slohu (včetně práce s jazykovými příručkami) • Studium jazyka a jeho vývoj (obory jazykovědy, čeština vs. indoevropské jazyky, rozvrstvení jazyka z hlediska slovní zásoby, základní etapy vývoje od 9. stol. do současnosti) • Základy komunikace a jazykové kultury (spisovná výslovnost, zvukové prostředky řeči, komunikační funkce výpovědi) • Úvod do stylistiky (slohotvorní činitelé, funkční styly, slohové postupy a útvary) • Prostě sdělovací styl (vypravování)
2	C-10: <i>vysvětlí význam NO pro další vývoj českého jazyka a divadla; chápe roli RKZ; vysvětlí přínos vybraných autorů pro literaturu i národní uvědomění</i> C-11: <i>na vybraných dílech doloží základní znaky stěžejních uměleckých proudů konce 18. a celého 19. století (preromantismus, romantismus, realismus, naturalismus, dekadence, symbolismus) a srovná jejich pojetí v evropské a české literatuře</i> C-12: <i>tvoří umělecký text základních druhů i žánrů a využívá ho k sebevyjádření (nalézá rozmanité možnosti a způsoby literárního sebevyjádření v emoční, prožitkové, myšlenkové a hodnotové rovině)</i> C-13: <i>čte s porozuměním (současná) literární díla (vyvozuje z přečteného literárního textu významy relevantní pro sebe či pro aktuální společenskou situaci; volí způsob čtení adekvátní čtenému textu i vlastnímu čtenářskému záměru; nalézá podstatné otázky, které si lze nad literárním textem položit, a to i v kulturních souvislostech; udržuje při četbě soustavné soustředění a pozornost a zaměřuje se souběžně na různé aspekty literárního textu – platí i pro další studium)</i> C-14: <i>sleduje vlastní čtení a případně upravuje své čtenářské postupy (vyhodnocuje vlastní čtenářské prožitky – platí i pro další studium)</i> C-15: <i>vyvozuje účinek a smysl literárního textu z porozumění jeho základním mechanismům (variuje literární motivy ve vlastním uměleckém projevu a reflektuje dopady jejich přenosu z původního kontextu)</i> C-16: <i>vybere si k četbě, poslechu nebo zhlédnutí umělecké dílo z běžné tržní nabídky na základě vlastních preferencí a motivací (vytváří systematicky a dlouhodobě svůj repertoár čtenářské zkušenosti směrem k poznání různosti žánrů a podob literárních textů; využívá techniky uměleckého či informativního psaní k vytváření vlastních čtenářských záznamů – obojí platí i pro další studium)</i>	Zrod moderního národa a jeho hlas (České národní obrození) • Jazyk jako zbraň a pouto (význam obrození jazyka – Dobrovský, Jungmann vs. brusiči jazyka) • Hledání národní minulosti (vlastenectví a zájem o historii /Palacký, Kollár/ a její kritické hodnocení /Pelcl, Dobner/ Rukopisy) • Proměna lidové kultury v literaturu (ohlasová poezie Čelakovského) • Divadlo jako národní tribuna (osobnosti a významná divadla) • Zrod novin V zajetí citu a vášně (Preromantismus a romantismus) • Ozvěny citu a návrat k přírodě (Rousseau, Sturm und Drang, Bürger) • Hrdina romantického vzdoru (individualismus, titanismus, rozpor mezi ideálem a skutečností) • Síla fantazie (Poe) • Romantismus a národní identita v Evropě • Kontrasty v dílech romantiků (především Hugo) • Silné osobnosti jako předzvěst nástupu realistických tendencí (Stendhal vs. Puškin, kritika společnosti vs. zbytečný člověk) • Podoba českého romantismu (Mácha, Tyl, Erben) Hledání pravdy a zobrazení světa (Realismus v Evropě) • Objektivita a analýza společnosti • Hrdina všedního dne (od idealizovaných postav k obyčejným lidem s jejich problémy) • Vědeckost a determinismus (naturalismus – vliv prostředí a dědičnosti) • Ženské postavy v realismu Česká cesta k realismu a národní identitě (Český realismus a národní specifika) • Satira a kritika společnosti s národním podtextem (Borovský) • Zrod moderní žurnalistiky (Borovský, Hálek, Neruda; fejetony jako obraz pražského života) • Obraz venkova a národní charakter (Němcová a její idealizovaný realismus) • Generace národních nadějí a zklamání (májovci, ruchovci, lumírovci) • Proměny vesnice (Hálek, Světlá; Rais, Nováková, Baar) • Divadlo jako obraz národa (Prozatímní divadlo, Národní divadlo, realistické drama) Hledání nových výrazů na konci století (Dekadence, symbolismus, česká moderna)

		• Subjektivita a individualismus (Baudelaire, Wilde; Verlaine, Rimbaud; důraz na vnitřní svět, emoce, city; hledání nových výrazových prostředků) • Česká literární moderna (Machar, Sova, Březina; Šalda – zrod české literární kritiky)
3	C-17: na vybraných dílech doloží různorodost tematiky v dílech protispolečenských buřičů C-18: představí a na vybraných dílech doloží zpracovávané tematiky ve světové literatuře 1. poloviny 20. století C-19: na básnické tvorbě vybraných autorů doloží jejich příslušnost k proletářské poezii, poetismu a surrealismu; na tvorbě autorů 30. let ukáže souvztažnost k aktuálnímu politickému dění; objasní nadčasovou oblíbenost veršů Ortena u mladé generace C-20: <i>sleduje vlastní čtení a případně upravuje své čtenářské postupy</i> (nahlíží své způsoby čtení a zhodnocuje jejich přínos a efektivitu pro daný čtenářský záměr; rozšiřuje aktivně svůj repertoár čtenářských strategií) C-21: <i>sdílí svůj čtenářský nebo jiný umělecký zážitek jasně a argumentovaně</i> – <u>platí i pro další studium</u>	Bouře proti konvencím (Protispolečenská buřiči) • Generační konflikt a odmítání autorit (Šrámek, Gellner) • Individualismus a anarchismus (Šrámek, Gellner, Toman, Dyk) • Sociální protest a dělnická poezie (Bezruč, Toman) • Válka a její dopad na psychiku člověka (Šrámek) • Novoromantické tendence v tvorbě V. Dyky Svět v proměnách (Světová literatura 1. poloviny 20. století) • Prožitek války na souši i ve vzduchu • Motivy lásky na pozadí války či hospodářské krize • Motivy národní historie a lidové slovesnosti (Th. Mann, Feuchtwanger, France, Bulgakov, Gorkij) • Hledání identity a smyslu života (de Saint-Exupéry, Steinbeck, Shaw) • Totalitarismus a propaganda (Orwell) • Odcizení a existenciální úzkost (Kafka) • Experimentování s jazykem a formou (Proust, Joyce) Hledání nových výrazů (Česká poezie 1. poloviny 20. století) • Nové umělecké směry a jejich vliv na českou poezii (futurismus, kubismus, dadaismus, surrealismus) • Proletářská poezie (sociální protest a revoluční ideály) • Poetismus (hravost, optimismus, oslava života) • Surrealismus (sný, podvědomí, iracionalita) • Poezie 30. let (krize, ohrožení, hledání jistot) • Jiří Orten – osobní prožitek války, existenciální úzkost Mluvnice a sloh • Odborný funkční styl (specifika, kompozice a jazykové prostředky, útvary /odborný popis, výklad, odborná úvaha/)
4	C-22: na základě rozboru díla zařadí autory k příslušnému proudu v české meziválečné literatuře a srovná jejich tvorbu s ostatními C-23: zná významné evropské a americké poválečné autory i tematiku v jejich dílech zpracovávanou C-24: nastíní vývoj i zobrazovanou problematiku poválečné české prózy a poezie v kontextu politické situace C-25: srovná divadelní tvorbu „před“ a „po“ světové válce, přiblíží osudy meziválečných divadel, nastíní okolnosti vzniku nových divadelních scén; přiblíží tvorbu nejvýznamnějších dramatiků 2. poloviny 20. století C-26: <i>tvoří myšlenkově strukturované, ucelené a koherentní psané i mluvené souvislé texty</i>	Ozvěny války a hledání identity (Česká meziválečná próza) • Válečná zkušenost a její dopad na psychiku člověka (legionáři, Hašek) • Imaginace v díle Vladislava Vančury • Sociální kritika a levicové ideály (levicoví autoři) • Hledání vnitřního světa a psychologická analýza (psychologická próza) • Demokratické ideály a víra v člověka (demokratický proud) • Návrat k venkovským kořenům a tradicím (ruralismus) • Hledání duchovních hodnot (katoličtí autoři) Svět v rozkladu a hledání nových cest (Světová literatura po roce 1945) • Trauma 2. sv. války a jeho dopad na člověka

	C-27: <i>formuluje či tvořivě vyjádří své porozumění smyslu vybraných literárních a dalších uměleckých děl</i> (rozpoznává limity a interpretační charakter překladů cizojazyčné literatury, zejm. poezie) C-28: <i>vyjadřuje časově nebo kulturně vzdálenou zkušenost zprostředkovanou literárním textem čtenářskou interpretací či vlastní tvorbou</i> (používá k vyjádření literaturou zprostředkované zkušenosti interpretaci a další tvůrčí projevy; rozpoznává v literárním textu cizí zkušenost jako cizí a respektujícím způsobem ji usouvztažňuje se svým životním poznáním) C-29: <i>vyvozuje účinek a smysl literárního textu z porozumění jeho základním mechanismům</i> (využívá k ohledávání textových a literárních mechanismů tvorbu vlastního uměleckého textu) C-30: <i>tvoří umělecký text základních druhů i žánrů a využívá ho k sebevyjádření</i> (přistupuje tvůrčím způsobem k vlastním literárním pokusům a využívá různých metod k jejich zlepšení a reflexi) C-31: <i>sleduje vlastní čtení a případně upravuje své čtenářské postupy</i> (reflektuje svou čtenářskou perspektivu a své čtenářské asociace a zhodnocuje jejich relevanci pro daný literární text) C-32: <i>vybere si k četbě, poslechu nebo zhlédnutí umělecké dílo z běžné tržní nabídky na základě vlastních preferencí a motivací</i> (vytváří systematicky a dlouhodobě svůj repertoár zkušeností směrem k poznání rozmanitosti projevů dalších oblastí umění) C-33: <i>řeší aktivně životní právní a úřední situace</i> (vytvoří/vyplní úřední písemnost nezbytnou pro řešení konkrétní životní situace)	- Existenciální úzkost a hledání smyslu života (Hemingway, Golding, fr. existencialisté) - Hledání nových forem vyjádření (beat generation, nový román) - Reflexe totalitních režimů a boj za svobodu (Bradbury, Orwell, Solženicyn, Pasternak) - Italský neorealismus a neoavantgarda - Magický realismus - Kulturní a žánrová literatura Hlasy svobody a odporu (Česká literatura po roce 1945) - Budování nového světa a ideologická propaganda (budovatelský román) - Reflexe historických událostí a národní identity (historický román a povídka) - Hledání vnitřního světa a psychologická analýza - Válečná a židovská tematika jako memento minulosti - Oficiální, samizdatová a exilová tvorba 70. a 80. let - Česká poezie po r. 1945 aneb Od doznívání meziválečné tvorby po protestní písně Divadlo jako zrcadlo doby (České a světové divadlo 20. století) - Česká divadelní avantgarda 1. pol. 20. stol. (kabaret Červená sedma, experimentální scéna „D“, Osvobozené divadlo) - Meziválečné české dramatické umění (Šrámek, Nezval, Langer; utopická a antiutopická dramata K. Čapka; společná tvorba brá Čapků) - Divadlo s humorem a kritikou (Semafor, Divadlo Járy Cimrmana, bytové divadlo) - Absurdní drama v Evropě (Beckett, Ionesco, Dürrenmatt, Havel) Mluvnice a sloh - Administrativní funkční styl (specifika, kompozice a jazykové prostředky; strukturovaný životopis, motivační dopis, stížnost vs. poděkování; ukázky úřední korespondence /např. pracovní smlouva, výpověď/)
<u>Poznámky a komentáře:</u> 1. ROČNÍK – Legendy a kroniky: převažuje situace v českých zemích ⇒ upozornit žáky a při mapování vývoje české literatury již pouze odkázat 2. ROČNÍK – Problematiku novin a žurnalistiky zmínit jen okrajově – viz Mediální výchova v 1. ročníku / Publicistický styl komplet probírá v mediální výchově (1.-3. ročník) / Při analýze a vytváření publicistických textů procvičována problematika slovní zásoby (lexikologie), tvoření slov (derivologie), tvarosloví (morfologie) i skladby (syntax). Získané poznatky pak žák uplatní při rozboru (ne)uměleckých textů, a to nejen ve 2. ročníku, ale po celou dobu studia. 3. a 4. ROČNÍK – Při práci s prozaickými texty i nadále upevňovány znalosti z tvarosloví a syntaxe; žák si uvědomuje rozmanitost slovní zásoby. Při analýze básnických textů žák pracuje s uměleckými prostředky (tropy, figury). 1. až 4. ROČNÍK – využívá znalosti o pravopisu, mluvnici, slovo tvorbě, tvarosloví a skladbě při čtení i tvorbě textů (využívá při studiu výsledky současného stavu vědění o jazyce) - Výstupy z oblasti Neumělecký text a informace převedeny do předmětu Mediální výchova (1.-3. ročník); vzhledem k hodinové dotaci ČJL je v mediální výchově vytvořen dostatečný prostor pro práci s neuměleckými texty různorodé povahy.		

8.2 Anglický jazyk

8.2.1 Obsah předmětu

Předmět Anglický jazyk je koncipován v souladu s požadavky RVP Lyceum a směřuje k dosažení jazykové úrovně minimálně B1+ podle Společného evropského referenčního rámce. Výuka usiluje o rovnoměrný rozvoj všech jazykových dovedností – poslechu, čtení, mluvení i psaní – a klade důraz zejména na praktickou komunikaci v běžných i odborných situacích.

Žáci se učí efektivně porozumět mluvenému i psanému textu, samostatně formulovat své myšlenky ústně i písemně, a to jak v neformálním, tak ve formálním stylu. Důležitou součástí výuky je rozšiřování slovní zásoby v tematických okruzích každodenního i odborného života a systematické osvojování gramatických jevů. Výuka je vedena komunikativní metodou, podporuje aktivní účast žáků a rozvoj jejich schopnosti spolupráce a sebeřízení při učení.

Žáci pracují s autentickými materiály včetně poslechů, článků, podcastů, videí a jednoduchých odborných textů, které souvisí se zaměřením lycea. Významná pozornost je věnována také mezinárodnímu a interkulturnímu porozumění, žáci se seznamují s reáliemi anglicky mluvících zemí a diskutují o společenských a globálních tématech. Osvojují si jazyk potřebný k vedení běžné i odborné konverzace, a to i v rámci situací souvisejících s profesní sférou, jako jsou pracovní pohovory, prezentace, telefonická komunikace nebo psaní životopisu. Průběžně se rovněž učí strategie porozumění textu, vyhledávání a třídění informací a jejich shrnutí či prezentaci.

Výuka směřuje také k rozvoji klíčových kompetencí, především schopnosti dorozumět se v cizím jazyce, samostatně a efektivně se učit, pracovat s informacemi a využívat digitální technologie. Současně se podporuje kritické myšlení a schopnost reflektovat kulturní odlišnosti. Výchovné a vzdělávací strategie zahrnují kromě komunikativního přístupu také prvky CLIL, individuální i skupinovou práci, využívání digitálních nástrojů a podporu sebehodnocení. V rámci průřezových témat se anglický jazyk prolíná zejména s oblastmi multikulturní výchovy, výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech a světa práce. Výuka tak připravuje žáky nejen na další studium, ale i na aktivní uplatnění v osobním a profesním životě.

8.2.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	3	3	3	3
Orientační roční hodinová dotace	96	96	96	96

8.2.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Domov, rodina a přátelé Jazyky a vzdělání Zaměstnání a volný čas Příběhy života Pravidla a zvyky Člověk a životní prostředí
2. ročník	Život náctiletých: škola, přátelství a výzvy Věda a technologie Peníze a ekonomika Životní situace Digitální a fyzický svět Práce jako poslání
3. ročník	Turismus a cestování Sny a realita Osobní příběhy a společenské výzvy Komunikace v moderním světě Budoucnost Úspěch jako značka

4. ročník	Osobní vztahy Extrémy Životní styl včera a dnes Čas a pokrok
-----------	---

8.2.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, kulturní, digitální

8.2.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	A-1: <i>rozumí jasně sdělovaným informacím z každodenního života a v jednoduchých odborných textech (rozumí jednoduchým odborným textům, například článkům nebo příručkám se souvislostí s oblastí jeho zájmu či pracovním zaměřením rozpozná a pochopí klíčové informace ve sděleních z každodenního života pochopí písemné a slyšené instrukce nebo návody, které se týkají každodenního života, školy nebo odborného zaměření rozumí informačním letákům, brožurám, e-mailům a oznámením týkajících se běžných témat) (R)</i> A-2: <i>popíše jednoduše a přitom souvisle témata z oblasti svého zájmu, přičemž je prezentuje jako lineární sled myšlenek (popíše v odpovídající míře podrobnosti místa, osoby či události popíše přiměřeně detailně běžné situace, jako je oslava, cestování nebo setkání s přáteli popíše dostatečně podrobně aktivity a činnosti lidí) (P)</i> A-3: <i>shrne písemně nebo ústně důležité informace z vyslechnutého nebo přečteného textu (zaznamenává klíčové informace během výkladu na známé téma rozumí hlavním bodům diskuse o známém tématu, pomocí jednoduchých frází prokáže porozumění a požádá o vysvětlení nejasných částí vysvětlí obsah informací jednodušší slovní zásobou, pokud se jedná o běžné téma, jako je volný čas, práce nebo rodinné záležitosti přeloží nebo převede texty týkající se každodenního života do jednoduché verze ve svém jazyce nebo do dalšího jazyka)</i> A-4: rozumí hlavním myšlenkám poslechů s běžnými tématy (R) A-5: píše krátké texty o sobě, svých zájmech a okolí (P) A-6: zvládá základní slovní zásobu běžných tematických okruhů (R) A-7: využívá pomůcky a technologie ke zlepšení jazykových dovedností A-8: přeloží základní sdělení nebo informaci z jednoho jazyka do druhého (M) A-9: rozlišuje formální a neformální jazyk v základních situacích (I)	Domov, rodina a přátelé - přehled základních časů - tvoření otázek - přídavná jména a slovní spojen - rodina a její členové - popis osoby – fakta a názory - New York Jazyky a vzdělání - pomocná slovesa - jazyky, učení se cizímu jazyku - vyjádření zdvořilosti - neformální e-mail - anglický jazyk ve světě Zaměstnání a volný čas - přítomný čas prostý a průběhový - stavová slovesa - činný a trpný rod - svět práce a volnočasové aktivity - formální e-mail – žádost o zaměstnání Příběhy života - minulý čas prostý a průběhový - předminulý čas - vyjádření názoru - prostředky textové návaznosti - vyprávění - velikáni anglické literatury Pravidla a zvyky - modální slovesa - frázová slovesa - každodenní problémy a rady - vyjádření zdvořilé žádosti a nabídky - návod Člověk a životní prostředí - předpřítomný čas prostý a průběhový - číselné údaje - příslovce - životní změny - příroda a životní prostředí

	A-10: vede rozhovor na známá témata, klade otázky a reaguje (I) A-11: rozumí běžným frázím a idiomům v kontextu (R) A-12: rozlišuje základní jazykové prostředky pro vyjádření záměru a postoje (P) A-13: sestaví krátký e-mail či zprávu (P) A-14: zapojí se do krátké konverzace o známých tématech a zvládá udržet rozhovor jednoduchými prostředky (I) A-15: zvládá základní komunikační situace (P) A-16: reaguje na pozvání, návrh nebo žádost v běžných situacích vhodným způsobem (souhlasí, odmítne, navrhne alternativu) (I) A-17: shrne obsah jednoduchého textu a předá ho spolužákovi, který text nečetl (M) A-18: rozumí obsahu videí s titulky v běžné mluvě (R)	
2	A-19: <i>rozumí souvislým projevům a diskusím pronášeným standardním jazykem (rozumí konkrétním informacím v promluvách a rozhovorech, kde se používá standardní jazyk, a to jak v osobní komunikaci, tak při poslechu veřejných a odborných sdělení porozumí klíčovým bodům rozhovorů na téma z oblasti jeho zájmu, ve kterých se střídají různí mluvčí porozumí jasně a srozumitelně vedeným diskusím o tématech z oblasti jeho zájmů, porozumí různým argumentům a názorům druhých, aniž by potřeboval zpomalení nebo další vysvětlení) (R)</i> A-20: <i>popíše skutečné nebo smyšlené události, vypráví příběh nebo přiblíží obsah knihy nebo filmu (popíše událost srozumitelně, lineárně a s dostatečným množstvím podrobností popíše podrobně zážitky zachycující pocity a reakce zasadí popis události do širšího kontextu zachovává při popisu respekt a objektivitu) (P)</i> A-21: <i>zapojí se bez přípravy do hovoru o tématech, která mu/jí jsou známá, vyjádří osobní názory a vymění si informace o tématech, které se týkají osobních zájmů nebo každodenního života (sleduje v rozhovoru na každodenní témata zřetelně artikulovaný ústní projev, který je mu/jí adresován, ačkoli občas musí požádat o zopakování určitých slov a frází využívá široký rejstřík jednoduchého jazyka, aby si poradil(a) s většinou situací, které mohou nastat v každodenním životě (např. při zajišťování cesty, cestování, během pobytu v cizině) reaguje adekvátně v méně běžných situacích v každodenním životě, vyjádří přání a stížnosti) (I)</i> A-22: <i>formuluje jednoduché a jasné pokyny k organizaci činnosti ve skupině (vysloví jednoduché a jasné pokyny k organizaci práce ve skupině požádá ostatní v týmu o vyjádření</i>	Život náctiletých: škola, přátelství a výzvy - vazby dvou sloves ve větě - synonyma a antonyma - školství, zkoušky - části lidského těla v idiomech - náctiletí a přátelství - úvaha pro a proti Věda a technologie - vyjadřování budoucnosti - tvoření slov odvozováním - umělá inteligence - zdroje energie - příprava proslovu Peníze a ekonomika - kondicionály - vztažná zájmena, vztažné věty vedlejší - sdílená ekonomika - peníze a koncept spokojeného života - popis místa Životní situace - vyjádření závěru pomocí modálních sloves - frázová slovesa - fakta a fikce, optické iluze - svatba a jiné životní události - vyjádření postoje - příběh, organizace textu Digitální a fyzický svět - složená podstatná jména, sousloví - členy - přivlastňování - digitální animace, speciální efekty - média, internet - vysvětlení neznámého slova - zpráva na sociální média Práce jako poslání - nepřímá řeč

	<i>a zopakuje část toho, co někdo řekl, aby skupina mohla pokračovat v rozhovoru vysvětlí postup práce skupiny a určí role ve skupině (například zapisovatel, jiný prezentátor nebo vedoucí) (M)</i> A-23: rozumí delším autentickým poslechům různých mluvčích a uplatňuje strategie porozumění (R) A-24: vede plynulý rozhovor o známých tématech včetně budoucnosti, přání, cílů (I) A-25: klade otázky a reaguje na odpovědi při vedení rozhovoru (I) A-26: formuluje, obhajuje a argumentuje své názory v mluveném i písemném projevu (P) A-27: vyjadřuje souhlas a nesouhlas v diskusi o známých tématech (I) A-28: orientuje se v běžné korespondenci a formálních dopisech A-29: píše souvislé texty (např popis, úvaha) (P) A-30: používá jazykové prostředky pro vyjádření emocí a postojů (P) A-31: zvládá složitější gramatické jevy (např. podmínkové věty, nepřímá řeč) (P) A-32: zvládá vyjádřit podmínky, příčinu a důsledek (P) A-33: zvládá vyjádřit radu, doporučení a zákaz (P) A-34: čte s porozuměním delší autentické texty (R) A-35: porozumí hlavní myšlence článků a zpráv (R) A-36: využívá kontext pro pochopení neznámých výrazů A-37: spolupracuje při řešení úkolu v angličtině a vyjadřuje porozumění druhým (M) A-38: dokáže zpracovat, porovnat a interpretovat informace z různých zdrojů (M) A-39: používá slovní zásobu a jazykové prostředky reflektující kulturní a regionální rozdíly (P)	▪ nepřímé otázky ▪ zaměstnání a přijímací pohovor ▪ charitativní činnost ▪ vyjádření zdvořilé otázky ▪ životopis
3	A-40: <i>rozumí jednoduchým popisům událostí a jasně vyjádřeným postojům a názorům, které jsou podány standardním jazykem (porozumí jednoduchému popisu událostí nebo situací, které se týkají každodenního života a jeho zájmů sleduje základní události v příběhu nebo zprávě, pokud je podána jasně a stručně rozumí základním názorům na jednoduchá témata, jako jsou oblíbené filmy, knihy, nebo aktivity)</i> A-41: <i>rozumí hlavním myšlenkám a některým konkrétním informacím v jednoduchých textech souvisejících s jeho zaměřením (identifikuje důležité informace v textech souvisejících s jeho zájmy odhadne v jednoduchém textu z kontextu význam neznámých slov shromáždí informace z různých částí textu nebo z různých textů)</i> A-42: <i>vyjádří vlastní názor na témata spojená s každodenním životem a svým odborným zaměřením (vyjádří jasně a srozumitelně svůj názor stručně vyjádří, zdůvodní a vysvětlí své názory, plány a jednání zodpoví dotazy k</i>	Turismus a cestování ▪ přehled časů ▪ složená slova ▪ život v cizí zemi ▪ stereotypy ▪ běžná, každodenní konverzace ▪ neformální e-mail Sny a realita ▪ předpřítomný čas ▪ make a do ▪ cesta kolem světa ▪ životní prostředí ▪ recenze na služby ▪ formální e-mail, stížnost Osobní příběhy a společenské výzvy ▪ minulý čas ▪ knihy a filmy ▪ rozhovor s novinářem ▪ vyjádření zájmu a překvapení ▪ vyprávění

	tématům z oblasti svého zájmu/oboru, rozvine argumentaci natolik, že je většinou možné ji bez problémů sledovat) (I) A-43: <i>vyjádří osobní názory a ptá se na podobné názory v diskusi týkající se témat v okruhu jeho/jejího zájmu (vysvětlí své názory na řešení problémů nebo otázek praktického rázu týkajících se toho, kam se má jít, co se má dělat, jak se má zorganizovat daná událost (např. výlet) a stručně je zdůvodní vyjádří pocity, jako jsou překvapení, štěstí, smutek, zájem a lhostejnost a na podobné pocity reaguje vyjádří zdvořilým způsobem své přesvědčení, názor, souhlas či nesouhlas vyzve partnery v diskusi, aby vyjádřili svůj názor týkající se dalšího postupu) (I)</i> A-44: <i>zapojí se do diskuse a shrne nebo zprostředkuje myšlenky jiných účastníků skupiny, aby zajistil, že každý porozumí hlavním bodům a cíli úkolu (zapojí se jednoduché diskuse o jemu blízkých tématech, nabízí kompromisy a hledá řešení, která by vyhovovala všem účastníkům navrhne jednoduchá řešení problému v rámci skupinové diskuse přizpůsobí písemné i mluvené vyjádření podle potřeb a jazykové úrovně příjemce, například zjednodušením textu nebo vynecháním odborných výrazů) (M)</i> A-45: rozumí odbornějším i abstraktnějším tématům (R) A-46: srovnává informace z různých typů textů a zdrojů a interpretuje je (M) A-47: shrne a zpřístupní obsah odborného nebo studijního textu pro spolužáky (M) A-48: plynule diskutuje na známá i nová témata (I) A-49: reaguje adekvátně v různých komunikačních situacích (I) A-50: argumentuje a obhájí vlastní názor v debatě (I) A-51: píše strukturované texty s jasnou argumentací (P) A-52: používá všechny slovesné časy (P) A-53: zvládá formální i neformální registr jazyka (M) A-54: píše eseje, zprávy, životopisy a motivační dopisy (P) A-55: identifikuje jazykové prostředky podle účelu sdělení (M) A-56: zprostředkuje komunikaci mezi účastníky s různou jazykovou úrovní (M) A-57: samostatně zpracuje projekt v cizím jazyce (M) A-58: zvládá prezentaci s použitím podpůrných materiálů (P) A-59: má správnou výslovnost a intonaci v delších projevech (P) A-60: rozumí jazykovým nuancím a idiomům (R)	Komunikace v moderním světě ▪ tvoření otázek a záporů, tázací dovětky ▪ antonyma ▪ falešné zprávy ▪ vyjádření zdvořilosti ▪ prostředky textové návaznosti Budoucnost ▪ vyjádření budoucího děje ▪ slovesa <i>take</i> a <i>put</i> ▪ vztah rodičů a dětí ▪ telefonické rozhovory ▪ CV a motivační dopis Úspěch jako značka ▪ vyjádření množství ▪ obchod a podnikání ▪ reklama ▪ číselné údaje ▪ zpráva
4	A-61: <i>rozumí obsahu jednoduchých uměleckých textů s vysokým výskytem známé slovní</i>	Osobní vztahy ▪ modální slovesa

	zásoby (rozumí příběhům s jednoduchou zápletkou a známými slovy vyhledá odpovědi na otázky týkající se hlavního děje, postav a základních událostí porovná jednoduché umělecké texty včetně jejich témat, postav) nebo prostředí (R) A-62: představí téma z každodenního života nebo svého odborného zaměření (vytvoří jednoduchou logicky strukturovanou prezentaci přednese předem připravenou, jednoduše formulovanou přednášku na téma, které se týká jeho osobního, pracovního nebo studijního života vysvětlí dostatečně přesně hlavní myšlenky) (P) A-63: vyjadřuje se poměrně plynule v ústním projevu (používá jednoduché kompenzační strategie k udržení komunikace) (I) A-64: zapojí se do běžné formální diskuse týkající se známého tématu, která je vedena ve srozumitelném spisovném jazyce a ve které se jedná o výměnu informací, přijímání pokynů nebo o řešení problémů praktického rázu (předá jednoduché faktografické informace a požádá o podrobnější informace požádá o podrobné orientační pokyny a podobným pokynům porozumí vede rozhovor, kde požaduje detailní informace a ověřuje si, zda správně rozumí) (I) A-65: zprostředkuje jednoduchým způsobem informace o základních kulturních zvyklostech a hodnotách mezi lidmi z rozdílných jazykových a kulturních prostředí (porovná rozdíly mezi různými kulturami (např. při srovnání svátků, zvyků, způsobů komunikace) a zlepší tak úroveň porozumění mezi účastníky diskuse zúčastní se jednoduchého role-play scénáře a vysvětlí někomu z jiné kultury určitou zvyklost nebo hodnotu připraví krátkou prezentaci (ústní nebo písemnou) o jedné z kultur a jejích klíčových zvyklostech a hodnotách napíše poznámky a shrnutí z textů nebo videí, kde identifikuje klíčové kulturní zvyklosti a hodnoty) (M) A-66: rozumí detailnímu výkladu a prezentaci (R) A-67: zvládá jazyk potřebný pro formální prezentaci a akademické psaní (P) A-68: píše komplexní texty podle zadání (eseje, analýzy) (P) A-69: rozlišuje různé styly jazykového projevu (M) A-70: samostatně formuluje a obhajuje složité myšlenky (P) A-71: účastní se diskusí na aktuální i odborná témata (I) A-72: aplikuje jazyk v praktických situacích (např. pracovní pohovor) (I) A-73: samostatně sleduje a zpracovává autentická média (R)	- sloveso get - vztahy mezi lidmi - vyjádření nadsázky a zmírnění výroku - úvaha pro a proti Extrémy - vztažné věty - příčestí - příslovce - extrémní sporty a aktivity - počasí a klima - popis Životní styl včera a dnes - vyjádření opakovaného děje v minulosti - modální slovesa – pravděpodobnost - homonyma a homofony - metafory a idiomy - charakteristika - zvyky a život v minulosti - vyjádření nadšení - proslov Čas a pokrok - vyjádření přání a lítosti - členy a determinátory - vynálezy a objevy - tělesné a biologické hodiny - vyjádření názoru - koheze textu
--	--	--

	A-74: kriticky posuzuje jazyková sdělení v médiích (M) A-75: dokáže se orientovat v odborné diskuzi a argumentaci (I) A-76: samostatně vybírá a používá strategie porozumění a vyjadřování v cizím jazyce (M) A-77: reflektuje vlastní pokrok a stanovuje si cíle v jazykovém rozvoji (M)	
Poznámky a komentáře: Jednotlivé očekávané výstupy jsou na svém konci označené v závorce podle toho, jaké řečové dovednosti procvičují: (R) – recepce, (P) – produkce, (I) – interakce, (M) – mediace. Mezipředmětové vztahy: Společenskovední vzdělávání, Jazykové vzdělávání a komunikace, Přírodovědné vzdělávání. Průřezová témata: Občan v demokratické společnosti, Člověk a svět práce, Člověk a životní prostředí.		

8.3 Německý jazyk

8.3.1 Obsah předmětu

Německý jazyk je předmětem, v němž se realizuje oblast *Komunikační a jazykové vzdělávání*. Obsah těchto vzdělávacích okruhů je rozdělen v souladu se Společným evropským referenčním rámcem (SERR) a jeho aktualizovanou podobou (Dodatek k SERR) do čtyř obsahových okruhů, které jsou rozvíjeny ve vzájemné koordinaci: Recepce, Produkce, Interakce a Mediace. Cílovou úrovní pro německý jazyk (jako 2. cizí jazyk) je úroveň A2 SERR.

Recepce SERR

Tento vzdělávací okruh zahrnuje přijímání a zpracování informací ve formě psané nebo mluvené, včetně audiovizuálního materiálu, a jejich následné pochopení. Je zde zahrnut poslech a čtení s porozuměním. Žák by měl být schopen porozumět textům a ústním projevům rozdílné složitosti. Toto zahrnuje i práci s odbornými texty a poslechy.

Produkce

Produkce je zaměřena na aktivní vyjadřování prostřednictvím mluveného nebo psaného projevu. Při vyjadřování se žáci učí formulovat myšlenky, názory a argumenty jak v písemné, tak i ústní formě.

Interakce

Žák se učí komunikovat s ostatními. Zapojuje se do diskusí a debat, kde musí, i v rámci skupiny, reagovat, formulovat názory a přispívat do interakce na různá témata každodenního života a efektivně spolupracovat ve skupině. Aktivně naslouchá a přispívá do diskuse.

Mediace

Vzdělávání směřuje ke schopnosti zprostředkování informací či významů. Žák je schopen předat informace nebo vysvětlit význam.

Používané pomůcky a nástroje: interaktivní učebnice, telefon/tablet, internet, AI, slovníky, fakultativní texty v tištěné či elektronické podobě, autentické materiály (tiskoviny, písňe aj.).

8.3.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	2	2	2
Orientační roční hodinová dotace	64	64	64	64

8.3.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Fonetika a gramatika Představování a první kontakty Volnočasové aktivity Nakupování (oblečení, jídlo) Rodina a charakteristika Odborná témata (ve firmě a v kanceláři)
2. ročník	Stravovací návyky Plánování (pracovní schůzky, organizace dne apod.) Lidské tělo, zdraví, sport Cestování a dopravní prostředky Můj víkend, moje prázdniny
3. ročník	Sportovní aktivity Péče o domácnost Časové údaje Nákupy a popis zboží Harmonogram dne Svátky a tradice v německy hovořících zemích Školní slavnost

	Odborná témata (vzdělání, pracovní pohovor, pracovní pozice)
4. ročník	Studium a volba povolání Popis osob Bydlení a orientace ve městě Pracovní trh Pracovní nástroje a pomůcky Média Reálie (sestavení programu, výběr zajímavých míst)

8.3.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.3.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	N-1: <i>rozumí konkrétním informacím v jednoduchém mluveném projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat, identifikuje klíčové informace v mluveném projevu (platí po celé studium)</i> N-2: <i>rozpozná téma a hlavní myšlenku mluveného projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat, rozumí slyšeným monologům i dialogům, které souvisejí s osvojovanými tématy, porozumí obsahu slyšeného textu, např. zjištěním konkrétních informací, zaznamenáním klíčových slov, přiřazením nadpisu, zaznamenáním informací do tabulky, mapy, odpovídáním na otázky, převyprávěním základních informací z textu (platí po celé studium)</i> N-3: <i>rozumí sledu instrukcí, které jsou sdělovány zřetelně a týkají se osvojovaných témat, rozumí instrukcím ve vyučovací hodině, postupuje podle nich; např. vypracuje PL (platí po celé studium)</i> N-4: <i>rozumí hlavním myšlenkám krátkých psaných textů týkajících se každodenních témat, vybere vhodný titul k textu, přiřadí text k obrázku, uspořádá jednotlivé části textu do smysluplného příběhu (platí po celé studium)</i> N-5: <i>rozumí jednoduchým mluveným i psaným příběhům, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu, vyhledává požadované informace na základě konkrétního zadání, využívá různé typy poslechových aktivit (platí po celé studium)</i> N-6: <i>vyjadřuje ústně i písemně myšlenky týkající se osvojovaných témat, odpovídá na otázky, zapojuje se do dialogů, účastní se simulací reálných situací, píše krátké texty a plní další komunikativní aktivity týkající se osvojovaných témat, spolupracuje s učitelem a spolužáky na zpětné vazbě ohledně plynulosti a přesnosti jazykového projevu,</i>	Fonetika - zásady správné výslovnosti, slovní a větný přízvuk Tematické okruhy a komunikační situace - Představování a první kontakty - Základní číslovky (do 1 000) - Volnočasové aktivity - Nakupování (oblečení, jídlo) - Rodina a charakteristika - Odborná témata (ve firmě a v kanceláři) Gramatika - časování pravidelných sloves v přítomném čase - časování sloves <i>sein</i> + <i>haben</i> v přítomném čase - vyjádření přání (<i>ich möchte</i>) - vyjádření záporu - rody a členy podstatných jmen (1. + 4. pád) - množné číslo podstatných jmen - přivlastňovací zájmena (1. pád) - syntax: věta oznamovací, tázací

	<i>představí v krátkých větách téma z oblasti svého zájmu, (platí po celé studium)</i> N-7: <i>napiše krátký jednoduchý text týkající se osvojovaných témat (tvoří krátké souvisle psané texty) – platí po celé studium</i> N-8: <i>účastní se rozhovorů týkajících se přítomnosti, zapojí se do dialogů zaměřených na vyjádření přítomných aktivit, účastní se komunikativních aktivit, ve kterých mluví o svých přítomných aktivitách a plánech, (platí po celé studium)</i> N-9: <i>plní pokyny a podle potřeby se dotazuje, aby si ověřil porozumění – platí po celé studium</i> N-10: <i>zprostředkuje hlavní myšlenku a klíčové informace z jednoduchých psaných textů, které se týkají osvojovaných témat, identifikuje hlavní myšlenky a klíčové informace ve slyšeném projevu – platí po celé studium</i> N-11: <i>zprostředkuje hlavní myšlenku a klíčové informace slyšeného o osvojovaných tématech – platí po celé studium</i> N-12: <i>respektuje a aktivně používá zásady správné výslovnosti</i> N-13: <i>respektuje a aktivně používá osvojené gramatické jevy</i> N-14: <i>vybere vhodný pozdrav při setkání a loučení</i> N-15: <i>představí sebe, svou rodinu a známé osobnosti</i> N-16: <i>jednoduše popíše volnočasové aktivity</i> N-17: <i>popíše základní vybavení kanceláře</i> N-18: <i>seznámí se s názvy různých profesí</i> N-19: <i>popíše formální a neformální oděv</i>	
2	N-20: <i>rozumí konkrétním informacím v jednoduchém mluveném projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat, zaznamenává v mluveném projevu některé další detaily k poskytnutým informacím rozvíjí postupně svou schopnost využívat jazykové prostředky vyšší úrovně prostřednictvím prezentace ukázek textů (platí po celé studium)</i> N-21: <i>rozumí hlavním myšlenkám krátkých psaných textů týkajících se každodenních témat, formuluje hlavní myšlenky odstavce/textu, pracuje s ukázkami autentických zdrojů, vyhledává konkrétní informace v různých zdrojích (platí po celé studium)</i> N-22: <i>vyjadřuje ústně i písemně myšlenky týkající se osvojovaných témat, formuluje myšlenky z oblasti každodenního života a jeho odborného zájmu v ústní i písemné formě (platí po celé studium)</i> N-23: <i>vypráví jednoduché příběhy (platí po celé studium)</i> N-24: <i>napiše krátký jednoduchý text týkající se osvojovaných témat (platí po celé studium)</i>	Tematické okruhy a komunikační situace • Stravovací návyky • Plánování + časové údaje (pracovní schůzky, organizace dne apod.) • Lidské tělo, zdraví, sport • Cestování a dopravní prostředky • Můj víkend, moje prázdniny • Odbornost (objednávka, ve skladu) Gramatika • časování nepravidelných sloves v přítomném čase • časování způsobových sloves v přítomném čase • časování zvrtných sloves • rozkazovací způsob • slovesa s odlučitelnými předponami • préteritum sloves <i>sein</i> a <i>haben</i> • všeobecný podmět <i>man</i> • vazba <i>es gibt</i> Reálie • Stručná charakteristika vybraných turistických cílů v Německu

	N-25: <i>účastní se rozhovorů týkající se minulosti, přítomnosti a budoucnosti – (platí po celé studium)</i> N-26: <i>požádá ústně i písemně o pomoc, radu nebo instrukci a na podobné požadavky reaguje – platí i pro další studium</i> N-27: <i>vyjádří ústně i písemně pozvání, návrh a omluvu a na tyto podněty reaguje – platí i pro další studium</i> N-28: <i>vyjádří ústně i písemně názor, zeptá se na názor jiné osoby, reaguje na cizí názor, sdílí své názory v krátkých interakcích zařazovaných do hodiny – platí i pro další studium</i> N-29: popíše svůj den i průběh dne jiných osob N-30: vyjmenuje roční období, měsíce a dny v týdnu N-31: pojmenuje různé nápoje a pokrmy N-32: objedná si v restauraci N-33: pojmenuje části těla a některé nemoci N-34: charakterizuje zdravý životní styl, dá doporučení N-35: pojmenuje dopravní prostředky N-36: napíše e-mail, ve kterém pozve kamaráda na návštěvu a navrhne program	
3	N-37: <i>napíše krátký jednoduchý text týkající se osvojovaných témat (postupně zvyšuje přesnost i komplexnost svého jazykového projevu prostřednictvím sebehodnocení a průběžné zpětné vazby) – platí i pro další studium</i> N-38: <i>vyjádří ústně i písemně názor, zeptá se na názor jiné osoby, reaguje na cizí názor (píše krátké texty, ve kterých vyjadřuje svůj názor, s respektem reaguje na cizí názor) – platí i pro další studium</i> N-39: pojmenuje sportovní vybavení a popíše sportovní aktivity N-40: pojmenuje vybavení domácnosti a domácí práce N-41: popíše své domácí povinnosti a určí jejich časovou frekvenci N-42: vypráví o svátcích tradicích N-43: porovná české a německé svátky a tradice N-44: navrhne vhodný dárek (na základě osvojené slovní zásoby)	Tematické okruhy a komunikační situace • Sportovní aktivity • Péče o domácnost • Časové údaje • Nákupy a popis zboží • Harmonogram dne • Školní slavnost • Odborná témata (lexikálně: vzdělání, pracovní pozice) Gramatika • 3. + 4. pád podstatných jmen / osobních a přivlastňovacích zájmen • perfektum pravidelných sloves • perfektum nepravidelných sloves • přídavná jména jako přívlastek • předložky se 4. pádem Reálie • Svátky a tradice v německy hovořících zemích
4	N-45: <i>zprostředkuje hlavní myšlenku a klíčové informace z jednoduchých psaných textů, které se týkají osvojovaných témat, zpracuje a utřídí informace, srozumitelně sdělí informaci v ústní či psané podobě</i> N-46: <i>využívá svůj repertoár v různých jazycích, aby vysvětlil problém, požádal o pomoc nebo vysvětlení</i> N-47: rozšíří si slovní zásobu na téma zaměstnání a profese N-48: rozumí nabídce pracovních míst N-49: hovoří o svých schopnostech, dovednostech, volbě povolání a výběru školy N-50: napíše životopis a odpoví na inzerát	Tematické okruhy a komunikační situace • Studium a volba povolání • Popis osob • Bydlení a orientace ve městě • Pracovní trh, pracovní pohovor • Pracovní nástroje a pomůcky • Média Gramatika • stupňování přídavných jmen • předložky se 3. a 4. pádem • řadové číslovky • vyjádření přání (podmiň. způsob)

	N-51: aktivně se zapojuje při pracovním pohovoru N-52: detailně popíše předměty / osoby a porovná jejich vlastnosti N-53: zeptá se na cestu a popíše ji N-54: pojmenuje možnosti bydlení, místnosti a nábytek N-55: vyhledává potřebné informace N-56: sestaví program třídního výletu	• sloveso <i>werden</i> • syntax: vedlejší věty - spojky <i>dass, weil, wenn (als)</i> - věty vztažné Reálie • ČR a sousední státy
Poznámky a komentáře:		

8.4 Ruský jazyk

8.4.1 Obsah předmětu

Ruský jazyk je předmětem, v němž se realizuje oblast **Komunikační a jazykové vzdělávání**. Obsahově je předmět strukturován do čtyřech okruhů v souladu s úrovní A2 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR), které jsou rozvíjeny ve vzájemné koordinaci: Recepce, Produkce, Interakce a Mediace.

Recepce. Žák si osvojí schopnost porozumět psaným i mluveným projevům v ruském jazyce, včetně audiovizuálního materiálu, a dále s těmito informacemi pracovat. K tomu slouží poslech a čtení s porozuměním. Žáci by měli být schopni porozumět nejen základním, ale i složitějším textům a ústním projevům. To zahrnuje práci s autentickými i upravenými texty, poslech přednášek či diskuzí, které vyžadují širší porozumění a rozvoj kritického myšlení.

Produkce. Žáci se učí aktivně vyjadřovat v ruském jazyce prostřednictvím mluveného i psaného projevu. Postupně rozvíjejí schopnost formulovat složitější myšlenky, názory a argumenty v písemné (např. eseje, zprávy) i ústní formě (prezentace, diskuze).

Interakce. Žáci se učí vstupovat do přímé komunikace s ostatními. Aktivně se zapojují do diskuzí a debat, ve kterých musí rychle reagovat a formulovat své názory. Žáci jsou schopni komunikovat na různá témata každodenního života a efektivně spolupracovat ve skupině, kde je kladen důraz na aktivní naslouchání a smysluplné zapojení do společné činnosti.

Mediace. Žáci si osvojují schopnost zprostředkovávat informace mezi jazyky nebo různými účastníky komunikace, objasňovat významy a přizpůsobovat sdělení adresátovi. Učí se spojovat a převádět různé jazykové i kulturní obsahy tak, aby byly srozumitelné ostatním.

Používané pomůcky a nástroje: tablety (PC), telefony, internet, AI nástroje, učebnice ruského jazyka, tištěné texty (slovníky, knihy, PL) i texty v elektronické podobě (elektronické slovníky, myšlenkové mapy, prezentace atd.), autentické materiály (letáky, noviny, časopisy atd.), poslechové materiály (autentické nahrávky – videa, písně aj.). Žáci si v průběhu celého studia vytvářejí portfolio, do kterého si zakládají veškeré tištěné materiály (přehledy gramatiky, poznámky o reáliích atd.).

8.4.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	2	2	2
Orientační roční hodinová dotace	64	64	64	64

8.4.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Azbuka v tištěné a písemné podobě Fonetika a gramatika Seznamování, představování a oslovování Rodina Zaměstnání, povolání Zájmy, koníčky, kultura
2. ročník	Fonetika a gramatika Každodenní život a denní režim Orientace v čase (roční období, měsíce, dny v týdnu a hodiny) Stravovací návyky a komunikační situace spojené se stravováním Bydlení, domácnost a její vybavení Doprava a cestování, základní zeměpisná orientace (geografické názvy)
3. ročník	Fonetika a gramatika Popis osoby a vyjadřování osobnostních charakteristik Lidské tělo, zdraví a zdravý životní styl Kulturní zvyklosti, slavnosti a společenské události Ruská literatura a lidová slovesnost

4. ročník	Fonetika a gramatika Počasí, klima a životní prostředí Styl oblékání, móda a nakupování Orientace ve městě a popis cesty Studium, práce a profesní život Reálie Ruska – významná místa a regiony Ruská literatura 19. a 20. století (vybraní autoři a díla, základní charakteristiky období)
------------------	---

8.4.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, kulturní, digitální

8.4.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	R-1: seznámí se s azbukou v tištěné i písemné podobě R-2: aktivně používá naučené gramatické jevy – <u>platí po celé studium</u> R-3: rozumí konkrétním informacím v jednoduchém mluveném projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat (identifikuje klíčové informace v mluveném projevu) R-4: rozpozná téma a hlavní myšlenku mluveného projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat – platí po celé studium R-5: rozumí sledu instrukcí, které jsou sdělovány zřetelně a týkají se osvojovaných témat – platí po celé studium R-6: rozumí hlavním myšlenkám krátkých psaných textů týkajících se každodenních témat (přiřadí text k obrázku, pracuje s ukázkami autentických zdrojů) R-7: rozumí jednoduchým mluveným i psaným příběhům, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu – platí po celé studium R-8: vyjadřuje ústně i písemně myšlenky týkající se osvojovaných témat – platí po celé studium R-9: napiše krátký jednoduchý text týkající se osvojovaných témat (tvoří krátké souvisle psané texty) – <u>platí po celé studium</u> R-10: účastní se rozhovorů týkající se minulosti a přítomnosti (zapojí se do dialogů zaměřených na vyjádření minulých a přítomných aktivit) R-11: plní pokyny a podle potřeby se dotazuje, aby si ověřil porozumění – platí po celé studium R-12: zprostředkuje hlavní myšlenku a klíčové informace z jednoduchých psaných textů, které se týkají osvojovaných témat – platí po celé studium R-13: zprostředkuje hlavní myšlenku a klíčové informace slyšeného o osvojovaných tématech – platí po celé studium	Tematické okruhy a komunikační situace - seznamování, představování, oslovení v ruském prostředí - rodina - zaměstnání, povolání a instituce - zájmy, kultura a památky Mluvnice - azbuka - fonetika (ruský přízvuk, výslovnost tvrdých a měkkých hlásek, znělých a neznělých souhlásek, redukce, intonační konstrukce) - podstatná jména (1., 4., 6., 7. pád jednotného čísla) - osobní a přivlastňovací zájmena - číslovky (základní 1-20) - slovesa (časování vybraných sloves, minulý čas sloves)

	R-14: vybere vhodný pozdrav při setkání a loučení R-15: představí sebe a svou rodinu R-16: seznámí se s názvy různých profesí R-17: jednoduše popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	
2	R-18: rozumí konkrétním informacím v jednoduchém mluveném projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat (zaznamenává v mluveném projevu některé další detaily k poskytnutým informacím) – <u>platí i pro další studium</u> R-19: vypráví jednoduché příběhy – <u>platí i pro další studium</u> R-20: účastní se rozhovorů týkající se minulosti, přítomnosti a budoucnosti – <u>platí i pro další studium</u> R-21: požádá ústně i písemně o pomoc, radu nebo instrukci a na podobné požadavky reaguje – <u>platí i pro další studium</u> R-22: vyjádří ústně i písemně pozvání, návrh a omluvu a na tyto podněty reaguje – <u>platí i pro další studium</u> R-23: popíše svůj den i průběh dne jiných osob R-24: vyjmenuje roční období, měsíce a dny v týdnu R-25: pojmenuje různé nápoje a pokrmy R-26: objedná si v restauraci R-27: pojmenuje místnosti a nábytek R-28: porovná život ve městě a na vesnici R-29: pojmenuje dopravní prostředky R-30: vyjmenuje vybrané státy, jazyky a národnosti	Tematické okruhy a komunikační situace • režim dne • roční období, měsíce, dny v týdnu a hodiny • stravování • bydlení, nábytek, barvy • doprava, cestování (významná města v Rusku) • názvy států, národností a jazyků Mluvnice • fonetika (ruský přízvuk, intonační konstrukce, asimilace souhlásek, výslovnost předložky, výslovnost měkkých hlásek) • podstatná jména (2. a 3. pád jednotného čísla) • osobní a přivlastňovací zájmena • přídavná jména (koncovky) • základní předložky (označující místo) • číslovky (základní 30-1000, řadové 1.-10.) • slovesa (časování vybraných sloves, budoucí čas sloves)
3	R-31: napíše krátký jednoduchý text týkající se osvojovaných témat (postupně zvyšuje přesnost i komplexnost svého jazykového projevu prostřednictvím sebehodnocení a průběžné zpětné vazby) – <u>platí i pro další studium</u> R-32: vyjádří ústně i písemně názor, zeptá se na názor jiné osoby, reaguje na cizí názor – <u>platí i pro další studium</u> R-33: popíše a charakterizuje osoby a jejich zájmy R-34: pojmenuje části těla a některé nemoci R-35: charakterizuje zdravý životní styl R-36: vypráví o svátcích tradicích R-37: porovná české a ruské svátky a tradice R-38: pojmenuje postavy z ruských pohádek a bylin	Tematické okruhy a komunikační situace • charakteristika člověka (vzhled, povahové vlastnosti) • lidské tělo, zdraví a zdravotní stav, zdravý životní styl, u lékaře • svátky a tradice, oslava a gratulace • ruská literatura (ruská lidová slovesnost) Mluvnice • fonetika (upevňování znalostí) • podstatná jména (množné číslo) • skloňování osobních zájmen • přídavná jména (skloňování) • číslovky (základní a řadové) • vyjadřování data • slovesa (časování vybraných sloves) • podmiňovací způsob • modální konstrukce
4	R-39: využívá svůj repertoár v různých jazycích /ruském/, aby vysvětlil problém, požádal o pomoc nebo vysvětlení R-40: popíše počasí a klimatické podmínky R-41: zajímá se o globální problémy a jejich řešení, zná různé ekologické aktivity a vyjadřuje k nim vlastní názor R-42: naučí se ptát na cestu a popsat cestu R-43: pojmenuje budovy ve městě R-44: popíše město, ze kterého pochází	Tematické okruhy a komunikační situace • počasí, klima, ekologie • styly oblékání, móda, nákupy • orientace ve městě • studium, zaměstnání a profese, pohovor, obchodní jednání a podnikání • Rusko (významná místa) • ruská literatura (19. a 20. století) Mluvnice • fonetika (upevňování znalostí)

	R-45: rozšíří si slovní zásobu na téma zaměstnání a profese, svou činností (studiem) směřuje k budoucí profesi R-46: napíše životopis a hovoří o svých schopnostech a dovednostech na pohovoru	• podstatná jména (množné číslo) • skloňování osobních zájmen • přídavná jména (skloňování, 2. a 3. stupeň) • slovesa (časování vybraných sloves, rozkazovací způsob) • podmínkové věty • modální konstrukce
Poznámky a komentáře:		

8.5 Španělský jazyk

8.5.1 Obsah předmětu

Španělský jazyk je předmětem, v němž se realizuje oblast **Komunikační a jazykové vzdělávání**, přičemž se vyučuje jako 2. cizí jazyk úrovně A2. Obsah těchto vzdělávacích okruhů je rozdělen v souladu se Společným evropským referenčním rámcem (SERR) a jeho aktualizovanou podobou (Dodatek k SERR) do obsahových okruhů: recepce, produkce, interakce, mediace.

Recepce

Obsahový okruh zahrnuje přijímání a zpracování informací ve formě psané nebo mluvené, včetně audiovizuálního materiálu, a jejich následné pochopení. Je zde zahrnut poslech a čtení s porozuměním. Žáci by měli být schopni porozumět nejen základním, ale i složitějším textům a ústním projevům. To zahrnuje práci s odbornými texty, poslech přednášek či diskuzí, kde je vyžadováno širší porozumění a kritické myšlení.

Produkce

Obsahový okruh se zaměřuje na aktivní vyjadřování prostřednictvím mluveného nebo psaného projevu. Při vyjadřování se žáci učí formulovat složitější myšlenky, názory a argumenty jak v písemné (např. eseje, zprávy), tak ústní (prezentace, diskuze) formě.

Interakce

Obsahový okruh se zaměřuje na přímou komunikaci mezi dvěma či více stranami. Komunikační schopnosti zahrnují zapojení do diskuzí a debat, kde žáci musí rychle reagovat, formulovat názory a přispívat do interakce na různá témata. Očekává se také schopnost zapojit se do práce ve skupinách, což vyžaduje aktivní naslouchání a přispívání.

Mediace

Obsahový okruh se zaměřuje na zprostředkování informací či významů v rámci jednoho jazyka nebo mezi dvěma či více jazyky. Žáci by měli být schopni zprostředkovat informace z jednoho jazyka do druhého nebo objasnit významy pro spolužáky či veřejnost. Jsou vedeni k tomu, aby dokázali propojit různé koncepty a přizpůsobit je potřebám ostatních.

8.5.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	2	2	2
Orientační roční hodinová dotace	64	64	64	64

8.5.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

Učivo všech ročníků je rozděleno do tří oblastí: Tematické okruhy a komunikační situace, Gramatika a Španělské reálie. Gramatická oblast zajistí znalost španělštiny jako jazyka, zbylé dvě oblasti pak představí Španělsko z hlediska zeměpisného, kulturního i literárního a umožní žákovi hovořit na rozličná témata, která vycházejí z každodenního života (rodina, škola, kultura a umění, počasí, volný čas, nakupování, sport, ochrana zdraví apod.).

8.5.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.5.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	Š-1: seznámí se se základními pravidly výslovnosti Š-2: osvojí si základní komunikační fráze Š-3: aktivně používá naučené gramatické jevy Š-4: rozumí konkrétním informacím v jednoduchém mluveném projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat Š-5: správně užívá zájmena, časuje a používá základní tvary sloves, používá člen určitý a neurčitý Š-6: zprostředkuje hlavní myšlenku a/nebo klíčové informace z jednoduchých psaných textů, které se týkají osvojovaných témat Š-7: zprostředkuje hlavní myšlenku a/nebo klíčové informace slyšeného o osvojovaných tématech Š-8: dokáže reagovat na základní otázky v oblasti komunikačních témat	Tematické okruhy a komunikační situace • pozdravy, představení se, oslovení • souhlas, nesouhlas • škola, třída, vybavení kanceláře • národnosti, země, barvy, čísla • povolání a adresa • roční období, počasí, datum • rodina – popis osob, povahové vlastnosti, příbuzenské vztahy Gramatika • pravidla fonetiky, abeceda, hláskování • osobní a tázací zájmena • slovesa (-ar, -ir, -er) • člen určitý neurčitý • vazba <i>para</i>-infinitiv • nepravidelná slovesa Španělské reálie • mapa Španělska • oficiální jazyky Španělska
2	Š-9: rozpozná téma a hlavní myšlenku mluveného projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat Š-10: rozumí sledu instrukcí, které jsou sdělovány zřetelně a týkají se osvojovaných témat Š-11: ukáže na mapě a stručně charakterizuje Španělsko Š-12: porovná životní styl v ČR a Španělsku Š-13: napiše krátký jednoduchý text týkající se osvojovaných témat Š-14: osvojí si slovní zásobu týkající se stravování a nakupování Š-15: účastní se rozhovorů týkajících se minulosti, přítomnosti a budoucnosti Š-16: osvojí si slovní zásobu na téma cestování	Tematické okruhy a komunikační situace • volný čas, filmy • formální a neformální rozhovor: denní režim • orientace ve městě • popis domu a místností, vybavení domu, kanceláře • stravování • nakupování, restaurace • popis zážitků Gramatika • slovesa <i>gustar, encantar, interesar, odiar</i> • zápor, dvojí zápor • slovesa a předložky • budoucí čas • neurčitá zájmena, přivlastňovací a ukazovací zájmena • rozkazovací způsob, trpný rod • minulý čas pravidelných i nepravidelných sloves Španělské reálie • geografické zařazení a stručný popis Španělska • životní styl a tradice Španělska ve srovnání s ČR • rozdílný denní režim, španělské svátky a oslavy
3	Š-17: ukáže na mapě a stručně charakterizuje Španělsko Š-18: seznámí se se životním stylem ve Španělsku Š-19: hovoří o mezilidských vztazích Š-20: rozumí hlavním myšlenkám krátkých psaných textů týkajících se každodenních témat Š-21: vyjadřuje ústně i písemně myšlenky týkající se osvojovaných témat Š-22: rozumí radám lékaře a všeobecným doporučením – hovoří o tom, jak pečovat o svůj vzhled	Tematické okruhy a komunikační situace • studium, zdraví a sport • volný čas • lidské vztahy, pocity, osobní vlastnosti • lidské tělo, návštěva lékaře • příběhy Gramatika • minulé časy • rozdíly mezi perfektum, imperfektem a indefinidem • odborné lexikum

	Š-23: vypráví jednoduché příběhy	• nepravdělná slovesa v 1. osobě • použití členů Španělské reálie • popis Španělska • rozdílný denní režim • Alhambra/Granada/Sevilla
4	Š-24: popíše činnosti odehrávající se na letišti Š-25: podá a požádá o informace ohledně dopravy a spojení Š-26: <i>požádá ústně i písemně o pomoc, radu nebo instrukci a na podobné požadavky reaguje</i> Š-27: <i>plní pokyny a podle potřeby se dotazuje, aby si ověřil porozumění</i> Š-28: <i>rozumí jednoduchým mluveným i psaným příběhům, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu</i> Š-29: <i>vyjádří ústně i písemně pozvání, návrh a omluvu a na tyto podněty reaguje</i> Š-30: <i>vyjádří ústně i písemně názor, zeptá se na názor jiné osoby, reaguje na cizí názor</i> Š-31: <i>využívá svůj repertoár v různých jazycích, aby vysvětlil problém, požádal o pomoc nebo vysvětlení</i> Š-32: hovoří a informuje se o uměleckých dílech, činnostech a kulturních akcích	Tematické okruhy a komunikační situace • umění a kultura • média, práce a zaměstnání • bydlení, životní styl, cestování, životní prostředí • globální problémy, politika • multikulturní společnost • studium v zahraničí • přání, pochybnosti Gramatika • hypotézy • nepřímá řeč • trpný rod • složené časy Španělské reálie • španělská literatura • španělské umění • studium ve Španělsku
Poznámky a komentáře:		

8.6 Tělesná výchova

8.6.1 Obsah předmětu

Předmět tělesná výchova představuje nejdůležitější formu pohybového učení žáků. Je hlavním zdrojem poznatků, organizačních návyků, pohybových činností a dalších námětů pro zdravotně zaměřené, rekreační i sportovní využití pohybu v režimu školy i mimo školu.

V tělesné výchově žáci nacházejí prostor k osvojování nových pohybových dovedností, k ovládnutí (využívání) různého sportovního náčiní (nářadí), k seznámení s návody pro pohybovou prevenci, korekci jednostranného zatížení nebo zdravotního oslabení i pro rozvoj zdravotně orientované tělesné zdatnosti a výkonnosti. Učí se využívat pohybové činnosti v různém prostředí a s různými účinky, zvykají si na různé sociální role, které vyžadují spolupráci a odpovědnost za zdraví své i spolužáků.

Především však tělesná výchova umožňuje žákům poznávat vlastní pohybové možnosti (předpoklady) i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat i cíleně ovlivňovat. Takto chápaný vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu, který vychází z aktuální pohybové úrovně jednotlivců, z konkrétních splnitelných cílů, ze změny každého žáka a hodnocení vzhledem k těmto změnám.

Škola organizuje ve vybraných třídách v návaznosti na stávající finanční podmínky plaveckou výuku (2 cykly, celkem 20 plaveckých hodin).

8.6.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	2	2	2
Orientační roční hodinová dotace	64	64	64	64

8.6.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

Při výuce tělesné výchovy využíváme tělocvičny, která je součástí školy, venkovního hřiště a tělocvičny v sokolovně. V budově školy též využíváme posilovnu. Podporujeme účast žáků v různých sportovních soutěžích. Pravidelně se zúčastňují atletických závodů, basketbalových a volejbalových turnajů, turnajů ve florbalu a plaveckých soutěží. Chlapci se zúčastňují turnajů v kopané. Již několik let naše škola organizuje celoroční soutěž – Volejbalovou ligu SŠ a ZŠ. Pravidelně organizujeme vánoční turnaj v odbíjené pro žáky školy, absolventy, rodičovskou veřejnost a učitele. Během roku si sami žáci organizují školní turnaje (florbal, nohejbal, přehazovaná). Na konci školního roku připravujeme pro žáky sportovní den.

1. ročník	- Gymnastika - Sportovní hry - Pohybové hry - Kondiční posilování - Atletika - Drobné pohybové aktivity - Výchova ke zdraví
2. ročník	- Gymnastika - Sportovní hry - Pohybové hry - Kondiční posilování - Atletika - Drobné pohybové aktivity
3. ročník	- Gymnastika - Sportovní hry - Pohybové hry

	- Kondiční posilování - Atletika - Drobné pohybové aktivity
4. ročník	- Gymnastika - Sportovní hry - Drobné pohybové aktivity - Atletika - Kondiční posilování - Pohybová skladba

8.6.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k řešení problémů

8.6.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1–4	T-1: uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách; na základě svých pohybových předpokladů využívá vhodné pohybové aktivity, dokáže připravit organismus na následné pohybové zatížení; zná cvičení, která prospívají jeho zdraví a odstraňují případnou svalovou nerovnováhu; na základě kondičních testů zjišťuje úroveň své zdatnosti a svalové nerovnováhy, porovnává své výsledky s výsledky ostatních žáků T-2: dle svých schopností provádí prvky z akrobacie, jejich vazby a sestavy z osvojených cvičebních tvarů; provádí jednotlivé druhy skoků odrazem z malé trampolíny; provádí prvky na velké trampolíně a jejich vazby; skáče roznožku a skrčku přes kozu; dle svých schopností a fyzických předpokladů zvládá techniku šplhu, šplhá na tyči; dle svých schopností a fyzických možností provádí jednotlivé prvky na hrazdě a jejich vazby; provádí jednotlivé prvky na kladině a jejich vazby; zvládá základní kroky v aerobiku a jednoduché aerobické sestavy, provádí strečink; cvičí na velkých míčích, zvládá základní balanční a posilovací cviky a následný strečink; zvládá dle svých fyzických možností základní prvky na kruzích a hrazdě; rozumí technice provedení jednotlivých cviků, dbá na svou bezpečnost; zná gymnastické názvosloví T-3: podle svých schopností si osvojuje a zlepšuje herní činnosti jednotlivce; dokáže uplatnit ve hře herní kombinace (útočné a obranné); hraje basketbal; zná pravidla hry T-4: odbíjí vrchem a spodem, podává, přijímá podání, přihrává, hraje přes síť; hraje volejbal 6 na 6; zná pravidla hry, rozhoduje T-5: dle svých schopností provádí jednotlivé individuální herní činnosti; hraje podle pravidel; rozumí pravidlům hry T-6: dle svých schopností provádí herní činnosti jednotlivce; hraje a uplatňuje ve hře systém	Činnosti ovlivňující zdraví - bezpečnost při pohybových aktivitách v různém prostředí - organismus a pohybová zátěž - zdravotně zaměřená cvičení - svalová nerovnováha - zdravotně orientovaná zdatnost – kondiční testy Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností Gymnastika (akrobacie) – dívky, chlapci - kotoul vpřed, vzad, letmo, do stoje na lopatkách - stoj na hlavě, stoj na lopatkách - stoj na rukou - přemet stranou - vazby a sestavy z osvojených cvičebních tvarů Gymnastika (malá trampolína) – dívky, chlapci - skoky odrazem z trampolíny – prostý, prohnutě, se skrčením přednožmo, bočným roznožením, s přednožením roznožmo, s půlobratem a celým obratem - kotoul letmo - kotoul letmo přes překážku Gymnastika (velká trampolína) – dívky, chlapci - skoky na trampolíně – se skrčením přednožmo, prostý, prostý prohnutě, s bočným roznožením, s přednožením roznožmo - skoky do sedu, s otočením v sedu o 180° - sazby a sestavy z osvojených cvičebních prvků Gymnastika (přeskok) – dívky, chlapci - roznožka přes kozu naššíř, naděl - skrčka přes kozu naššíř - kotoul vpřed na gymnastickém stole odrazem z můstku, výskok na stůl bez dopomoci paží, výskok do vzporu dřepmo, seskok Šplh – dívky, chlapci - šplh na tyči s přírazem Gymnastika (kladina) – dívky - chůze s doprovodnými pohyby paží, s obraty - rovnovážné postoje a polohy - poskoky

	obranu a útoku; rozumí pravidlům hry, rozhoduje T-7: přihrává různými způsoby, střílí; zná pravidla hry, hraje T-8: přihrává míčem v klidu i za pohybu, vybíjí; zvládá taktiku hry a zná pravidla hry T-9: přihrává, podává, přijímá míč a útočí; ovládá taktiku hry, zná pravidla a rozhoduje T-10: přihrává, podává a přijímá kroužek; hraje, rozumí taktice a pravidlům, rozhoduje T-11: přihrává, uvolňuje se a útočí, brání; hraje, chápe taktiku hry, zná pravidla T-12: technicky správně přihrává spodem i vrchem; hraje rekreačně ve dvojici; správně drží pingpongovou pátku, podává, útočí, hraje ve dvojici; hraje ve skupině (kolotoč); zná pravidla hry T-13: technicky správně běží; běží 60 m, 200 m a 1000 m na čas; dokáže si rozvrhnout tempo při vytrvalostním běhu; vyměřuje si rozběh, rozbíhá se, odráží a přechází přes laťku; technicky správně drží kouli; zvládá jeden ze způsobů vrhu T-14: určí význam a působení jednotlivých cvičení; připraví organizmus před kondičním posilováním a po jeho ukončení; správně technicky provádí jednotlivé cviky; zná nevhodná cvičení vzhledem k věku, pohlaví a ochraně pohybového aparátu; koordinuje cvičení s dýcháním; dodržuje pravidla chování a bezpečnosti v posilovně T-15: zachází správně s lyžemi; zvládá jednotlivé prvky nácviku na lyžích; jezdí oblouky, reguluje rychlost jízdy, brzdí a zastavuje; projíždí slalomovou trať; bezpečně jezdí na vleku a lanovce; řídí se bezpečností při jízdě na sjezdových tratích; zná deset základních pravidel lyžařského provozu schválených Mezinárodní lyžařskou federací; rozumí výběru lyží a mazání lyží; používá běh střídavý dvoudobý a jednodobý; dle podmínek se pokouší o bruslení; bezpečně zastavuje, reguluje rychlost jízdy; řídí se pravidly jízdy v běžeckých stopách T-16: řídí se pravidly silničního provozu a zásadami bezpečnosti při jízdě na kole; sám ovládá a řídí káno; pádluje v káno na pozici „háčka“ nebo zadáka; ovládá káno na stojaté i tekoucí vodě; dodržuje bezpečnostní pokyny při jízdě na káno; poradí si při převrácení loď T-17: užívá s porozuměním tělocvičné názvosloví; respektuje pravidla osvojovaných sportů; rozhoduje (spolurozhoduje) třídní nebo školní utkání nebo soutěže v osvojovaných sportech; připraví (ve spolupráci s ostatními žáky) třídní či školní turnaj nebo soutěž a podílí se na jejich realizaci; jedná v duchu fair play	▪ seskok různými způsoby ▪ vazby a sestavy z osvojených prvků Cvičení na velkých míčích – dívky ▪ balanční cvičení ▪ posilovací cvičení ▪ strečink Kruhy ▪ statické polohy: <i>svis vznesmo, svis střemhlav, shyb, vzpor, kombinace statických poloh</i> ▪ dynamická cvičení: <i>komíhání ve svisu, svis stojmo – kroužení trupem</i> ▪ kruhy v hupu: <i>houpání s odrazem střídonož, houpání s odrazem snožmo, obraty v předhupu a záhubu</i> Hrazda ▪ vzpor – zákmihem seskok ▪ přešvih únožmo vpřed a vzad ▪ sešin ▪ přešvih skrčmo ze shybu stojmo do svisu vzadu stojmo (a zpět) ▪ svis vznesmo ▪ svis střemhlav ▪ svis závěsem v podkolení ▪ výmyk ▪ podmet Sportovní hry (basketbal) – dívky, chlapci ▪ <i>herní činnosti jednotlivce</i> – přihrávka obouruč a jednoruč, driblink, dvojtakt, střelba z místa a po dvojtaktu, uvolňování s míčem a bez míče ▪ <i>herní kombinace</i> – útočné kombinace založené na akci „hod“ a běž“, obranné kombinace založené na zajišťování a proklouzávání, útočný systém založený na rozestavení hráčů bez míče kolem hráče s míčem, přechod z obrany do útoku a z útoku do obrany, rychlý protiútok, zónová obrana, osobní obrana na vlastní polovině hřiště ▪ hra ▪ pravidla hry Sportovní hry (volejbal) – dívky, chlapci ▪ <i>herní činnosti jednotlivce</i> – odbití obouruč vrchem a spodem (před sebe a pod úhlem), spodní a vrchní podání, příjem podání ▪ hra 6 na 6 (příjem, nahrávka, hra přes síť) ▪ pravidla hry Sportovní hry (kopaná) – dívky, chlapci ▪ <i>herní činnosti jednotlivce</i> – zpracování nízkého, polovysokého a vysokého míče, přihrávka levou a pravou nohou, vnitřním nártem (placírkou), v klidu i za pohybu, hra hlavou, střelba po přihrávce z různých úhlů a vzdáleností z klidu i za pohybu ▪ hra dle upravených pravidel ▪ pravidla hry Sportovní hry (florbal, lacros) – dívky, chlapci ▪ <i>herní činnosti jednotlivce</i> – přihrávka (forhand, Backhand), přihrávka na jeden dotek, po zpracování míčku, v klidu i za pohybu, „z voleje“, tlumení skákajícího míčku, střelba
--	---	---

	T-18: zvolí hudbu; zvolí jednotlivé prvky, kroky, taneční variace; spojí prvky s hudbou; cvičí pohybovou skladbu T-19: poskytne první pomoc při stavech bezprostředně ohrožujících lidský život	▪ herní činnosti družstva – útok a obrana ▪ hra ▪ pravidla hry Sportovní hry (házená) – dívky, chlapci ▪ herní činnosti jednotlivce – přihrávka, driblink, trojtakt, střelba z místa a po trojtaktu, střelba ze sedmimetrového hodu ▪ herní kombinace – útočné založené na akci <i>hod' a běž</i>, rychlý protiútok ▪ obranné systémy – osobní obrana na vlastní polovině hřiště, zónová obrana ▪ činnost brankáře ▪ hra ▪ pravidla hry Pohybové hry (vybíjená) – dívky, chlapci ▪ průpravná cvičení s míčem (přihrávky v klidu i za pohybu) ▪ přihrávky na kratší a delší vzdálenosti ▪ prudký hod míčem na „terč“ v klidu a za pohybu ▪ taktika hry ▪ pravidla hry Pohybové hry (přehazovaná) – dívky, chlapci ▪ průpravná cvičení s míčem ▪ přihrávky v klidu a za pohybu ▪ podání ▪ příjem míče ▪ útočný úder po přihrávce spoluhráče ▪ taktika hry ▪ pravidla hry ▪ hra s jedním a dvěma míči Pohybové hry (ringo) – dívky, chlapci ▪ průpravná cvičení s kroužkem, přihrávky ▪ podání a příjem kroužku po podání ▪ hra s 1 a 2 kroužky a její taktika ▪ pravidla hry Pohybové hry (ragby) – dívky, chlapci ▪ přihrávka ▪ uvolňování s míčem ▪ uvolňování bez míče ▪ pozvolný přechod z obrany do útoku a rychlý protiútok ▪ obrana ▪ hra a taktika hry ▪ pravidla hry upravená dle školních podmínek Drobné pohybové aktivity Badminton – dívky, chlapci ▪ hra ve dvojicích ▪ začátek hry – spodem, vrchem ▪ hra spodem i vrchem ▪ rekreační forma hry Stolní tenis – dívky, chlapci ▪ držení pátky ▪ podání (backhand, forhand) ▪ útočný úder (smeč) ▪ hra ve dvojici ▪ hra ve skupině vyřazovacím systémem (kolotoč) ▪ pravidla hry
--	---	--

	Atletika (běh) – dívky, chlapci [OSV1–OSV5] ▪ technika běhu, běžecská abeceda ▪ běh 60 m a 200 m, běh 1000 m ▪ <i>intervalový běžecký trénink (30 min)</i> Atletika (skok vysoký) – dívky, chlapci ▪ rozběh, vyměření rozběhu ▪ technika odrazu, odraz ▪ spojení rozběhu s odrazem ▪ technika přechodu přes laťku ▪ skok Atletika (vrh koulí) – dívky, chlapci ▪ držení koule a technika vrhu ▪ bočný způsob vrhu (krok střížný) ▪ zádový způsob vrhu (sun) Kondiční posilování – dívky, chlapci ▪ význam jednotlivých posilovacích cvičení ▪ příprava organismu na posilování (zahřátí, strečink) ▪ technika provedení jednotlivých cviků ▪ cvičení vhodná a nevhodná z hlediska věku, pohlaví a ochrany pohybového aparátu ▪ koordinace cvičení a dýchání ▪ kruhové tréninky (1 série nebo více sérií na stanovištích) ▪ posilování horních a dolních končetin ▪ posilování zádového svalstva ▪ posilování břišního svalstva ▪ cvičení kardiovaskulárního systému ▪ zásady zklidnění organismu po cvičení (protažení, relaxace) ▪ pravidla bezpečnosti a chování v posilovně Lyžování (lyžařský výcvik) Sjezdový výcvik ▪ nošení lyží, připínání a odepínání lyží ▪ základní postoj, obraty, odšlapování, bruslení, výstupy ▪ jízda šikmo svahem, odšlapování ▪ základní oblouk, navazované oblouky ▪ brzdění a zastavování ▪ regulace rychlosti jízdy ▪ jízda – slalomová trať ▪ jízda na vleku, jízda na sjezdové trati ▪ bezpečnost na sjezdových tratích ▪ deset základních pravidel lyžařského provozu schválených Mezinárodní lyžařskou federací ▪ bezpečnost na vleku a na lanovce Běžecský výcvik ▪ typy běžecských lyží, jejich výběr, mazání lyží ▪ základní prvky – přenášení hmotnosti z lyže na lyži v chůzi a v prodlouženém skluzu ▪ běh střídavý dvoudobý a jednodobý ▪ jízda v běžecské stopě ▪ jízda v terénu dle běžecké vyspělosti žáků ▪ bruslení ▪ zastavení smykem, pluhem ▪ jízda pluhem z kopce ▪ pravidla jízdy pro běžecké tratě Výcvik na snowboardu Sportovně-turistický kurz
--	---

		Cyklistika ▪ pravidla silničního provozu ▪ zásady bezpečnosti při jízdě na kole Kanoistika ▪ technika držení pádla ▪ jízda v kánoi na pozici zadáka ▪ jízda v kánoi ve dvojici ▪ jda na stojaté i tekoucí vodě ▪ bezpečnost při jízdě na kánoích ▪ „záchrana“ převrácené lodě a „trosečníků“ Činnosti podporující pohybové učení ▪ tělocvičné názvosloví ▪ pravidla osvojovaných pohybových činností ▪ sportovní akce ▪ jednání fair play Pohybová skladba ▪ hudba ▪ jednotlivé prvky ▪ prvky + hudba ▪ ucelená skladba jako vystoupení na maturitní ples Výchova ke zdraví První pomoc při stavech bezprostředně ohrožujících lidský život ▪ zástava dýchání srdeční činnosti ▪ poranění hrudníku ▪ poranění hlavy, mozku ▪ poranění břicha ▪ poranění zad ▪ bezvědomí ▪ vazovagální kolapsový stav ▪ otravy ▪ krvácení
Poznámky a komentáře:		

8.7 Matematika

8.7.1 Obsah předmětu

Vyučovací předmět pokrývá vzdělávací oblast matematiky oblasti STEM stanovenou RVP Lyceum pro 1.–4. ročník. Vzdělávací cíle též odrážejí současné pojetí vzdělávacího procesu a zejména zdůrazňují: osvojování základních matematických pojmů a vztahů; určování, zařazování a využívání pojmů; analyzování problému a vytváření plánu řešení; rozvoj logického myšlení a úsudku; vytváření hypotéz a jejich ověřování nebo vyvracení; přesné vyjadřování a zdokonalování grafického projevu; zdůvodňování matematických postupů; rozvíjení dovednosti pracovat s různými reprezentacemi; efektivní užívání digitálních technologií; rozvíjení geometrického vidění a prostorové představivosti.

Žáci by měli objevit, že matematika nachází uplatnění v mnoha oborech lidské činnosti a že matematika je důležitou součástí naší kultury a je výsledkem složitého multikulturního historického vývoje.

Získané matematické poznatky a dovednosti žáci uplatní nejen v praxi, ale i v ostatních přírodovědných předmětech a samozřejmě u didaktického testu ve společné části maturitní zkoušky.

8.7.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	3	2	3	3
Orientační roční hodinová dotace	96	64	96	96

8.7.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

Při výuce jsou dle potřeby využívány kalkulátory, popř. vhodný matematický software.

1. ročník	Číselné množiny Logika Množiny Výrazy Rovnice a nerovnice a jejich soustavy
2. ročník	Funkce (konstantní a lineární funkce, kvadratická funkce, lineární lomená funkce, přímá a nepřímá úměrnost, exponenciální a logaritmická, goniometrické funkce)
3. ročník	Planimetrie Stereometrie Analytická geometrie
4. ročník	Kombinatorika a pravděpodobnost Statistika Posloupnosti

8.7.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská, logicko-matematická
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, digitální

8.7.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	M-1: užívá číselné množiny a jejich vlastnosti M-2: počítá s reálnými čísly a s mocninami s racionálním exponentem M-3: určí absolutní hodnotu reálného čísla a interpretuje její geometrický význam na číselné ose M-4: řeší pomocí reálných čísel problémy z praxe M-5: odhadne a vypočte hodnotu číselného výrazu, zaokrouhluje výsledky M-6: užívá digitální technologie pro složité výpočty	Číselné množiny - přirozená, celá, racionální a reálná čísla - mocniny a odmocniny s racionálním exponentem - dělitelnost a faktorizace přirozených čísel - nejmenší společný násobek, největší společný dělitel - absolutní hodnota a její geometrický význam

	M-7: užívá základní logické operace M-8: užívá logiku při rozhodování v životě a pro správné úsudky M-9: užívá množin k modelování a řešení problému M-10: upravuje výrazy s proměnnými a pro zadané hodnoty odhadne a vypočte hodnotu výrazu M-11: matematizuje reálné situace pomocí výrazů a interpretuje výsledek M-12: stanoví definiční obor výrazu M-13: rozpozná ekvivalentní a neekvivalentní úpravy, stanoví definiční obor rovnice M-14: řeší lineární rovnice a nerovnice M-15: vyjádří neznámou ze vzorce M-16: řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli, rovnice v součinném/podílovém tvaru M-17: řeší kvadratické rovnice s využitím vzorce a vztahů mezi kořeny M-18: řeší rovnice s neznámou pod odmocninou M-19: řeší soustavu lineárních rovnic a nerovnic M-20: řeší kvadratickou nerovnici M-21: řeší soustavu lineární a kvadratické rovnice M-22: graficky řeší rovnice a nerovnice M-23: užívá vhodně substituci při řešení rovnic M-24: užívá rovnic a nerovnic při řešení úloh z praxe	Logika • negace, konjunkce, disjunkce, implikace, ekvivalence • správné úsudky Množiny • množinové operace • diagramy • slovní úlohy • intervaly Výrazy • proměnná • početní operace s výrazy • rozklad na součin • lomené výrazy • výrazy s mocninami a odmocninami Rovnice a nerovnice a jejich soustavy • lineární rovnice a nerovnice • vyjadřování neznámé ze vzorce • rovnice v součinném/podílovém tvaru, s neznámou ve jmenovateli • kvadratické rovnice a nerovnice, rovnice s neznámou pod odmocninou • soustava lineárních rovnic a nerovnic • soustava lineární a kvadratické rovnice • úlohy motivované praxí
2	M-25: sestaví tabulku dle funkčního předpisu, načrtne graf funkce M-26: užívá funkci jako závislost jedné veličiny na druhé M-27: určí definiční obor a obor hodnot funkce M-28: určí druh a vlastnosti funkce z předpisu a z grafu M-29: určí z grafu nebo předpisu průsečíky funkce s osami souřadnic M-30: rozpozná předpis a graf elementární funkce M-31: čte a interpretuje informace z grafu M-32: užívá logaritmus a jeho vlastnosti při výpočtech M-33: řeší jednoduché exponenciální a logaritmické rovnice M-34: vypočte hodnotu goniometrické funkce pro daný úhel ve stupních a v radiánech M-35: řeší základní goniometrické rovnice M-36: užívá digitální technologie a známé funkční vztahy k finančním výpočtům a výpočtům poklesu/růstu	Funkce • proměnná, předpis a graf funkce • definiční obor a obor hodnot • monotónnost funkce, sudost a lichost funkce • konstantní a lineární funkce • kvadratická funkce • lineárně lomená funkce • přímá a nepřímá úměrnost • mocninná funkce • exponenciální a logaritmická funkce • exponenciální a logaritmická rovnice • oblouková míra • goniometrické funkce • goniometrické rovnice
3	M-37: rozpozná a charakterizuje základní útvary v rovině, určí jejich vlastnosti M-38: určí vzájemnou polohu útvarů v rovině M-39: sčítá a odčítá úhly M-40: odhadne a určí odchylku dvou přímek a vzdálenost dvou bodů a bodu od přímky M-41: vypočte obvod a obsah útvaru v rovině M-42: užívá vhodné jednotky délky a obsahu a převádí mezi nimi	Planimetrie • bod, přímka, polopřímka, úsečka, polorovina, úhel • trojúhelník a čtyřúhelník • mnohoúhelník • kružnice a její části (oblouk, úseč, výseč) • mezikruží • středový a obloukový úhel • odchylky a vzdálenosti

	M-43: užívá věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků k řešení úloh M-44: užívá goniometrické funkce a Pythagorovu větu v pravouhlém trojúhelníku M-45: užívá goniometrické funkce pro výpočty v obecném trojúhelníku M-46: dělí úsečku v daném poměru M-47: charakterizuje a užívá základní množiny bodů dané vlastnosti v konstrukčních úlohách M-48: sestrojí trojúhelník, čtyřúhelník a kružnici s danými vlastnostmi M-49: užívá terminologii a symboliku v matematické zápisu M-50: charakterizuje mnohostěny a rotační tělesa M-51: sestrojí ve volném rovnoběžném promítání hranol a jehlan M-52: modeluje vzájemnou polohu bodů, přímek a rovin v tělesech M-53: vypočítá vzdálenost dvou bodů, bodu a přímky, dvou rovnoběžek M-54: vypočítá odchylku dvou přímek, přímky a roviny, dvou rovin v prostoru M-55: užívá síť těles pro výpočet povrchu M-56: vypočítá objem a povrch základních těles M-57: užívá vhodné jednotky objemu a převádí mezi nimi M-58: v tělese vypočte neznámý rozměr s využitím trigonometrie M-59: řeší úlohy na povrch a objem tělesa motivované praxí (i u složených těles) M-60: užívá kartézskou soustavu pro popis bodu v rovině M-61: vypočte vzdálenost dvou bodů M-62: určí souřadnice vektoru a provádí početní operace s vektory M-63: určí souřadnice středu úsečky M-64: vypočte velikost vektoru M-65: výpočtem rozhodne o rovnoběžnosti a kolmosti dvou vektorů M-66: užitím vektorového součinu vypočte obsah rovinného útvaru M-67: vyjádří analyticky přímku v rovině M-68: určí vzájemnou polohu dvou přímek včetně průsečíků M-69: vypočítá vzdálenost bodu od přímky a odchylku dvou přímek M-70: určí středovou a obecnou rovnici kružnice M-71: rozhodne o vzájemné poloze přímky a kružnice	• obvody a obsahy • shodnost a podobnost trojúhelníků • goniometrické funkce ostrého úhlu • trigonometrie trojúhelníku • sinová a kosinová věta • konstrukční úlohy • množiny bodů dané vlastnosti • mnohostěny Stereometrie • volné rovnoběžné promítání • mnohostěny (hranoly, jehlany, komolé jehlany) • rotační tělesa (kužel, válec, komolý kužel, koule a její části) • síť mnohostěnu • metrické vlastnosti (vzdálenosti a odchylky) • objem a povrch těles Analytická geometrie • bod, vektor v rovině a jejich souřadnice • střed úsečky, vzdálenost dvou bodů • početní operace s vektory (násobení skalárem, součet/rozdíl vektoru, skalární součin, vektorový součin) • úhel vektorů • kolineární a kolmé vektory • rovnice přímky (parametrická, směrnicová, obecná) • vzdálenosti bodu od přímky, vzdálenost dvou rovnoběžek • odchylka dvou přímek • obecná a středová rovnice kružnice • vzájemná poloha přímka a kružnice
4	M-72: řeší kombinatorické úlohy s užitím pravidla součtu a součinu M-73: určí počet variací s opakováním a bez opakování M-74: určí počet kombinací a permutací bez opakování M-75: užívá vlastností kombinačních čísel	Kombinatorika a pravděpodobnost • pravidlo součtu a součinu • variace s a bez opakování • kombinace a permutace bez opakování • náhodný pokus a jeho výsledek • opačný jev, nemožný jev, jistý jev • pravděpodobnost jevů • sjednocení jevů, nezávislé jevy a jejich pravděpodobnost

	M-76: vypočte pravděpodobnost běžných jevů užitím klasické definice a užívá ji při rozhodování, řešení a hodnocení problémů M-77: čte a interpretuje údaje z diagramů a tabulek M-78: vyhledá a doplní údaje do tabulky, vyhodnotí správnost, přesnost a spolehlivost M-79: porovnává různá znázornění týchž dat M-80: porovná dva soubory dat a interpretuje výsledky M-81: užívá správně statistické pojmy M-82: provede statistické šetření nebo opakované měření a získaná data zpracuje M-83: určí charakteristiky polohy a variability a vysvětlí jejich význam M-84: ze vzorce určí posloupnost výčtem členů a graficky M-85: určí posloupnost rekurentním vzorcem a vzorcem pro n-tý člen M-86: rozpozná aritmetickou a geometrickou posloupnost a určí ji vzorcem M-87: určí monotónnost posloupnosti M-88: užívá posloupnosti v úlohách z praxe	Statistika • statistický soubor a jeho rozsah • statistické jednotky • kvantitativní a kvalitativní znaky • diagramy, schémata • absolutní a relativní četnost • charakteristiky polohy (aritmetický průměr, medián, modus, percentily) • charakteristiky variability (rozptyl, směrodatná odchylka, variační rozpětí) Posloupnosti • výčet členů, grafické znázornění • aritmetická posloupnost • geometrická posloupnost • částečný součet • monotónnost posloupnosti • užití v úlohách na růst/pokles, ve finanční matematice
--	--	---

8.8 Kariérové poradenství

8.8.1 Obsah předmětu

Kariérové vzdělávání, jednoletý předmět určený pro žáky 4. ročníku lycea, si klade za cíl připravit žáky na aktivní zapojení do profesního života a usnadnit jim orientaci ve světě pracovních příležitostí. Je navázán na oblast **Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu – Moje budoucnost**. Žáci, jejichž průvodcem bude výchovný poradce, si na základě sebepoznání a zmapování svých klíčových dovedností osvojí význam a principy osobního managementu. Seznámí se s možnostmi na trhu práce, budou schopni vytvořit si individuální akční plán a kariérní portfolio (plán).

Klíčové aspekty kariérového vzdělávání:

- zaměření na žáka – předmět je centrován na individuální potřeby, zájmy, schopnosti a hodnoty každého žáka, podporuje jeho aktivní roli v procesu sebepoznání a rozhodování;
- propojení teorie s praxí – využívá různorodé metody a aktivity, které propojují teoretické poznatky s praktickými zkušenostmi a reálnými situacemi ze světa práce a vzdělávání;
- rozvoj klíčových kompetencí – kromě specifických znalostí a dovedností souvisejících s kariérovým plánováním se zaměřuje na rozvoj obecných kompetencí, jako je kritické myšlení, řešení problémů, komunikace, spolupráce, kreativita a schopnost učit se;
- dlouhodobá perspektiva – necílí pouze na bezprostřední rozhodnutí po maturitě, ale vybavuje žáky nástroji a strategiemi pro celoživotní kariérové plánování a adaptabilitu na měnící se trh práce;
- etický rozměr – zabývá se etickými aspekty různých profesí a důležitostí odpovědného přístupu k vlastní kariéře a společnosti;
- podpora spolupráce – výchovný poradce spolupracuje s pedagogy dalších předmětů, třídním učitelem, rodiči a externími odborníky, aby zajistil komplexní a efektivní podporu žáků.

Kariérové vzdělávání není jen o výběru vysoké školy nebo povolání. Je to holistický přístup k rozvoji mladého člověka, který mu pomáhá najít své místo ve světě, naplnit svůj potenciál a být aktivním a spokojeným občanem.

8.8.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	0	0	0	2
Orientační roční hodinová dotace	0	64	0	64

8.8.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

4. ročník	Sebereflexe a sebepoznání Průzkum světa práce a vzdělávání Rozhodování a plánování Sociální a komunikační dovednosti pro uplatnění (soft skills)
-----------	---

Při výuce se používají moderní informační komunikační technologie, odborná literatura i periodika a denní tisk. Mezi metody výuky patří interaktivní přednášky a diskuse, skupinová práce a projektové vyučování i individuální konzultace.

Hodnocení předmětu bude kombinací individuálních projektů, aktivní účasti na hodinách a v diskusích, prezentací a praktických úkolů, reflexe vlastního pokroku.

8.8.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, digitální

8.8.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
4	K-1: vytváří si vizi pro svůj budoucí život a kariéru K-2: tvoří svůj kariérový plán, rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti K-3: tvoří a využívá osobní kariérové portfolio K-4: získává a reflektuje zkušenosti se světem práce	Sebereflexe a sebepoznání - identifikace silných a slabých stránek, zájmů a hodnot žáka „Moje životní cesta“ (interaktivní cvičení, kde žáci vizualizují svou dosavadní cestu a zamýšlejí se nad klíčovými momenty a jejich vlivem) - práce s životopisem a portfoliem (zamýšlení nad tím, co o žácích dosavadní zkušenosti vypovídají a jak je mohou prezentovat) - mindmapping (využití myšlenkových map k propojení zájmů, dovedností a možností žáka) Průzkum světa práce a vzdělávání - informační zdroje (práce s online zdroji, databázemi povolání a interaktivními portály zaměřenými na kariérové poradenství; kritické hodnocení těchto zdrojů) - vysokoškolské a odborné vzdělání vs. trh práce; přehled aktuálních trendů na pracovním trhu; seznámení s různými profesními obory - simulace pracovního pohovoru „Den otevřených dveří nanečisto“ (žáci si sami připraví a prezentují informace o vybraném studijním oboru nebo profesi) Rozhodování a plánování - metody rozhodování (modely rozhodování a nácvik jejich aplikace na konkrétních situacích) - stanovování cílů (SMART cíle a postupy pro jejich dosažení); vytvoření individuálního akčního plánu a kariévního plánu (portfolia) - řešení problémů a překážek (potenciální výzvy a strategie jejich překonání) - finanční gramotnost v kontextu budoucího života (základy hospodaření, studentské půjčky, možnosti stipendií apod.) Sociální a komunikační dovednosti pro uplatnění (soft skills) - komunikační trénink (efektivní komunikace, prezentace, argumentace, neverbální komunikace) - týmová práce a spolupráce - networking (základy budování profesních kontaktů, jak oslovit lidi, jak se prezentovat na sociálních sítích) - zvládání stresu a time management (techniky pro efektivní organizaci času a zvládání stresových situací)
<u>Poznámky a komentáře:</u> Výuka bude obohacena o hostující odborníky z různých oborů, kteří žákům přiblíží svou práci, zkušenosti a cestu k ní. Práce s životopisem – vazba na český jazyk (administrativní funkční styl).		

8.9 Informační a komunikační technologie

8.9.1 Obsah předmětu

Předmět IKT dává prostor všem žákům zvládnout základní ovládání digitálního zařízení včetně odstranění běžných problémů. Žáci se naučí využívat pokročilé nástroje textového editoru, formální komunikaci přes e-mail, prezentovat, využívat grafické a CAD editory, zpracovávat data v tabulkovém editoru a pracovat s databázemi. Předmět dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Je kladen důraz na rozvíjení digitální gramotnosti ve všech předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

8.9.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	2	2	2
Orientační roční hodinová dotace	64	64	64	64

8.9.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

Výuka probíhá v učebně výpočetní techniky s použitím počítačů/notebooků a 3D tiskáren.

1. ročník	Základní ovládání počítače/zařízení Textový editor Komunikace Prezentace
2. ročník	Grafické editory Editace videa
3. ročník	CAD programy 3D tisk
4. ročník	Tabulkový editor Databáze

Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská, logicko-matematická
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, digitální

8.9.4 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	I-1: orientuje se v operačním systému počítače/zařízení I-2: nainstaluje a odinstaluje program I-3: provádí údržbu OS a zálohuje, odstraní běžné problémy I-4: připojí/odpojí externí zařízení k počítači I-5: převádí řeč na text a naopak I-6: vytváří textový dokument s využitím pokročilých funkcí textového editoru I-7: vytvoří obsah a indexy, seznamy tabulek a obrázků pro rozsáhlé dokumenty I-8: vkládá a upravuje citace a bibliografii v dokumentu I-9: používá funkce pro hromadnou korespondenci I-10: využívá dostupné šablony a AI pro vytvoření dokumentu I-11: exportuje dokument do vhodných formátů, sdílí dokument s dalšími uživateli	Základní ovládání počítače/zařízení Textový editor • styly a formátování • převod řeči na text, pravopis • tabulky, obrazce, diagramy, obsahy • typografická a estetická pravidla • sdílení dokumentů, revize Komunikace • e-mail (reakce, přílohy, kopie, skrytá kopie) • nebezpečné e-maily (phishing, hoax, virus, ...) • cloud a jeho využití pro sdílení a zálohování Prezentace • vkládání objektů • motivy a přechody • pokročilé animace • export

	I-12: dodržuje základní estetická a typografická pravidla při tvorbě dokumentů, dodržuje autorská práva I-13: posílá e-mail se všemi náležitostmi, odpovídá na e-mail, posílá přílohy I-14: rozpozná bezpečnostní hrozbu v e-mailu I-15: nastaví a používá e-mailové podpisy, efektivně organizuje e-maily pomocí složek a štítků I-16: vytvoří prezentaci včetně pokročilejší navigace I-17: upravuje časování prezentace a přechody mezi snímky I-18: vloží do prezentace obrázky, grafy, mediální soubory, formuláře I-19: exportuje prezentaci do PDF a do MP4 I-20: prezentuje na zvolené téma i s využitím online dálkové komunikace a sdílení	
2	I-21: používá základní nástroje pro kreslení a malování (štetce, tužky a guma) I-22: pracuje s vrstvami a maskami pro komplexní úpravy obrázků I-23: používá nástroje pro výběr a ořezávání částí obrázku I-24: upraví obrázek použitím vhodných filtrů a efektů včetně vodoznaku I-25: upravuje barevné vlastnosti obrázků (jas, kontrast a saturace) I-26: používá nástroje pro transformaci obrázků, (změna velikosti, rotace a zkosení) I-27: ve vhodném zařízení pořídí fotografii/video a uloží soubor v počítači I-28: retušuje a opravuje nedostatky v obrázcích, i s užitím AI I-29: užívá AI pro vytvoření obrázku dle daných požadavků I-30: užívá editorů pro vektorovou grafiku, upravuje existující obrázky I-31: používá nástroje pro transformaci objektů, jako je změna velikosti, rotace a zkosení I-32: aplikuje různé styly a efekty na vektorové objekty (stíny, přechody a vzory) I-33: používá nástroje pro přesné zarovnání a rozložení objektů a pro práci s textem I-34: upravuje videozáznam, přidává hudbu na pozadí a titulky I-35: používá nástroje pro stabilizaci obrazu a odstranění šumu I-36: exportuje video ve vhodném formátu a velikosti I-37: dodržuje při tvorbě audiovizuálních souborů autorská práva	Grafické editory • rastrová grafika (úpravy obrázků, filtry, opravy chyb) • vektorová grafika • generování obrázků pomocí AI Editace videa • střih videa, titulky videa, hudba na pozadí • převod videa do jiných formátů
3	I-38: sestaví algoritmus pro řešení problému a znázorní ho pomocí vývojového diagramu I-39: vytvoří a upraví 2D/3D výkres v CAD programu I-40: pracuje s vrstvami a hladinami pro organizaci výkresu I-41: používá nástroje pro přesné měření a kótování výkresu dle platných norem	CAD programy 3D tisk

	I-42: vytvoří technickou dokumentaci k danému objektu ve vhodném formátu I-43: navrhne objekt pro 3D tisk modelováním základních tvarů I-44: navrhne vhodný filament do 3D tiskárny I-45: vytiskne 3D objekty, ze kterých lze sestavit složitější objekt	
4	I-46: vytvoří a upraví tabulku v tabulkovém editoru s užitím základních funkcí I-47: formátuje buňky podle zadaných požadavků, užívá podmíněné formátování I-48: vytváří grafy a diagramy pro vizualizaci dat I-49: filtruje a třídí data v tabulce I-50: využívá AI pro zpracování většího množství dat I-51: využívá statistické funkce a kontingenční tabulky pro analýzu dat I-52: užívá makra pro automatizaci opakovaných úkolů I-53: nastaví ochranu listu a souboru pro zabezpečení dat I-54: exportuje a importuje data mezi různými formáty I-55: vytvoří a upraví databázi ve vhodném programu dle požadavků I-56: navrhnout a vytvoří v databázi tabulky s vhodnými datovými typy a vlastnostmi I-57: definuje a spravuje relace mezi tabulkami I-58: užívá dotazy pro získání specifických dat I-59: navrhne a vytvoří formuláře pro zadávání a úpravu dat I-60: vytváří a upravuje sestavy pro tisk a prezentaci dat I-61: importovat a exportovat data mezi jinými formáty/databázemi	Tabulkový editor Databáze
Poznámky a komentáře:		

8.10 Přírodovědný základ

8.10.1 Obsah předmětu

Předmět Přírodovědný základ zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. V tomto předmětu žáci dostávají příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka.

Cílem je naučit žáky prakticky uplatňovat přírodovědné, technické, informačně-technologické a matematické znalosti a dovednosti v běžném životě, ve studiu i v budoucím pracovním uplatnění. Na základě teoretického poznání, vlastního aktivního bádání a kreativní činnosti si žáci vytvářejí relativně ucelený přírodovědný obraz světa, ten využívají při řešení problémů, v nových situacích i při odhalování dezinformací. Dále jsou vedeni k tomu, aby výsledky vlastní badatelské, tvůrčí a vývojové činnosti byli schopni prezentovat s využitím moderních technologií a dokázali správnost výsledného řešení. Na základě transdisciplinárního poznání budou schopni pochopit změny životního prostředí způsobené lidskou činností a uplatňovat principy trvalé udržitelnosti. Jsou vedeni i k tomu, aby neustále rozvíjeli své přírodovědné, technické, informačně-technologické a matematické znalosti, dovednosti a kompetence s využitím moderních informačních technologií včetně umělé inteligence.

Předmět přírodovědný základ také významně podporuje vytváření logického uvažování, otevřeného a kritického myšlení. Dává tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá lépe se orientovat v běžném životě. Předmět přírodovědný základ upevňuje a prohlubuje přírodovědné znalosti získané v základním vzdělávání, navazuje na ně a rozvíjí je s důrazem na mezioborové souvislosti. Svým především činnostním a badatelským charakterem výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Při teoretickém i praktickém studiu přírody si žáci osvojují důležité dovednosti – soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování. Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost přírody, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje.

8.10.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	2	2	0
Orientační roční hodinová dotace	64	64	64	0

8.10.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

Předmět Přírodovědný základ je zařazen v prvním až třetím ročníku lycea. Výuka probíhá kontinuálně v nedělených třídách. Náplň prvního ročníku je biologická, ve druhém ročníku výuka je zaměřena na chemii a ve třetím ročníku se věnuje fyzikálním tématům. Výuka probíhá ve třídě a podle potřeby v biologické, chemické či fyzikální laboratoři. Praktická výuka, sběr vzorků, pokusy, pozorování či měření, mohou probíhat i mimo budovu školy ve venkovním prostředí. Zpestřením výuky jsou exkurze, odborné přednášky či

projektové dny. Ve třetím ročníku se uskutečňuje projektový týden s názvem *Týden technologií*, zaměřený na praktickou činnost s materiály a výrobními stroji, s využitím digitálních technologií a AI s cílem vytvoření funkčního výrobku.

8.10.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská, logicko-matematická
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.10.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	P-1: <i>charakterizuje jednotlivé skupiny biochemicky významných látek a diskutuje význam těchto látek pro živé organismy</i>	Obecná biologie - život a životní cykly - struktura živých soustav - buněčná biologie - reprodukce - metabolismus Rostliny - stavba rostliny - transport látek v rostlinách - rostlinná produkce živin - rozmnožování rostlin - význam rostlin pro člověka Živočichové - struktura těla a tělní kryt živočichů - pohyb živočichů - potrava, trávení a vyměšování živočichů - smyslové vnímání a komunikace - rozmnožování a vývoj - význam živočichů pro člověka Člověk - vývoj člověka - stavba těla – jednotlivé orgánové soustavy - rozmnožování a vývoj jedince - ochrana zdraví a zdravý životní styl Ekologie a ochrana životního prostředí - základní pojmy - ochrana životního prostředí
	P-2: <i>popíše materiály biologického původu</i>	
	P-3: <i>rozlišuje prokaryotické a eukaryotické buňky a specifikuje buňku rostlinnou a živočišnou.</i>	
	P-4: <i>popíše základní metabolické dráhy buňky, jejich rozmnožování, aplikuje získané poznatky při objasnění fotosyntézy a proteosyntézy</i>	
	P-5: <i>uvede vliv termodynamických jevů na živou přírodu</i>	
	P-6: <i>vysvětlí vliv povrchového napětí a smáčivosti včetně kapilarity v přírodě a technické praxi</i>	
	P-7: <i>objasní vliv elektřiny a magnetismu na živé organismy</i>	
	P-8: <i>diskutuje a analyzuje problémy životního prostředí</i>	
	P-9: <i>uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví</i>	
	P-10: <i>uplatňuje vhodné postupy v situacích ohrožení zdraví</i>	
	P-11: <i>uplatňuje adekvátní způsoby bezpečného chování v modelových situacích spojených s mimořádnou událostí, krizovým stavem</i>	
2	P-12: <i>rozlišuje vliv struktury pevných látek na jejich vlastnosti</i>	Obecná a fyzikální chemie - látky a jejich soustavy - stavba atomu - chemická vazba - přeměny látek – chemické reakce - rovnovážné stavy - veličiny a výpočty Anorganická chemie - periodická soustava prvků - anorganické názvosloví - významné prvky a jejich sloučeniny – nekovy, polokovy a kovy - anorganická chemie v praxi Organická chemie - surovinové zdroje organické chemie - uhlovodíky a jejich deriváty - organická chemie v praxi
	P-13: <i>objasní vliv chemického složení materiálů na jejich vlastnosti</i>	
	P-14: <i>matematicky vyjádří složení roztoků</i>	
	P-15: <i>objasní rozdělení chemických reakcí a uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a jejich využití v profesním, v občanském i osobním životě</i>	
	P-16: <i>objasní a využívá technologie chemické a fyzikálně chemické</i>	
	P-17: <i>rozlišuje jednotlivé skupiny prvků a jejich sloučenin, které pojmenovává a diskutuje jejich zařazení v profesním, v občanském i osobním životě</i>	
	P-18: <i>objasní biochemické a potravinářské technologie</i>	

	P-19: charakterizuje jednotlivé skupiny biochemicky významných látek a diskutuje význam těchto látek pro živé organismy	Biochemie • sacharidy, proteiny, lipidy a nukleové kyseliny • metabolické děje • biochemie v praxi
3	P-20: <i>vyřeší běžné životní situace s využitím základních vztahů pro rovnoměrný a nerovnoměrný přímočarý pohyb</i> (vypočítá dráhu, rychlost a zrychlení při rovnoměrném a nerovnoměrném pohybu; při konstantním zrychlení; řeší úlohy na skládání dvou pohybů v kolmých směrech; vysvětlí souvislost periody a frekvence při rovnoměrném pohybu po kružnici) P-21: <i>vyřeší problémy pohybu těles s využitím Newtonových pohybových zákonů</i> (užívá vztah mezi silou a zrychlením k řešení úloh; užívá zákon zachování hybnosti v úlohách z praxe-střelba, dokonale nepružná srážka těles, reaktivní pohon; řeší rovnoměrný pohyb po kružnici-zatáčení automobilu, pohyb družic) P-22: <i>vyřeší základní mechanické problémy tuhého tělesa</i> (užívá moment sil k objasnění činnosti jednoduchých strojů; uvede důsledky rotace těles v běžné praxi-setrvačníky – zachování energie a osy otáčení) P-23: <i>používá tlak a vztlakovou sílu k vysvětlení silových poměrů v tekutinách</i> (počítá s tlakem a vztlakovou silou a vysvětlí jejich vliv na plování těles a proudění tekutin a jejich důsledky na jevy z praxe; vysvětlí plování a létání těles a proudění vzduchu na základě působících sil; vysvětlí kvalitativně princip proudění tekutiny v potrubí různého průřezu a jeho vliv na běžné jevy a vliv proudění tekutin na odpor prostředí) P-24: <i>diskutuje a hodnotí užití mechaniky v technice</i> P-25: <i>objasní souvislost tepla a teploty se změnou skupenství a rozměry těles</i> (vysvětlí kinetickou teorii stavby látek a kvalitativně popíše vztah mezi teplotou a rychlostí částic; popíše vliv teploty látky na její rozměry a uvede příklady z praxe-dilatační spáry, vůle přiléhajících součástí, anomálie vody; vysvětlí důvod využívání vody v topných systémech a vliv tání ledu a vypařování vody na teplotu okolního vzduchu) P-26: <i>užívá základní zákonitosti termodynamiky</i> (vysvětlí zjednodušený tvar stavové rovnice ideálního plynu a její důsledky na běžné jevy z praxe) P-27: <i>využívá poznatků z termodynamiky při práci s materiály, přístroji a obsluze strojů</i> (popíše rizika změny teplot při práci s materiály, přístroji a obsluze strojů způsobené termodynamickými jevy; uvede princip činnosti tepelných strojů-čtyřdobý, dvoudobý, proudový motor, tepelné čerpadlo a objasní	Pohyb • vztažná soustava, poloha hmotného bodu • trajektorie, dráha a rychlost • rovnoměrný pohyb • zrychlení • rovnoměrně zrychlený pohyb • rovnoměrný pohyb po kružnici • síla, vzájemné působení těles • Newtonovy zákony • hybnost, změna hybnosti a zákon zachování hybnosti • tření, třecí síla • dostředivá síla a setrvačné síly • mechanické energie a jejich vzájemné přeměny • Newtonův gravitační zákon • pohyby těles v centrálním gravitačním poli Země • Keplerovy zákony • pohyb tuhého tělesa • moment síly vzhledem k ose otáčení • těžiště a rovnovážná poloha tuhého tělesa • kinetická energie tuhého těles • vlastnosti kapalin a plynů • tlak v kapalinách, Pascalův zákon • hydrostatický a atmosférický tlak • vztlaková síla, Archimédův zákon • Bernoulliho rovnice Teplo a teplota • kinetická teorie látek • modely látek jednotlivých skupenství • teplota a její měření • termodynamická teplota • vnitřní energie tělesa • změna vnitřní energie konáním práce • tepelná výměna, teplo • tepelná kapacita, měrná tepelná kapacita • kalorimetrická rovnice • první termodynamický zákon • přenos vnitřní energie • ideální plyn • stavová rovnice plynu • děje v plynech • druhý termodynamický zákon • tepelné motory Materiály • krystalická a amorfní látka, krystalická mřížka • deformace • normálové napětí, Hookův zákon

	zákon zachování energie a jeho důsledky na jejich účinnost) P-28: rozlišuje vliv struktury pevných látek na jejich vlastností (popíše strukturu krystalických a amorfních látek a uvede rozdíly v jejich vlastnostech; objasní vliv poruch na vlastnosti krystalických látek) P-29: užívá vlastností kapalin P-30: vysvětlí mechanické kmitání a vlnění u běžných jevů (popíše kmitání těles a mechanické vlnění a uvede příklady z praxe; vysvětlí kvalitativně vliv charakteristik oscilátoru na frekvenci kmitání a objasní podstatu a užití rezonance; propojuje fyzikální charakteristiky mechanického oscilátoru s fyzikálními charakteristikami zvuku včetně hudebních tónů, ultrazvuku a infrazvuku a jejich užití v technice i přírodě) P-31: vysvětlí vznik elektromagnetického vlnění a jeho využití pro předávání informací P-32: vysvětlí základní světelné jevy a uvede jejich praktické aplikace (vysvětlí vliv struktury obalu atomu na spektrum elektromagnetického záření- spektrofotometrie, luminiscence, lasery; vysvětlí na příkladech odraz, lom, polarizaci, ohyb a interferenci světla na tenké vrstvě- optická vlákna, holografie, LCD, elektronová mikroskopie, polopropustná skla, optické vrstvy na čočkách; objasní fyzikální podstatu fotoelektrického jevu a jeho užití (fotodiody)) P-33: použije zrcadla a čočky k zobrazování předmětů (popíše jednoduchá optická zařízení k vytváření obrazu předmětů a vysvětlí jejich užití v přírodě i technice; vysvětlí funkci oka, krátkozrakost, dalekozrakost a uvede způsoby jejich kompenzace; užívá vhodné optické přístroje k pozorování organismů) P-34: sestaví elektrický obvod s využitím spotřebiče a polovodičových součástek, vysvětlí činnost jednotlivých prvků obvodu (měří elektrický proud a napětí ve stejnosměrném obvodu; vysvětlí na základě naměřených hodnot činnost jednotlivých prvků elektrického obvodu- rezistor, kondenzátor, usměrňovací dioda, fotodioda, tranzistor) P-35: vysvětlí význam ochrany zdraví při práci s elektrickými zdroji na základě znalostí Ohmova zákona (vysvětlí závislost proudu ve stejnosměrném obvodu na připojeném napětí – Ohmův zákon) P-36: vysvětlí vzájemný vztah elektrického proudu a napětí a magnetického pole a uvede jeho důsledky na běžnou praxi (ukáže vznik magnetického pole kolem proudovodiče a uvede příklady jeho užití v praxi- elektromagnet, elektromagnetické spínače,	• teplotní roztažnost pevných látek • kapilární jevy • teplotní roztažnost kapalin • změny skupenství • sytá pára, fázový diagram Vibrace a světlo • kinematika kmitavého pohybu • rychlost a zrychlení kmitavého pohybu • dynamika kmitání, kyvadlo • přeměny energie mechanického oscilátoru • nucené kmitání a rezonance • vznik a druhy mechanického vlnění • šíření mechanického vlnění (odraz, lom, ohyb, interference) • zdroje zvuku, šíření a rychlost zvuku • vlastnosti zvuku • ultrazvuk a infrazvuk • kmitání elektromagnetického oscilátoru • elektromagnetické vlnění • přenos informací elektromagnetickým vlněním • vznik a vlastnosti elektromagnetického záření • stavba atomu a jádra • vazebná energie, energie reakce • fotoelektrický jev • vlnové vlastnosti částic • kvantování energie atomu • kvantově mechanický mode atomu vodíku • lasery • světlo a jeho šíření • odraz a lom světla, úplný odraz, disperze • interference a ohyb světla • zobrazení rovinným a kulovým zrcadlem • zobrazení optickou čočkou, • oko, vady oka a jejich korekce • optické přístroje • Coulombův zákon Elektřina • elektrické pole • elektrický potenciál a elektrické napětí • vodič a izolant v elektrickém poli • kapacita vodiče, kondenzátor • elektrický proud • Ohmův zákon • elektrický odpor, rezistory • elektrická práce a výkon • polovodič, vlastní vodivost polovodiče • příměrové polovodiče • přechod PN, dioda, usměrňovač • tranzistor, zesilovač • elektrolýza, Faradayovy zákony elektrolýzy • samostatný a nesamostatný výboj plynu • magnetické pole vodiče s proudem • magnetická síla • magnetická indukce • elektromagnetická indukce
--	--	--

	<i>reproduktory, gravitační pole Země, elektromotory; objasní elektromagnetickou indukci a Lenzův zákon; uveďte příklady užití Elektromagnetické indukce a Lenzova zákona-generátory, příjem elektromagnetického signálu, mikrofony, měřicí přístroje a čidla, cívka, transformátor)</i> P-37: uveďte a zdůvodní využitelnost součástí a komponentů pro výrobu/sestavení technických zařízení	• magnetický indukční tok, Faradayův zákon • harmonické střídavé napětí a proud • obvody střídavého proudu • výkon střídavého proudu • generátor střídavého proudu • trojfázová soustava • elektromotor a transformátor
Týden technologií	P-38: uveďte a zdůvodní využitelnost polotovarů a komponentů pro výrobu/sestavení technických zařízení P-39: popíše polotovary pro ruční a strojní obrábění materiálů a zdůvodní jejich vhodnost P-40: využívá spojovací materiál pro vytváření rozebíratelných i nerozebíratelných spojů (lepidla, šrouby, pájení, nýty) P-41: modeluje základní tvary a proporce jednoduchých předmětů P-42: zpracovává polotovary s využitím technologie obrábění P-43: používá ruční nářadí nebo výrobní stroje určené pro školní aplikace P-44: provádí údržbu nářadí nebo strojů P-45: provede technologie montáže – sestavování a spojování součástí P-46: sestaví s využitím jednotlivých komponent funkční výrobek nebo zařízení (robot, chytrá domácnost, jednoduchý dopravní prostředek...) P-47: provede technologie povrchových úprav – nanášení ochranných povlaků P-48: provede za účelem ochrany materiálu a zvýšení estetické hodnoty povrchovou úpravu produktu P-49: vysvětlí vliv povrchového napětí a smáčivosti včetně kapilarity v přírodě a technické praxi P-50: objasní a využívá technologie chemické a fyzikálně chemické P-51: vysvětlí princip krakování, tavení a lití, provede destilaci P-52: řeší projekty, které kombinují prvky vědy, technologie, inženýrství a matematiky a jsou obsahově zaměřené na uvedené okruhy STEM (např. návrh ekologických řešení, vývoj nových technologií, zlepšení infrastruktury apod.) P-53: aktivně využívá vhodné digitální technologie a nástroje umělé inteligence, přitom se bezpečně pohybuje v digitálním prostředí P-54: správně užívá veličiny a jednotky soustavy SI a vztahy mezi nimi P-55: diskutuje o pokroku a trendech současné vědy a hodnotí je	Praktická činnost
Poznámky a komentáře:		

8.11 Zeměpis

8.11.1 Obsah předmětu

Obsah učiva zeměpisu v rámci RVP Lyceum naplňuje oblast *Společenskovědní a humanitní vzdělávání – Svět v souvislostech, Člověk v lidském společenství a Člověk jako občan*. Předmět seznamuje žáka s komplexním obrazem planety Země, a to jak z pohledu přírodních procesů, tak i socioekonomických a kulturních aspektů.

V úvodní části se žák seznámí s postavením Země ve vesmíru a základy kartografie, což mu umožní orientovat se v prostoru a pracovat s mapovými podklady. Pozornost je věnována i fyzickogeografické sféře, kde žák získá znalosti o stavbě Země, atmosféře, hydrosféře, pedosféře a biosféře a pochopí základní přírodní zákonitosti a jejich vzájemné ovlivňování. Tyto poznatky jsou klíčové pro pochopení procesů formujících krajinu a pro rozvíjení environmentálního uvědomění.

V oblasti kulturní geografie se žák seznámí s rozmístěním a charakteristikami obyvatelstva, sídel, hospodářství a politického uspořádání světa. Tato část předmětu přispívá k rozvoji sociálních a občanských kompetencí a interkulturního porozumění.

Významnou částí výuky je regionální geografie, která zahrnuje mimoevropské regiony, srovnání vyspělých a rozvojových zemí a detailní pohled na regionální geografii Evropy a České republiky. Žák tak získá konkrétní znalosti o různých částech světa a jejich specifických charakteristikách, což posiluje jeho prostorovou orientaci a schopnost analyzovat regionální rozdíly.

Předmět se rovněž dotýká aktuálních témat, jako je politická geografie a geografie cestovního ruchu, čímž žáky seznamuje se současnými globálními výzvami a možnostmi udržitelného rozvoje.

Prostřednictvím výše uvedených obsahových okruhů si žák osvojí klíčové kompetence, učí se využívat různé zdroje informací, analyzovat geografické jevy a problémy, komunikovat své poznatky a spolupracovat při řešení úkolů. Výuka zeměpisu, jejíž součástí jsou exkurze, výukové pořady, přednášky a práce v terénu, tak přispívá k celkovému rozvoji žáků a jejich přípravě na aktivní život v současném světě.

8.11.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	0	2	2	0
Orientační roční hodinová dotace	0	64	64	0

8.11.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

2. ročník	Země jako vesmírné těleso Úvod do kartografie Fyzickogeografická sféra Kulturní geografie
3. ročník	Mimoevropské regiony Vyspělé a rozvojové země Regionální geografie Evropy a České republiky Politická geografie Geografie cestovního ruchu

8.11.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská, logicko-matematická
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.11.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
2	Z-1: používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů	Země jako vesmírné těleso • tvar a pohyby Země • důsledky pohybu Země pro život lidí a organismů • střídání dne a noci, střídání ročních období • časová pásma na Zemi, kalendář Úvod do kartografie • mapy a kartografické dovednosti (práce s různými typy map, analýza dat) • Geografický informační systém (GIS, DPZ, GPS) Fyzickogeografická sféra • členění zemského povrchu • litosféra • atmosféra • hydrosféra • pedosféra a biosféra Kulturní geografie • světové obyvatelstvo • společné a odlišné rysy kultur (náboženství, tradice, hodnoty) • kulturní rozdíly a jejich vliv na mezinárodní vztahy • světové hospodářství
	Z-2: čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje číselné geografické údaje	
	Z-3: porovná postavení Země ve vesmíru a podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	
	Z-4: objasní zatmění Slunce a Měsíce	
	Z-5: vymezí časová pásma a vysvětlí datovou mez	
	Z-6: porovná na příkladech mechanismy působení endogenních a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu pro život lidí	
	Z-7: zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva Země, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva	
	Z-8: porovná historickou podmíněnost nerovnosti mezi lidmi a jejich projevy v současnosti (porovná sociální rozdíly v různých vybraných částech světa)	
	Z-9: využívá poznatky o rozmanitosti současného světa i snah o integraci (charakterizuje s využitím map civilizační sféry a kultury, jejich vztahy a problémy)	
	Z-10: charakterizuje společnost, společenské role a posoudí význam příslušnosti ke společenským skupinám (charakterizuje strukturu společnosti z různých úhlů pohledu /etnický, náboženský, ekonomický, sociální;/ vysvětlí společné a odlišné rysy různých kulturních okruhů)	
3	Z-11: lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná	Mimoevropské regiony • polární oblasti • geografie Afriky • geografie Ameriky • geografie Asie Vyspělé a rozvojové země • rozmanitost světa (geografická, kulturní, ekonomické rozdíly) • charakteristika nejvýznamnějších velmocí (USA, Čína, Evropa, Japonsko) • rozvojové země (Afrika, Asie, Latinská Amerika, problémy a perspektivy) • srovnání životních podmínek, HDP a jiných ukazatelů Regionální geografie Evropy a České republiky • geopolitické postavení ČR v Evropě • historické pozadí středoevropského prostoru • systém územních samosprávních celků • mezinárodní integrace ČR a jejich význam • sociální nerovnost a řešení v ČR • Evropská unie a jiné mezinárodní integrace
	Z-12: využívá poznatky o rozmanitosti současného světa i snah o integraci (charakterizuje s využitím map rozmanitosti soudobého světa, nejvýznamnější velmocí a rozvojové země; posoudí postavení ČR v Evropě a v soudobém světě; charakterizuje na historickém pozadí specifické geopolitické rysy středoevropského prostoru; popíše příklady mezinárodní integrace ČR a diskutuje o jejich významu; charakterizuje současné cíle EU, posoudí vliv občanů zemí sdružených v EU na její politiku, priority a zajištění občanských práv)	
	Z-13: charakterizuje globální problémy soudobého světa ze společenského, náboženského, politologického a ekologického pohledu (popíše základní globální ekonomické a sociální problémy lidstva a objasní příčiny jejich vzniku)	

	Z-14: orientuje se v politickém systému České republiky (rozumí systému základních a vyšších územních samosprávných celků s jejich geograficko-historickými charakteristikami) Z-15: posoudí historickou podmíněnost nerovnosti mezi lidmi a jejich projevy v současnosti (posoudí existenci nerovností v současné české společnosti, vysvětlí jejich vznik a představí návrhy na jejich řešení) Z-16: zhodnotí státy světa podle politického a státního zřízení, závislosti a nezávislosti území, druhu státních hranic a jejich funkcí Z-17: vysvětlí a uplatňuje principy, hodnoty a projevy demokracie (charakterizuje s využitím příkladů fungování současných totalitních společností) Z-18: vysvětlí význam cestovního ruchu a jeho úlohu v moderní společnosti, charakterizuje jeho formy Z-19: vysvětlí rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou Z-20: objasní obecná specifika marketingu cestovního ruchu Z-21: zhodnotí mezinárodní cestovní ruch v kontextu světové ekonomiky	Politická geografie • kulturní a politické uspořádání světa • potenciální konflikty Geografie cestovního ruchu • cestovní ruch a jeho úloha ve společnosti • typologie cestovního ruchu • cestovní kanceláře a agentury • marketing cestovního ruchu • mezinárodní turismus
Poznámky a komentáře: VÝSTUPY Společenskovední a humanitní vzdělávání – Svět v souvislostech (Z-9, Z-12, Z-13) // Člověk v lidském společenství (Z-8, Z-10, Z-15, Z-17) // Člověk jako občan (Z-14)		

8.12 Společenské vědy

8.12.1 Obsah předmětu

Předmět společenské vědy, jak je zde vymezen, představuje komplexní studium člověka v jeho individuální i sociální existenci. Propojuje poznatky z psychologie a sociologie, aby poskytl holistický pohled na lidské myšlení, prožívání, chování, interakce a na širší společenské struktury a procesy, které tyto aspekty ovlivňují. Jsou zde plněny výstupy z oblastí **Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu** – Rozvoj osobnosti a Spolupráce a vztahy s druhými a **Společenskovědní a humanitní vzdělávání** – Člověk v lidském společenství a Svět v souvislostech.

Psychologická část tohoto předmětu se zaměřuje na vnitřní svět jedince. **Úvod do psychologie** otevírá brány k základním pojmům, směrům a metodám vědeckého studia psychiky. Následně se prohlubuje porozumění **psychickým stavům a procesům**, jako je vnímání, paměť, myšlení, emoce a motivace, které neustále formují naši subjektivní realitu a ovlivňují naše reakce na okolní svět. **Psychologie osobnosti** se zabývá jedinečností každého z nás, zkoumá trvalé charakteristiky, rysy a dynamiku, které definují individualitu. Na opačném pólu, ale neméně důležitá, stojí **psychopatologie**, která se věnuje studiu psychických poruch a abnormalit, jejich příčinám, projevům a možnostem léčby. V návaznosti na to se téma **duševního zdraví a zásad duševní hygieny** zaměřuje na prevenci psychických obtíží a na strategie pro udržení a posilování psychické pohody.

Vývojová psychologie se soustředí na psychologické změny, kterými člověk prochází od prenatálního období až po stáří, a na faktory, které tyto změny ovlivňují. Život přináší i náročné situace, a proto se předmět věnuje i **náročným životním situacím** a psychologickým mechanismům zvládání stresu a krizí. V kontextu lidského konání zkoumá **psychologie činnosti, chování a jednání** motivy, příčiny a průběh lidských aktivit, a to jak na individuální, tak na sociální úrovni. Přechodem k sociálnímu kontextu je **sociální psychologie**, která se zabývá tím, jak sociální prostředí ovlivňuje myšlení, cítění a chování jedinců, a zkoumá fenomény jako sociální percepce, postoje, předsudky, konformita, agresivita či prosociální chování.

Sociologická část rozšiřuje perspektivu na širší společenské celky a interakce. **Úvod do sociologie** představuje základní sociologické koncepty, teorie a metody zkoumání společnosti. Následuje zkoumání **sociálních útvarů**, od malých skupin až po velké organizace a instituce, a jejich vlivu na život jedinců. Pojem **sociální struktura** analyzuje uspořádání společnosti do vrstev a kategorií na základě různých kritérií (např. ekonomických, sociálních, politických) a zkoumá důsledky této stratifikace. Specifickou, ale klíčovou oblastí je **sociologie rodiny**, která se věnuje studiu rodinných forem, vztahů, funkcí a změn v průběhu času a v různých kulturách.

Širší pohled na dynamiku společnosti poskytuje téma **Společnost, společenské procesy a změny**, které zkoumá mechanismy sociální interakce, sociálních změn, globalizace a dalších makrosociálních jevů. Odchylky od společenských norem a pravidel jsou předmětem studia **sociální deviace**, která se zabývá příčinami, formami a kontrolou deviantního chování.

Závěrečným, ale vše prostupujícím tématem je **Kultura**, která zahrnuje sdílené hodnoty, normy, zvyky, symboly a artefakty, jež formují životy lidí a odlišují různé společnosti.

Tento integrovaný přístup k psychologii a sociologii umožňuje hlubší pochopení komplexní povahy lidské existence, propojování individuálních prožitků s širšími sociálními souvislostmi a analýzu vzájemného ovlivňování jedince a společnosti. Žáci se mohou dlouhodoběji věnovat zvoleným tématům samostatně, nebo ve skupině shromažďovat informace, zpracovávat je a prezentovat výsledky. Může se jednat například o výzkum v oblasti sociální psychologie nebo analýzu vybraného sociálního jevu.

8.12.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	3	2	1
Orientační roční hodinová dotace	64	96	64	32

8.12.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Úvod do psychologie Psychické stavy a procesy Psychologie osobnosti Psychopatologie Duševní zdraví a zásady duševní hygieny
2. ročník	Vývojová psychologie Náročné životní situace Psychologie činnosti, chování a jednání Sociální psychologie
3. ročník	Úvod do sociologie Sociální útvary Sociální struktura Sociologie rodiny
4. ročník	Společnost, společenské procesy a změny Sociální deviace Kultura

8.12.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.12.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	S-1: definuje psychologii a zařadí její hlavní směry do systému psychologických věd; objasní předmět psychologie, je schopen rozlišit základní psychologické metody S-2: přiblíží stěžejní myšlenky významných osobností oboru psychologie S-3: objasní podstatu psychických procesů, stavů a vlastností S-4: orientuje se v teoriích o vzniku a vývoji osobnosti člověka S-5: popíše osobnost člověka a jeho hodnotový systém S-6: na základě charakteristik patologické osobnosti dokáže odhadnout druh základní psychické poruchy, ev. choroby S-7: <i>rozvíjí své sebepoznání, vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání</i> S-8: <i>rozvíjí svou psychickou odolnost, uplatňuje strategie prevence a redukce stresu</i> S-9: <i>plánuje osobní rozvoj, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů</i> S-10: <i>prezentuje sám sebe a výsledky své práce v různých kontextech</i>	Úvod do psychologie • systém psychologických disciplín • předmět psychologie – prožívání vs. chování • metody výzkumu v psychologii • dějiny psychologie a významní psychologové Psychické stavy a procesy • vnímání, představivost, fantazie, myšlení, řeč, paměť, emoce, motivace; pozornost, schopnosti, inteligence Psychologie osobnosti • temperament a jeho typologie; temperament vs. charakter • psychická struktura osobnosti, sebepojetí, vybraná pojetí osobnosti (Freud, Jung, Hippokrates, Kretschmer) Psychopatologie • duševní poruchy a jejich kategorizace Duševní zdraví a zásady duševní hygieny • frustrace, stres, deprivace • význam a zásady duševní hygieny • podpora vlastního duševního zdraví

2	S-11: vysvětlí podstatu metod, které se věnují vývoji osobnosti člověka S-12: charakterizuje jednotlivá vývojová období, kterými člověk během života prochází; specifikuje zásadní odlišnosti v chování a jednání člověka během jeho života S-13: na příkladech ilustruje způsoby řešení náročných životních situací S-14: popíše podstatu aktivace činnosti člověka a její úrovně S-15: rozlišuje mezi základními druhy činnosti člověka (hra, učení a práce) S-16: na příkladech doloží podstatu volního jednání člověka S-17: orientuje se v základních druzích a technikách učení; uvědomuje si význam celoživotního učení jako jedné ze základních složek autentické osobnosti S-18: <i>rozdívá a uplatňuje strategie sociální interakce a komunikace</i> S-19: <i>reflektuje různé formy mezilidských vztahů a utváří vzájemně podporující vztahy s druhými</i> S-20: <i>rozpoznává a uplatňuje etické a prosociální chování</i> S-21: <i>efektivně týmově spolupracuje</i> S-22: <i>reflektuje různé formy mezilidských vztahů a utváří vzájemně podporující vztahy s druhými</i>	Vývojová psychologie • vybraná pojetí lidského vývoje (Freud, Piaget, Erikson) • jednotlivé etapy vývoje osobnosti člověka (motorické změny, řeč, sociální vývoj, smyslové vnímání, kognitivní vývoj, citový vývoj...) Náročná životní situace • frustrace, stres, konflikt • typy, způsoby a strategie řešení konfliktů • asertivita Psychologie činnosti, chování a jednání • úrovně aktivace člověka • motivace • význam procesu učení, druhy učení, techniky učení, poruchy učení, celoživotní učení, učení a paměť Sociální psychologie • způsoby neverbální komunikace, neverbální komunikace v praxi • sociální interakce • etika v mezilidských vztazích
3	S-23: definuje sociologii jako vědecký obor, orientuje se v myšlenkách významných sociologů; popíše předmět zkoumání sociologie, umí rozeznat a analyzovat základní sociologické metody S-24: <i>charakterizuje společnost, společenské role a posoudí význam příslušnosti ke společenským skupinám</i> S-25: rozliší základní sociální útvary a popíše chování člověka v davu S-26: chápe a na konkrétních příkladech doloží postavení člověka ve společnosti (sociální role, sociální status) S-27: objasní podstatu nerovnosti mezi lidmi, uvede její příčiny a možné důsledky; charakterizuje jednotlivé typy sociální stratifikace a popíše problematiku sociální mobility S-28: definuje význam rodiny a doloží její význam ve společnosti (problematika socializace); vyjmenuje základní funkce rodiny; charakterizuje typy rodiny a formy manželství; porovná tradiční a moderní rodinu, uvede příklady krize rodiny S-29: <i>posoudí historickou podmíněnost nerovností mezi lidmi a jejich projevy v současnosti</i>	Úvod do sociologie • sociologie jako vědní disciplína, dílo významných sociologů (Comte, Spencer, Durkheim, Weber, Marx...) • sociální vs. sociologický problém • kvantitativní vs. kvalitativní sociologický výzkum Sociální útvary • sociální útvary (seskupení, skupina, agregát, dav) Sociální struktura • sociální struktura (sociální status, role) • nerovnost jako základ sociální stratifikace • typy stratifikačních systémů (otrockářský, kastovní, stavovský třídní) • sociální mobilita Sociologie rodiny • funkce a typy rodiny • formy manželství (monogamie, polygamie) • změny rodiny v čase • krize rodiny
4	S-30: porovná archaickou, tradiční a moderní společnost S-31: <i>charakterizuje vliv vědeckého poznání a technického pokroku od průmyslové revoluce</i>	Společnost, společenské procesy a změny • archaická, tradiční, moderní a postmoderní společnost vliv vývojových změn ve společnosti (věda, náboženství filozofie) na strukturu společnosti a postavení jedince

	do současnosti na změny společnosti i sociální svobody a postavení jedince S-32: uvede příčiny sociálních změn a charakterizuje teorii sociální změny S-33: objasní proces globalizace, její příčiny projevy a důsledky S-34: zhodnotí a doloží význam sociálních hnutí S-35: vymezí problematiku normálního a deviantního chování S-36: uvede příklady norem, sankcí a sociálně-patologických jevů S-37: popíše typické znaky kultury; charakterizuje jednotlivé druhy a funkce kultury; uvede příklady subkultur S-38: objasní podstatu multikulturní společnosti a limity jejího vzniku; zhodnotí možné přístupy většinové společnosti k minoritám	• sociální změny (cyklická a lineární teorie) • globalizace v ekonomice, ekologii, sociální oblasti, politice; výhody a nevýhody globalizace • sociální hnutí (dělnické hnutí, antiglobalisté...) Sociální deviace • důležitost norem a sankcí • deviantní chování, sociální patologie (kriminalita, korupce...) Kultura • kultura a její prvky (kognitivní, normativní, symbolická, materiální) • funkce kultury (socializační, humanizační, zábavná) • subkultury (gothic, punk, hippies...) • multikulturní společnost • otevřenost vs. diskriminace
--	---	--

Poznámky a komentáře:

VÝSTUPY

Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu – **Rozvoj osobnosti:** S-7, S-8, S-9, S-10 a

Spolupráce a vztahy s druhými: S-18, S-19, S-20, S-21, S-22

Společenskovední a humanitní vzdělávání – **Člověk v lidském společenství:** S-24, S-29 a **Svět v souvislostech** S-31

8.13 Politologie

8.13.1 Obsah předmětu

Politologie je společenskovední disciplína, která se systematicky zabývá studiem politiky v nejširším slova smyslu. Zkoumá moc, vládu, politické systémy, chování aktérů a procesy, které formují náš svět na lokální, národní i mezinárodní úrovni. Cílem politologie tak není pouze popisovat politické jevy, ale také je analyzovat, interpretovat a hledat souvislosti a zákonitosti. Jsou zde plněny výstupy z oblasti **Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk jako občan, Člověk v lidském společenství a Svět v souvislostech**.

Výuka politologie by měla být interaktivní a podněcovat kritické myšlení žáků tak, aby byli připraveni na aktuální společenské a politické výzvy.

Při výuce jsou využívány moderní informační komunikační technologie. Představu o fungování vybraných institucí získají žáci v rámci exkurzí (Parlament ČR, městský úřad, neziskové organizace apod.).

8.13.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	2	2	3
Orientační roční hodinová dotace	64	64	64	96

8.13.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Úvod do politologie Státověda Dělbá moci v ČR Politika a politické subjekty Volby v ČR
2. ročník	Demokracie Politické ideologie
3. ročník	Občanská společnost Politické systémy vybraných zemí
4. ročník	Úvod do mezinárodních vztahů Integrace a její aspekty Evropská unie Ostatní mezinárodní organizace Globalizace a globální problémy

8.13.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.13.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	L-1: definuje pojem stát, zná jeho charakteristiky, vývoj, formy, uspořádání L-2: orientuje se v politickém systému České republiky (vymezí předmět zájmu politologie a s porozuměním užívá její základní terminologii; rozliší postavení a pravomoci moci výkonné, zákonodárné a soudní; vysvětlí postavení a pravomoci orgánů státní správy a samosprávy; zpracuje základní informace a podmínky o udělení státního občanství a uvádí	Úvod do politologie - politologie jako věda; politika, moc, autorita... - historický vývoj politického myšlení Státověda - teorie vzniku státu - znaky a funkce státu - formy a typy státu - státní občanství – práva a povinnosti, způsoby nabytí a pozbytí

	<i>práva, která získá občan cizího státu trvale žijící na území ČR)</i> L-3: orientuje se v politickém systému České republiky (<i>objasní na příkladech aktuálního dění funkci a význam politických stran</i>) L-4: zaujímá aktivní postoj k politickému a společenskému dění (<i>porovná politické programy a chování politických stran a vysvětlí úlohu opozice; posoudí vliv mezinárodních vztahů na vnitřní politiku státu, politických stran a hnutí a dalších subjektů</i>) L-5: uplatňuje své volební právo a rozumí jeho historickým proměnám (<i>charakterizuje rozdíly mezi volbami za první republiky, komunismu a současnosti; rozlišuje úroveň voleb v České republice; rozumí rozdílu mezi právem volit a právem být volen; vysvětlí rámcově vývoj volebních práv od minulosti k současnosti se zřetelem k českému prostředí</i>)	Dělbá moci v ČR - Ústava ČR: charakteristika a obsah Ústavy ČR - horizontální a vertikální dělbá moci Politika a politické subjekty - politika, politický program, politický konflikt - politické strany: vymezení pojmu; vznik a zánik politických stran; možná hlediska členění; koalice; systémy politických stran Volby v ČR - volby a volební systémy - volební systém ČR - historie voleb
2	L-6: vysvětlí a uplatňuje principy, hodnoty a projevy demokracie (<i>charakterizuje principy a hodnoty, na kterých je postavena současná demokratická společnost; popíše vznik antické demokracie, posoudí její limity a vysvětlí její význam pro vznik moderní demokracie; navrhuje způsoby, kterými může jednotlivec ovlivňovat dění v demokratickém státu; vysvětlí zásadní rozdíly mezi totalitním a demokratickým fungováním státu minulosti i současnosti; charakterizuje s využitím příkladů fungování současných totalitních společností; uvádí příklady jevů a procesů ohrožujících demokracii a objasní jejich nebezpečnost</i>) L-7: objasní podstatu jednotlivých mocenských ideologií L-8: zaujímá kritické postoje k projevům politického radikalismu, extremismu a terorismu (<i>objasní a prosazuje nepřijatelnost propagace hnutí omezujících práva a svobody jiných lidí; rozlišuje extremistické znaky a postoje v současném světě na pozadí jejich historického vzniku; charakterizuje s využitím příkladů z minulosti genocidu; rozeznává projevy náboženského extremismu; rozlišuje v současném politickém životě naší i evropské společnosti projevy politického radikalismu a extrémismu a vysvětlí jejich nebezpečnost; obhájí a prakticky prosazuje nepřijatelnost užívání extrémistické symboliky</i>) L-9: pochopí, co stojí za vznikem extremismu a v čem se skrývá jeho nebezpečí	Demokracie - vymezení pojmu demokracie – principy a formy - antická demokracie - občan a právo v demokratickém státě - kritika demokracie – teorie elit - autoritářské a totalitní formy vlády - současné nedemokratické režimy Politické ideologie - funkce ideologie - přehled vybraných ideologií: liberalismus a konzervatismus / socialismus a komunismus / fašismus, nacismus a nacionalismus / rasismus / anarchismus a extremismus / feminismus / environmentalismus - pravicový, levicový a náboženský extremismus - terorismus
3	L-10: zaujímá odpovědné občanské postoje ve společnosti (<i>diskutuje o odpovědnosti občana a uplatňování jeho práv a povinností v místě bydliště s případnou spoluúčastí na politickém rozhodování; uplatňuje v životě ctnosti charakteristické pro demokratickou společnost; zapojuje se podle možností do aktivit občanské společnosti, dárcovství, charity a dobrovolnictví; jedná v běžném životě v duchu udržitelného rozvoje; prosazuje</i>	Občanská společnost - pojem občanská společnost - formy participace občanů na politickém životě (referendum, plebiscit, iniciativa, odvolání) - druhy společenských organizací (spolky, nadace a nadační fondy, ústavy, nátlakové skupiny, odborové organizace, profesní organizace, mládežnické organizace, ekologické organizace, feministická hnutí) - občanská společnost v mém regionu

	<i>odpovědnost každého jedince za ochranu přírody, krajiny a životního prostředí; respektuje práva menšin, ctí národnostní a evropskou identitu a multikulturní soužití; vyhledává různé typy nevládních organizací /sdružení, církve, nadace.../ v místě bydliště a rozlišuje jejich zaměření)</i> L-11: <i>zaujímá aktivní postoj k politickému a společenskému dění (navrhuje způsoby, kterými může jednotlivec přispět k řešení politických a společenských problémů; posoudí potenciální rizika pro klidné soužití v současné společnosti a jejich možné dopady; uvádí a zdůvodní možnosti vlastní angažovanosti v politickém a společenském prostředí)</i> L-12: <i>chápe podstatu občanské společnosti a roli občana v ní</i> L-13: <i>vysvětlí podstatu politických systémů vybraných zemí</i>	- ochrana životního prostředí v mém regionu - charita, dárcovství, dobrovolnictví Politické systémy vybraných zemí - politický systém USA - politický systém Velké Británie - politický systém Francie - politický systém Německa
4	L-14: <i>definuje mezinárodní vztahy jako vědní disciplínu a používá odbornou terminologii</i> L-15: <i>popíše aktuální podobu mezinárodní integrace</i> L-16: <i>na konkrétních příkladech uvede význam nejdůležitějších mezinárodních politických, ekonomických a vojenských organizací</i> L-17: <i>využívá poznatky o rozmanitosti současného světa i snah o integraci (posoudí postavení České republiky v Evropě a v soudobém světě; popíše příklady mezinárodní integrace ČR a diskutuje o jejím významu; charakterizuje současné cíle EU, posoudí vliv občanů zemí sdružených v EU na její politiku, priority a zajištění občanských práv; vysvětlí funkci a činnost OSN a NATO v reflexi současných mezinárodních konfliktů a možnosti bezpečnostní záruky pro demokratický vývoj společnosti)</i> L-18: <i>charakterizuje globální problémy soudobého světa ze společenského, náboženského, politologického a ekologického pohledu</i>	Úvod do mezinárodních vztahů - mezinárodní spolupráce: důvody, význam a výhody - mezinárodní vztahy (aktéři; zahraniční politika; formy; klasifikace mezinárodních organizací, ratifikace, kooperace, koordinace) Integrace a její aspekty - důvody a výhody ekonomické integrace - integrační vývoj v Evropě po roce 1945 - základní právní dokumenty na úrovni EU (ES) Evropská unie - evropská integrace podstata a význam; Evropská unie (význam, proces integrace, orgány EU, jednotná evropská měna) Ostatní mezinárodní organizace - významné mezinárodní organizace a společenství (mj. RE, NATO, OSN – jejich účel a náplň činnosti) Globalizace a globální problémy - proces globalizace: příčiny, projevy, důsledky - globální problémy - dopady globalizace na stát a společnost
Poznámky a komentáře: VÝSTUPY: Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk jako občan: L-2, L-3, L-4, L-5, L-8, L-10, L-11 // Člověk v lidském společenství: L-6 // Svět v souvislostech: L-17, L-18		

8.14 Právo

8.14.1 Obsah předmětu

Právo jako předmět poskytuje základní vhled do právního systému České republiky. Seznamuje žáky s pojmem práva, jeho prameny, strukturou a historickým vývojem. Dále se zaměřuje na klíčová právní odvětví, jako je ústavní, občanské, rodinné, pracovní a trestní právo, a také na ochranu lidských práv a svobod. Cílem je rozvinout právní povědomí žáků a připravit je na orientaci v praktických právních situacích. Jsou zde plněny výstupy z oblasti **Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk a právo**.

Pro získání reálných zkušeností z právní praxe budou součástí výuky přednášky hostujících odborníků, exkurze na soud či analýza zákonů, nařízení a soudních rozhodnutí.

8.14.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	1	1	2	2
Orientační roční hodinová dotace	32	32	64	64

8.14.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Úvod do studia práv Právní normy Právní odvětví Soudní moc
2. ročník	Právo a jeho historický vývoj Ústavní právo
3. ročník	Lidská práva a svobody Občanské právo Rodinné právo
4. ročník	Pracovní právo Trestní právo Právní povědomí v praxi

8.14.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.14.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	X-1: definuje pojem práva a rozliší jeho funkce ve společnosti; na konkrétních příkladech porovná právo a morálku X-2: <i>vysvětlí principy českého právního systému (řádu)</i> (objasní rozdíly mezi soukromým a veřejným právem; rozlišuje a charakterizuje různá právní odvětví /občanské, obchodní, pracovní, ústavní, trestní, správní, finanční, živnostenské/; přiřadí konkrétní situace k příslušným právním odvětvím a vyhledá možnosti jejich řešení; popíše soustavu soudů v ČR a vysvětlí předmět jejich činnosti; vyhledá informace na Portálu veřejné správy) X-3: objasní rozdíly mezi objektivním a pozitivním právem a mezi právem hmotným a procesním X-4: definuje pojmy právní norma, právní vztah, právní subjekt a právní skutečnost	Úvod do studia práv • právo, funkce práva, právo vs. morálka, spravedlnost, zákonnost • právní řád, princip právní síly • systém práva (soukromé vs. veřejné...) Právní normy • právní norma (druhy, struktura) • platnost, účinnost a působnost právní normy • právní vztahy (prvky, subjekty) • právní skutečnosti, právní jednání • fyzická vs. právnická osoba

	X-5: <i>aplikuje práva a povinnosti občana ve vztahu k vybraným právním předpisům</i> (vysvětlí možnosti založení fyzické / právnické osoby v souladu s platnou legislativou) X-6: rozliší mezi fyzickými a právnickými osobami jako právními subjekty	Právní odpovědi • občanské, obchodní, pracovní, ústavní, trestní, správní, finanční, živnostenské právo Soudní moc • soustava soudů ČR
2	X-7: vyjmenuje a charakterizuje základní prameny práva X-8: načrtne stručný přehled vývoje práva od nejstarších dob po současnost X-9: identifikuje významné právní dokumenty v historii a vysvětlí jejich přínos (např. Magna Charta Libertatum, Zlatá bula sicilská) X-10: <i>dovede se s využitím historického poznání orientovat v systému právních dokumentů</i> (rozlišuje právní dokumenty podle právní síly; charakterizuje vznik, vývoj a současnou podobu Ústavy ČR; vysvětlí, kdo může být autorem právního předpisu /Parlament, vláda, prezident, orgán úřední správy, ČNB, kraj, obec/; popíše proces vzniku právních předpisů na jednotlivých úrovních; objasní vztah mezinárodního, evropského a českého práva, vyhledá informace v základních zákonných a podzákonných normách minulosti i současnosti)	Právo a jeho historický vývoj • vznik a prameny práva • historický vývoj práva, významné mezníky v jeho vývoji • významné právní dokumenty Ústavní právo • Ústava ČR • ústavní vývoj ČR • legislativní proces • mezinárodní a evropské právo
3	X-11: <i>prokáže porozumění základním lidským právům a svobodám a dodržuje je</i> (charakterizuje základní lidská práva a svobody v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod; uvádí příklady porušování lidských práv a svobod; vysvětlí možnosti obrany proti porušování lidských práv a svobod v konkrétních životních situacích; vysvětlí podstatu funkce veřejného ochránce práv /ombudsmana/; charakterizuje mezinárodní organizace chránící lidská práva; vystupuje aktivně proti porušování lidských práv a svobod; vysvětlí způsoby porušování lidských práv a svobod v naší poválečné minulosti) X-12: analyzuje základní typy smluv a popíše jejich náležitosti X-13: <i>aplikuje práva a povinnosti občana ve vztahu k vybraným právním předpisům</i> (vysvětlí, kdy je člověk způsobilý k právním úkonům a má trestní odpovědnost; popíše, jaké závazky vyplývají z běžných smluv, na příkladu ukáže možné důsledky vyplývající z neznalosti smlouvy včetně jejich všeobecných podmínek; vysvětlí problematiku práva v oblasti duševního vlastnictví; dovede aktivně řešit situace v oblasti obrany spotřebitelských zájmů; popíše práva a povinnosti mezi dětmi a rodiči, mezi manželi; vysvětlí, kde může o této oblasti hledat informace nebo získat pomoc) X-14: vysvětlí pojem vlastnického práva a popíše způsoby jeho nabytí a pozbytí X-15: popíše principy dědického práva a rozliší mezi zákonnou a závětní dědickou posloupností	Lidská práva a svobody • lidská práva a svobody • vývoj lidských práv – základní dokumenty • listina základních práv a svobod • porušování lidských práv v současnosti i historii • ochrana lidských práv • mezinárodní smlouvy a mezinárodní instituce ochrany lidských práv • veřejný ochránce práv Občanské právo • ochrana osobnosti • vlastnické právo • smlouvy • dědické právo • funkce notářství • reklamace Rodinné právo • manželství a sňatek • registrované partnerství • zánik manželství • vztahy mezi rodiči a dětmi • náhradní rodinná péče

	X-16: vysvětlí právní aspekty vzniku a zániku manželství	
4	X-17: vyjmenuje základní pojmy pracovního práva X-18: řeší aktivně životní a právní situace (navrhuje postupy pro zařizování právních a úředních záležitostí v běžných životních situacích; vysvětlí na příkladech běžných životních situací průběh občanského soudního řízení; charakterizuje oblast působnosti osob poskytujících právní služby /advokát, notář, exekutor/; prokáže porozumění textům právního či úředního charakteru, se kterým se dostává běžně do kontaktu; vytvoří/vyplní úřední písemnost nezbytnou pro řešení konkrétní životní situace; vyhledá zdroje důvěryhodných a aktuálních informací pro řešení konkrétních životních situací; vysvětlí rizika vyplývající z užití neaktuálních předpisů, informací a vzorů v digitálním prostředí; objasní význam lhůt v právních úkonech) X-19: porovná různé způsoby řešení sporů (mediace, soudní řízení) a zhodnotí jejich výhody a nevýhody	Pracovní právo • pracovní poměr – vznik, pracovní smlouva, zánik • podmínky pracovního poměru – plat vs. mzda, dovolená, pracovní doba... Trestní právo • trestní právo – trestný čin, přestupek, trest • orgány činné v trestním řízení • trestní vs. občanskoprávní řízení Právní povědomí v praxi • uzavírání smluv • různé způsoby řešení sporů • analýza právních textů a dokumentů • tvorba žádostí a vyplňování úředních písemností
Poznámky a komentáře: VÝSTUPY: Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk a právo: X-2, X-5, X-10, X-11, X-13, X-18		

8.15 Religionistika

8.15.1 Obsah předmětu

Předmět poskytuje úvod do základních pojmů, teorií a metod religionistiky a následně se zaměřuje na rozmanitost náboženských tradic. Žáci se seznámí s charakteristikami polyteistických a dualistických náboženství, prozkoumají klíčové rysy monoteistických náboženství a získají vhled do problematiky sekt a nových náboženských hnutí. Cílem předmětu je podpořit kritické myšlení a porozumění náboženské pluralitě v současném světě.

Během výuky budou žáci analyzovat úryvky z náboženských textů, výpovědi věřících nebo odborné články, což rozvíjí jejich schopnost kritického čtení a interpretace. Při výuce jsou využívány jak moderní informační technologie, tak publikace v tištěné podobě (Bible, Korán apod.).

8.15.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	1	0	0	0
Orientační roční hodinová dotace	32	0	0	0

8.15.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Úvod do religionistiky Polyteistická (dualistická) náboženství Monoteistická náboženství Sekty a nová náboženská hnutí
-----------	---

8.15.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.15.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	G-1: definuje základní pojmy religionistiky (např. náboženství, víra, rituál, mýtus) a popíše význam religionistiky jako vědecké disciplíny G-2: porovná klíčové charakteristiky hinduismu, buddhismu a zoroastrismu (původ a vývoj, božstva, náboženské texty, rituály apod.) G-3: formuluje základní teologické koncepty judaismu, zhodnotí jeho vliv na evropskou kulturu a společnost, aplikuje své znalosti o judaismu k pochopení současných společenských jevů G-4: formuluje základní teologické koncepty křesťanství, zhodnotí jeho vliv na evropskou kulturu a společnost, aplikuje své znalosti o křesťanství k pochopení současných společenských jevů G-5: formuluje základní teologické koncepty islámu, zhodnotí jeho vliv na evropskou kulturu a společnost, aplikuje své znalosti o islámu k pochopení současných společenských jevů G-6: kriticky posoudí možná nebezpečí spojená s některými sektami a novými náboženskými hnutími	Úvod do religionistiky - religionistika vs. teologie - základní pojmy religionistiky - teorie vzniku náboženství - typologie náboženství Polyteistická (dualistická) náboženství - hinduismus - buddhismus - zoroastrismus Monoteistická náboženství - judaismus - křesťanství - islám Sekty a nová náboženská hnutí - znaky náboženských sekt a jejich nebezpečnost - vybrané sekty a nová náboženská hnutí

8.16 Mediální výchova

8.16.1 Obsah předmětu

Mediální výchova je úzce propojena s českým jazykem a literaturou, kdy jsou v ní plněny výstupy z oblasti **Komunikační a jazykové vzdělávání**, a to z okruhu *Neumělecký text a informace*. Zároveň je provázána s oblastí **Společenskovední a humanitní vzdělávání** – *Člověk v lidském společenství a Člověk jako občan*.

Mediální výchova jako moderní a dynamický předmět reaguje na neustále se proměňující svět médií a jejich rostoucí vliv na společnost i jednotlivce. Jeho hlavním cílem je rozvíjet mediální gramotnost žáků, tedy schopnost kriticky analyzovat, hodnotit a interpretovat mediální sdělení různých typů a formátů.

Předmět seznamuje žáky se základními principy fungování médií, jejich historickým vývojem, rolí ve společnosti, ekonomickými modely a etickými aspekty mediální tvorby a distribuce. Důležitou součástí výuky je analýza jazyka médií a propojení s učivem českého jazyka, zejména v oblasti publicistiky a slohových útvarů.

V rámci mediální výchovy se žáci učí rozpoznávat manipulativní techniky a dezinformace, orientovat se v online prostředí a bezpečně využívat sociální sítě. Získávají také základní praktické dovednosti v tvorbě vlastních mediálních sdělení, což podporuje jejich kreativitu a schopnost efektivně komunikovat. Náplň předmětu přispívá k rozvoji kritického myšlení, občanské angažovanosti a zodpovědného přístupu k médiím, což je klíčové pro aktivní a informovanou účast v současné společnosti.

Souhrnně vyjádřeno – mediální výchova vybavuje žáky potřebnými kompetencemi pro orientaci a aktivní působení ve světě médií, s důrazem na kritické myšlení, etické uvědomění a praktické dovednosti, přičemž organicky propojuje obsah s učivem českého jazyka.

K naplnění učiva i stanovených výstupů slouží aktuální mediální sdělení, diskuse a debaty o aktuálních mediálních tématech, tvorba školního mediálního projektu a další aktivity, a to včetně skupinových i individuálních projektů či hraní rolí. Při výuce jsou využívány moderní informační komunikační technologie.

8.16.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	1	1	0
Orientační roční hodinová dotace	64	32	32	0

8.16.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Základy komunikace Úvod do mediální gramotnosti Regulace médií Vnitřní fungování médií Jazyk médií Analýza mediálních sdělení
2. ročník	Média a ekonomika Etika v médiích Média a společnost
3. ročník	Dezinformace a fake news Sociální média a online prostředí Praktická mediální tvorba

8.16.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.16.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	D-1: <i>vysvětlí význam historické zkušenosti pro současnou společnost</i> (vysvětlí důležitost možnosti přístupu k informacím pro život člověka v minulosti a současnosti; porovná možnosti přístupu k informacím v totalitních a demokratických společenských systémech) D-2: <i>posoudí z různých hledisek formální náležitosti textu a dodržuje je při tvorbě vlastních textů</i> (využívá porozumění komunikační situaci k zhodnocení adekvátnosti jazykových prostředků; posoudí formální znaky různých souvislých a nesouvislých textů a jejich kombinace; vytváří vlastní texty nesoucí informace; posoudí textovou návaznost nebo dějovou posloupnost textu) D-3: <i>posoudí smysl filozofie a etiky pro život člověka a společnosti</i> (zhodnotí vliv médií na život člověka a společnosti v historické perspektivě a jejich schopnost tomuto vlivu odolat) D-4: <i>orientuje se efektivně v neuměleckém textu mluveném i psaném</i> (rozpozná útvar signalizovaný neuměleckým textem, posoudí jeho adekvátnost vzhledem k odhadovanému komunikačnímu záměru; vyhledá bez nutnosti četby celého textu na základě jeho podoby či klíčových slov pasáže relevantní pro daný čtenářský záměr; porozumí sdělením v nesouvislých uměleckých textech, vyhledá informace v tabulkách, schématech, grafech, diagramech...; reflektuje svou rychlost čtení a aplikuje techniky její regulace a zvyšování vzhledem k čtenářskému záměru; naslouchá pozorně mluvenému projevu a orientuje se v jeho struktuře) D-5: zvládá základy rétoriky a argumentace; rozlišuje různé modely komunikace D-6: orientuje se v mediálních institucích a médiích, dokáže nastítnit jejich vývoj i fungování	Základy komunikace - Komunikační proces a historie komunikace - Definice a modely komunikace (verbální, neverbální, interpersonální, masová) - Komunikační šum a bariéry v komunikaci - Základy rétoriky a argumentace - Masová komunikace (specifika a proces komunikace, role médií v masové komunikaci) Úvod do mediální gramotnosti - Definice a význam mediální gramotnosti - Historický vývoj médií a jejich vliv na společnost - Základní rozdělení mediálních institucí a médií (tisk, rozhlas, televize, internet, sociální média), jejich funkce a charakteristika Regulace médií - Rada pro rozhlasové a televizní vysílání - Digitalizace televizního/rozhlasového vysílání - Legislativní úprava médií Vnitřní fungování médií - Struktura mediální organizace - Faktory ovlivňující práci redakcí - Výrobní postupy. Uzávěrka. Výběr témat. Rozsah a zařazení zpráv Jazyk médií - Specifika jazyka médií (stručnost, srozumitelnost, emotivnost) - Analýza jazykových prostředků v médiích (slovní zásoba, stylistické figury, interpunkce) - Mluvnické a stylistické principy pro tvorbu mediálních sdělení Analýza mediálních sdělení - Základní principy analýzy textových, obrazových a audiovizuálních sdělení - Identifikace klíčových prvků sdělení (autor, cíl, cílová skupina, obsah, forma) - Rozlišování mezi fakty a názory, objektivitou a subjektivitou
2	D-7: <i>zaujímá aktivní postoj k politickému a společenskému dění</i> (hodnotí kriticky mediální obsahy s politickým a společenským obsahem; podporuje svobodný přístup k informacím a vyhledává informační zdroje podle základních kritérií kvality) D-8: <i>vyhodnocuje etický a sociální rozměr neuměleckého (zejména mediálního) textu</i> (odhadne autorský záměr; posuzuje text z hlediska kontextu a odhaduje případný podtext; rozpozná využití příznakové či hodnotící slovní zásoby a navrhuje její neutrálnější či spravedlivější alternativy; identifikuje /např. s využitím myšlenkových schémat/ specifickou perspektivu neuměleckého textu a jeho sklon či zkreslení /bias/; rozlišuje funkce a záměry neuměleckého textu, které jsou nenáležitě vzhledem k jeho funkčnímu stylu či diskursu, od funkcí a záměrů adekvátních; rozlišuje a používá různé způsoby čtení textů)	Média a ekonomika - Ekonomické modely médií (reklama – historie a cíle; sponzoring; placená reklama /pay-per-view/ - náklady na financování médií) - Vliv ekonomických zájmů na obsah médií - Média a reklama (analýza reklamních sdělení, vliv reklamy na spotřebitele) Etika v médiích - Etické kodexy a principy v mediální praxi - Ochrana osobních údajů a autorských práv - Etická dilemata v mediální tvorbě (např. zveřejňování citlivých informací) - Bulvár (definice, specifika, etické aspekty, vliv na společnost) Média a společnost - Formování veřejného mínění a manipulace s informacemi - Role médií v politickém systému (volební kampaně, politická komunikace)

	D-9: <i>rozezná manipulaci a její prvky a uplatňuje nástroje k obraně proti ní</i> (rozezná v různých sděleních formy a prostředky manipulace; rozlišuje manipulaci v běžné komunikaci a aktivně se jí brání; posuzuje kriticky různé formy textů s ohledem na možnou manipulaci; posuzuje manipulativnost reklamních a marketingových sdělení) D-10: <i>vyhodnocuje kriticky relevantnost informací v psaném i mluveném textu</i> (rozlišuje v textu informace z hlediska jejich podstatnosti a postihne jejich relevantnost pro celek textu; porovnává informace s využitím tištěných i elektronických zdrojů; vyhledává a ověřuje informace k efektivnímu využití při tvorbě vlastních textů; využívá poznatky interdisciplinárního charakteru při recepci i produkci textů)	• Média a zábava (podstata, druhy, žánry) • Média a sociální sítě, jejich vliv na jedince a společnost (kultura a životní styl) • Mediální kritika (rozvoj kritického myšlení, schopnost odhalovat manipulaci a dezinformace)
3	D-11: <i>vyhodnocuje etický a sociální rozměr neuměleckého (zejména mediálního) textu</i> (rozezná přípustnou interpretaci textu od dezinterpretace; zhodnotí platnost a logiku argumentů využitých v textu, rozpozná argumentační laby a klamnou argumentaci různého typu) D-12: <i>rozezná manipulaci a její prvky a uplatňuje nástroje k obraně proti ní</i> (odhaduje manipulace v tištěných i elektronických médiích a na sociálních sítích, vyhledává k tomu potřebné prostředky a nástroje) D-13: <i>vyhodnocuje kriticky relevantnost informací v psaném i mluveném textu</i> (ověřuje pravdivost a platnost informací v různých zdrojích a vysvětlí, případně obhájí výběr těchto zdrojů) D-14: <i>zaujímá kritický postoj k politickému a společenskému dění</i> (uvědomuje si, že jeho názory mohou být ovlivňovány algoritmy sociálních skupin) D-15: <i>zvládá vytvořit jednoduché obrazové a audiovizuální sdělení, aktivně se podílí na tvorbě zvoleného mediálního projektu</i>	Dezinformace a fake news • Podstata a pojmy světa dezinformací • Techniky manipulace a propagandy Sociální média a online prostředí • Nebezpečí na sociálních sítích (kyberšikana, stalking, sexting, online predátoři) • Bezpečnost na internetu a ochrana osobních údajů Praktická mediální tvorba • Tvorba obrazových a audiovizuálních sdělení (natáčení videí, tvorba podcastů) • Základy práce s editačními programy a nástroji • Tvorba mediálního projektu
Poznámky a komentáře: NÁVAZNOST NA ČJ-SLOH • 1. ROČNÍK: Publicistické žánry – zpráva, článek, inzerát, příběh • 2. ROČNÍK: Publicistické žánry – komiks, interview, reportáž, recenze • 3. ROČNÍK: Publicistické žánry – fejeton, kritika, úvaha Zařazeny výstupy z obsahu Český jazyk a literatura – Neumělecký text a informace. Zařazeny výstupy z obsahu Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk v lidském společenství (D-1, D-3) a Člověk jako občan (D-7).		

8.17 Historie

8.17.1 Obsah předmětu

Předmět Historie je navázán na oblast **Společenskovědní a humanitní vzdělávání – Člověk v lidském společenství**. Jeho cílem je poskytnout žákům ucelený obraz o historickém vývoji lidstva od počátků dějin člověka po současnost. Pozornost je věnována především významným obdobím a historickým mezníkům národních a obecných dějin, které jsou pro pochopení současnosti nezbytné.

Výuka v rámci předmětu historie vede žáky k respektu k základním principům demokracie a občanského života. Na základě historických příkladů usiluje o eliminování rasistických, extrémistických a xenofobních tendencí.

Předmět přesahuje svým obsahem do jiných vyučovacích předmětů, především českého jazyka a literatury, politologie či religionistiky.

Při výuce jsou využívány moderní informační komunikační technologie, atlasy a publikace vztahující se k historickým obdobím.

8.17.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	2	2	1
Orientační roční hodinová dotace	64	64	64	32

8.17.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Úvod do historie Pravěk Starověk – staroorientální státy Starověk – starověké Řecko, starověký Řím
2. ročník	Středověk Počátky novověku
3. ročník	Odras osvícenství v revolucích a idea svobody, modernizace společnosti Moderní doba I (1914–1939)
4. ročník	Moderní doba II (1939–1945) Moderní doba III – soudobé dějiny

8.17.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.17.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	H-1: charakterizuje smysl historického poznání H-2: rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace H-3: rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace H-4: rozlišuje jednotlivá období pravěku H-5: charakterizuje pojem archeologická kultura H-6: vysvětlí význam neolitické revoluce H-7: zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace	Úvod do historie - práce historika - práce s prameny a literaturou, PVH Pravěk - periodizace pravěku Starověk – staroorientální státy - obecná charakteristika staroorientálních států a jejich kulturní význam - židovství Starověk – starověké Řecko, starověký Řím - politický a kulturní odkaz antických států

	H-8: <i>vysvětlí a uplatňuje principy, hodnoty a projevy demokracie</i> (popíše vznik antické demokracie, posoudí její limity a vysvětlí její význam pro vznik moderní demokracie) H-9: zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace H-10: objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy H-11: popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin	• křesťanství
2	H-12: objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti H-13: vymezí specifika islámské oblasti H-14: definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.–15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích H-15: charakterizuje základní rysy vývoje na našem území H-16: vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu H-17: vysvětlí význam humanismu a zhodnotí jeho přínos pro vývoj lidské společnosti porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám H-18: popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj H-19: vymezí základní znaky stavovství absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů	Středověk • utváření významných středověkých mocností • křesťanství a islám • politické a sociální uspořádání středověké společnosti • hospodářský vývoj • vzdělání a kultura • významné momenty a postavy českých dějin Počátky novověku • příčiny a důsledky zámořských objevů • humanismus, renesance, reformace • stavovství, absolutismus
3	H-20: posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry H-21: určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství H-22: popíše proměny politických systémů ve vybraných státech H-23: uvede základní typy parlamentních systémů H-24: vysvětlí cíle a výsledky vybraných národních hnutí H-25: <i>charakterizuje proces vzniku občanské společnosti a vývoje lidských a občanských práv na historickém pozadí revolucí konce 18. a průběhu 19. století</i> (vysvětlí proces formování evropských národů v moderním slova smyslu; charakterizuje mnohonárodní Habsburskou monarchii z hlediska zájmů jejích součástí)	Odraz osvícenství v revolucích a idea svobody, modernizace společnosti • český stát v habsburské monarchii • soupeření evropských velmocí • politické systémy • barokní kultura, osvícenství • osvícenství • vznik USA • francouzská revoluce, napoleonské války • rok 1848 • průmyslová revoluce • proměny evropské společnosti v 19. století • vývoj habsburské monarchie • kolonialismus, dekolonizace • svět před první světovou válkou • kulturní vývoj v 19. století Moderní doba I (1914–1939)

	H-26: charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace H-27: <i>charakterizuje vliv vědeckého poznání a technického pokroku od průmyslové revoluce do současnosti na změny společnosti i sociální svobody a postavení jedince</i> (vysvětlí vliv vědeckého poznání a technické a průmyslové modernizace společnosti na změny ve společnosti; popíše význam průmyslové revoluce pro vznik nových společenských vrstev a jejich vzájemné vztahy; charakterizuje sociální změny a změny v postavení žen a dětí v průběhu 19. a 20. století; uvede a popíše příklady pozitivního vlivu výsledků vědy a techniky na jednotlivce i společnost; uvede a popíše příklady zneužití výsledků vědy a techniky při válečných konfliktech 20. a 21. století; vysvětlí dopady vědecké a technické modernizace na polarizaci společnosti) H-28: určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace H-29: vysvětlí expanzivní záměry velmocí a jejich důsledky H-30: <i>interpretuje události světových válek z pohledu vztahů mezi velmocemi a snah o následnou demokratizaci společnosti</i> (vysvětlí na pozadí koloniální expanze velmocí a mezinárodního vývoje 19. století vznik problémů rozděleného světa vedoucího k první světové válce) H-31: <i>posoudí historickou podmíněnost nerovností mezi lidmi a jejich projevy v současnosti</i> (vysvětlí vliv vzniku koloniální soustavy a dekolonizace na nerovnosti mezi lidmi) H-32: charakterizuje první světovou válku, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky H-33: vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrcoáním politických problémů, které byly provázeny radikalizací pravicových i levicových protidemokratických sil H-34: <i>interpretuje události světových válek z pohledu vztahů mezi velmocemi a snah o následnou demokratizaci společnosti I.</i> (charakterizuje politické a společenské uspořádání meziválečného Československa s akcentem na základní rysy demokracie)	• první světová válka a vznik Československa • uspořádání světa po první světové válce • meziválečné totalitní systémy • meziválečné Československo • hospodářská krize a její důsledky • Evropa a svět ve druhé polovině 30. let
4	H-35: <i>interpretuje události světových válek z pohledu vztahů mezi velmocemi a snah o následnou demokratizaci společnosti II.</i> (objasní na pozadí událostí 2. světové války pojmy fašismus, nacismus, antisemitismus, holocaust, diktatura proletariátu, komunistický totalitarismus; vymezí na pozadí výsledků druhé světové války a vývoje druhé poloviny 20. století současné rozdělení světa a postavení velmocí; vysvětlí s využitím poznatků o studené válce rozpad sovětského bloku a jeho důsledky)	Moderní doba II (1939–1945) • druhá světová válka • naše země za 2. světové války • holokaust Moderní doba III – soudobé dějiny • studená válka, vznik bipolárního světa • významné momenty západního a východního bloku • klíčové události československých poválečných dějin

	H-36: charakterizuje druhou světovou válku, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky H-37: charakterizuje vznik, vývoj bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty H-38: vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v naší zemi H-39: popíše vývoj významných postkoloniálních rozvojových zemí H-40: popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech H-41: charakterizuje společnost, společenské role a posoudí význam příslušnosti ke společenským skupinám (rozliší historické kořeny nábožensky a rasově motivovaných konfliktů a jejich dopady na společnost 20. a 21. století) H-42: vysvětlí význam historické zkušenosti pro současnou společnost (rozliší příčiny i následky vzniku různých typů konfliktů v minulosti i současnosti; porovná měnící se ničivost válečných konfliktů a dopady na civilní obyvatelstvo v historických souvislostech; charakterizuje na příkladech z dějin 20.-21. století omezování veřejnosti v přístupu k informacím a posoudí jeho oprávněnost) H-43: vysvětlí význam historické zkušenosti pro současnou společnost (čte s porozuměním vybrané historické dokumenty) H-44: posoudí historickou podmíněnost nerovností mezi lidmi a jejich projevy v současnosti (charakterizuje klíčové dějinné události spjaté s ovládním člověka člověkem)	• třetí svět, dekolonizace a vybrané konflikty • zánik bipolarizace, uspořádání nového světa • evropská integrace • globální problémy
--	--	--

Poznámky a komentáře: Při výuce témat spjatých s kulturou a uměním budou vždy v rámci propojení s literaturou připomenuty významné osobnosti literární tvorby daných kulturních a uměleckých období. Budou připomínány zejména ty osobnosti, které svým dílem reflektovaly probírané historické období.

VÝSTUPY z obsahu *Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk v lidském společenství* (H-8, H-25, H-27, H-30, H-31, H-34, H-35, H-41, H-42, H-43, H-44)

8.18 Filosofie

8.18.1 Obsah předmětu

Filosofie jako předmět ve 4. ročníku lycea je navázána na oblast **Společenskovědní a humanitní vzdělávání – Člověk v lidském společenství**. Výuka je zaměřena na systematické rozvíjení kritického a tvořivého myšlení žáků skrze seznámení s hlavními oblastmi a dějinami filosofie.

Úvod tvoří témata zaměřená na podstatu filosofického myšlení, kde žáci zkoumají základní otázky týkající se bytí, pravdy, poznání či smyslu života a učí se rozlišovat filosofii od mýtu, náboženství, vědy a umění. Následuje filosofie vědy, která představuje historický vývoj reflexe přírodního světa a lidského poznání od před Sokratiků, přes Aristotela a středověké myslitele až po novověkou diskusi mezi racionalismem a empirismem, úvahy Kanta a osvícenců, a vrcholí pohledy pozitivismu, Kuhnovou teorií paradigmat a postmoderní kritikou vědeckého myšlení.

V tematickém celku *Politická filosofie a filosofie dějin* žáci analyzují myšlenky o uspořádání společnosti, moci, právu a smyslu dějin u významných autorů od Platona, Aristotela a Augustina přes renesanční a novověké teoretiky až po kritiku modernity v 19. a 20. století (Marx, Havel, Patočka).

Závěrečnou část tvoří etika, zaměřená na formování morálních postojů a hodnot od antiky po současnost. Žáci sledují vývoj etického myšlení od Sokrata a stoiků přes křesťanské a novověké etiky (Komenský, Kant, Voltaire) až po iracionalismus, fenomenologii a existencialismus.

8.18.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	0	0	0	1
Orientační roční hodinová dotace	0	0	0	32

8.18.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

4. ročník	Podstata filosofie Filosofie vědy Politická filosofie a filosofie dějin Etika
-----------	--

Výuka probíhá v týdenní hodinové dotaci a je založena na diskusi, interpretaci textů a psaní esejí, čímž směřuje k hlubšímu osobnostnímu i společenskému zrání studentů. Žáci jsou vedeni k propojování vědomostí z jiných předmětů jako český jazyk a literatura, historie a politologie. Při výuce jsou využívány moderní informační komunikační technologie.

8.18.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK uk učení komunikací, osobnostní a sociální, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, kulturní, digitální

8.18.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
4	F-1: posoudí smysl filozofie a etiky pro život člověka a společnosti <i>F-1a: charakterizujte předmět zájmu filozofie a etiky (objasní, jakými otázkami se zabývá filozofie a etika)</i> <i>F-1b: vysvětlí význam a vliv (odkaz) vybraných myslitelů minulosti pro současný svět</i> <i>F-1c: charakterizuje na příkladech vnímání svobody, pravdy, krásy/ošklivosti a vztahu</i>	Podstata filosofie ▪ základní filosofické otázky ▪ vztah filosofie k mýtu, náboženství, vědě a umění Filosofie vědy ▪ před Sokratikami ▪ Aristoteles ▪ vybrané příspěvky středověku a renesance

	<i>člověka a společnosti v minulosti a současnosti</i> <i>F-1d: posoudí vliv faktorů působících na vytváření životních postojů a hodnot člověka</i> <i>F-1e: vysvětlí zodpovědnost každého člověka za své jednání, názory a postoje vůči ostatním lidem</i> <i>F-1f: představí a v diskusi argumentačně obhájí vlastní filozofické a etické přesvědčení</i>	▪ novověk: racionalismus, empirismus, Kant, osvícenci ▪ 19. století: pozitivismus ▪ 20. století: Kuhn, scientismus, postmoderna Politická filosofie a filosofie dějin ▪ Platon a Aristoteles, sv. Augustinus ▪ renesance Machiavelli, Grotius, Erasmus ▪ novověk: Hobbes, Locke, Rousseau, Hegel ▪ 19. století: Marx ▪ 20. století: Patočka, Havel Etika ▪ antika: Sokrates, helenismus ▪ vybrané příspěvky středověku a renesance ▪ novověk: Komenský, Kant, Voltaire ▪ 19. století: iracionalismus ▪ 20. století: fenomenologie, existencialismus
Poznámky a komentáře: Název předmětu vychází ze starořeckého původu slova, proto má stylově příznakovou podobu; u indikátorů byla převzata počestná podoba. Žáci během roku plní jeden základní (kompletní) výstup, jenž v sobě ale obsahuje šest indikátorů, které jsou označeny a-f.		

8.19 Ekonomie

8.19.1 Obsah předmětu

Ekonomie jako předmět představuje základní stavební kámen pro pochopení komplexního světa hospodářství a jeho vlivu na život jednotlivce i společnosti jako celku. Neslouží pouze k osvojení si teoretických konceptů a mechanismů, ale především rozvíjí kritické myšlení, schopnost analyzovat ekonomické jevy a přijímat informovaná rozhodnutí v osobním i profesním životě.

Ekonomie je vnímána jako dynamická společenská věda, která zkoumá, jak lidé a společnosti alokují vzácné zdroje k uspokojení svých potřeb a přání. V kontextu lycea se zaměřuje na propojení teoretických základů s praktickými aplikacemi, čímž žákům umožňuje aktivně se orientovat v tržním prostředí, rozumět fungování státu a finančních institucí a zvažovat etické a sociální aspekty ekonomického chování.

Předmět přesahuje rámec pouhého memorování definic. Klade důraz na rozvoj analytických dovedností, schopnost identifikovat příčiny a důsledky ekonomických jevů, hodnotit různé ekonomické politiky a jejich dopady a formulovat vlastní argumenty podložené ekonomickou logikou. Žáci jsou vedeni k pochopení vzájemné provázanosti ekonomických subjektů, fungování tržních sil, úlohy státu v ekonomice a významu finanční gramotnosti.

V konečném důsledku má předmět vybavit studenty znalostmi a dovednostmi potřebnými pro aktivní a odpovědné občanství v moderní společnosti, kde ekonomické otázky hrají klíčovou roli v rozhodování na všech úrovních.

S ohledem na výše uvedené je logické, že je předmět spojen s oblastí ***Společenskovědní a humanitní vzdělávání – Člověk a právo a Člověk, ekonomie a podnikání.***

Obecné cíle předmětu směřují k tomu, aby žák:

- získal základní ekonomickou gramotnost, která mu umožní rozumět klíčovým pojmům, principům a mechanismům fungování tržní ekonomiky a národního hospodářství;
- rozvinul schopnost kriticky analyzovat ekonomické informace a argumenty z různých zdrojů a rozlišovat mezi fakty a názory;
- aplikoval ekonomické myšlení na reálné situace v osobním, profesním i občanském životě a činil informovaná rozhodnutí;
- pochopil roli a význam jednotlivých ekonomických subjektů (domácností, firem, státu, finančních institucí) a jejich vzájemné interakce;
- získal povědomí o hlavních ekonomických politikách státu (fiskální, monetární, sociální) a jejich dopadech na společnost;
- zvládl základy finanční gramotnosti potřebné pro efektivní správu osobních financí a orientaci ve finančním světě;
- rozvinul povědomí o etických a sociálních aspektech ekonomického chování a dopadech ekonomických rozhodnutí na životní prostředí a společnost;
- získal základní orientaci v problematice podnikání a pochopil principy tvorby podnikatelského plánu;
- získal základní znalosti o trhu práce a dovednosti potřebné pro úspěšné uplatnění se na trhu práce;
- rozvinul schopnost komunikovat o ekonomických tématech srozumitelně a argumentačně.

K naplnění cílů slouží projektová výuka, případové studie, simulace, hry, brainstorming; vyhledávání, analýza a interpretace ekonomických dat a informací z různých zdrojů (médiu, statistiky, odborné publikace); diskuse, debaty a prezentace vlastních názorů podložených ekonomickými argumenty; vyhledávání informací, zpracování dat a prezentace výsledků; využívání mezipředmětových vztahů.

Důraz je kladen na praktickou aplikaci získaných znalostí a dovedností. Pozornost také věnována etickým a sociálním aspektům ekonomického rozhodování, kdy jsou žáci vedeni ke zvažování širších společenských a environmentálních dopadů ekonomických aktivit.

Ve výuce jsou využívány moderní technologie a digitální zdroje pro vyhledávání informací, zpracování dat a prezentaci výsledků.

Učitel vytváří podnětné a spolupracující učební prostředí, které podporuje vzájemnou výměnu názorů a zkušeností mezi žáky.

8.19.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	3	3	3	3
Orientační roční hodinová dotace	96	96	96	96

8.19.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Základní ekonomická východiska Historický vývoj ekonomických teorií Zákon vzácnosti a zákon ekonomie času Teorie potřeb Základní ekonomické pojmy (Ekonomické subjekty / Hospodářský proces / Trh a jeho zákony / Ekonomika a neziskový sektor / Hodnocení národního hospodářství / Ekonomická rovnováha a ekonomický růst. Hospodářský cyklus) Úloha státu v ekonomice Veřejné finance a dluh Ekonomické reformy a transformace
2. ročník	Peníze a finanční trhy (Peníze / Hospodaření domácností / Finanční trhy / Bankovníctví / Pojišťovnictví)
3. ročník	Podnik a podnikání v tržní ekonomice (Podnik, podnikatel, podnikání / Založení, vznik, zrušení a zánik obchodní společnosti / Typologie podniků / Sdružení podniků / Majetková a kapitálová výstavba podniku / Dlouhodobý majetek a technický rozvoj / Zásobování a logistika / Výroba, jakost a inovace)
4. ročník	Trh práce a profesní volba (Trh práce a profesní volba / Pracovně-právní vztahy / Osobní management) Trendy na trhu práce Sociální dialog a tripartita Evropské pracovní právo

8.19.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, digitální

8.19.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	E-1: aktivně používá základní ekonomickou terminologii E-2: charakterizuje základní ekonomické systémy E-3: vysvětlí podstatu trhu a uvede jejich členění E-4: představí vývoj ekonomického myšlení E-5: objasní podstatu potřeb, statků a služeb E-6: definuje ekonomické subjekty E-7: aplikuje práva a povinnosti občana ve vztahu k vybraným právním předpisům (dovede aktivně řešit situace v oblasti obrany spotřebitelských zájmů) E-8: aplikuje ekonomické teorie v osobním a profesním životě (vysvětlí základní ekonomické	ZÁKLADNÍ EKONOMICKÁ VÝCHODISKA - Terminologie oboru (ekonomie, ekonomika, mikro/makroekonomie; hospodářství, hospodaření, hospodárnost; sektory ekonomiky; institucionální sektory) - Ekonomické systémy (primární ekonom. problém; tradiční /zvyková/ ekonomika, příkazová, tržní, centrálně plánovaná, smíšená) - Tržní mechanismus (vymezení pojmu „trh“; klasifikace trhů /podle velikosti, podle stupně agregace, podle předmětu směny/; dokonalý trh; segment trhu)

	<i>otázky; vysvětlí stanovení rovnovážné ceny na dokonalém a nedokonalém trhu; charakterizuje výrobní faktory a vysvětlí hranici produkčních možností a náklady obětované příležitosti; vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na finanční situaci obyvatel a na příkladu ukáže jak se bránit jejím nepříznivým důsledkům; uvede hlavní výhody a nevýhody mezinárodního obchodu a vliv ochranných opatření na ekonomickou situaci dané země)</i> E-9: rozlišuje mezi HDP a HNP, uvědomuje si podstatu a zápory šedé a černé ekonomiky E-10: rozumí hospodářskému cyklu i příčinám a důsledkům jeho cyklických výkyvů E-11: vyhotoví vybraná daňová přiznání na základě poznatků o daňové soustavě (vysvětlí úlohu daní ve státním rozpočtu; charakterizuje nejčastější daně v ČR; provede jednoduchý výpočet daní z příjmu FO; vyhotoví daňové přiznání k daní z příjmu FO; vyhotoví jednoduchý výpočet zdravotního a sociálního pojištění; vyhotoví a zkontroluje daňový doklad)	Historický vývoj ekonomických teorií (merkantilismus; klasická škola; utopický socialismus a marxismus; rakouská škola; neoklasická škola; keynesiánství; monetarismus) Zákon vzácnosti a zákon ekonomie času Teorie potřeb (potřeby nehmotné a hmotné, statky a služby) ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ POJMY • Ekonomické subjekty (domácnosti, firmy, stát, zahraniční subjekty; koloběh v ekonomice) • Hospodářský proces (výroba a výrobní faktory /práce, půda, kapitál/; rozdělování a přerozdělování; směna; spotřeba) • Trh a jeho zákony (zboží, peníze; zákony trhu /nabídka, poptávka, rovnovážná cena/; konkurence, hospodářská soutěž; selhání trhu) • Ekonomika a neziskový sektor (srovnání ziskového a neziskového sektoru; státní neziskové organizace) • Hodnocení národního hospodářství (HDP, HNP; čisté ekonomické bohatství; problematika šedé a černé ekonomiky) • Ekonomická rovnováha a ekonomický růst. Hospodářský cyklus (fáze cyklu, příčiny cyklických výkyvů) ÚLOHA STÁTU V EKONOMICE • Hospodářská politika státu (subjekty hospodářské politiky) • Monetární politika (centrální banka, úrokové sazby, peněžní zásoba, inflace a deflace; zahraniční platební a obchodní bilance; mezinárodní obchod) • Fiskální politika (státní rozpočet, daně a odvody, veřejné výdaje; celnictví) • Sociální politika (sociální zabezpečení /důchodový systém, systém sociálních dávek, životní minimum/, zdravotní péče, vzdělávání, úřad práce, nezaměstnanost, státní politika zaměstnanosti) • Ekonomické funkce státu (alokační, redistribuční, stabilizační) a trendy Veřejné finance a dluh (udržitelnost veřejného dluhu) Ekonomické reformy a transformace
2	E-12: vysvětlí podstatu peněz, jejich typy i roli v ekonomice E-13: aplikuje ekonomické teorie v osobním a profesním životě (uvede nejdůležitější makroekonomické pojmy a vliv jejich výše na kvalitu života a podnikání v daném státě) E-14: rozhoduje o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet (rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti; navrhne řešení schodkového rozpočtu a uvede rizika spojená s řešením této situace; posoudí nabídky nejrozumnějších typů úvěrů od bankovních i nebankovních subjektů, způsobů jejich zajištění a uvede rizika využití jejich služeb; uvede, jak řešit předlužení; vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPNS;	PENÍZE A FINANČNÍ TRHY Peníze • Historie peněz a jejich vývoj (od barteru k moderním formám) • Funkce peněz (prostředek směny, zúčtovací jednotka, uchovatel hodnoty) • Typy peněz (hotovostní, bezhotovostní, digitální) • ČNB a její role v peněžním oběhu • Inflace a její vliv na hodnotu peněz Hospodaření domácnosti • Osobní finance (správa osobního rozpočtu, úvěry, spoření) • Finanční plánování a cíle • Finanční produkty a služby pro domácnosti • Finanční gramotnost a prevence finančních rizik

	uveďte možné investiční příležitosti, posoudí jejich rizika i míru výnosnosti v čase; vysvětlí nejobvyklejší produkty pojišťovacího trhu a vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby; uveďte, jak se může průměrný občan zajistit na stáří)	Finanční trhy • Struktura finančních trhů (peněžní, kapitálový, trh drahých kovů, devizový trh) • Peněžní trh (vklady a úvěry; krátkodobé cenné papíry /depozitní certifikáty, směnky, pokladniční poukázky, bankovní akcepty) • Kapitálový trh (termínované vklady, úvěry, cenné papíry /akce, podílové listy, obligace, hypoteční zástavní listy/) • Burzy a burzovní obchody (druhy burz; burzy v ČR) Bankovníctví • Bankovní systém ČR • Centrální banka vs. obchodní banky • Bankovní služby obchodních bank Pojišťovnictví • Povinné vs. dobrovolné pojištění • Trh pojišťovacích služeb v ČR (životní a neživotní pojištění; druhy komerčního pojištění) • Životní pojištění a penzijní připojištění • Jiné formy finančních produktů
3	E-15: vysvětlí založení podniku i možnosti jeho zániku; aplikuje práva a povinnosti občana ve vztahu k vybraným právním předpisům (vysvětlí možnosti založení FO/PO v souladu s platnou legislativou) E-16: orientuje se v typologii podniků a chápe rozdíl mezi nimi E-17: řídí realizaci jednoduchého projektu (naplánuje aktivity projektu; navrhne rozpočet projektu vzhledem k navrženým aktivitám; stanoví základní ukazatele a sleduje jejich naplňování; vede projektový tým; uveďte, jak by řešil krizové situace v projektu; vyhodnotí úspěšnost projektu) ← založení fiktivní firmy E-18: zpracuje podklady související s podnikáním (připraví podnikatelský záměr; sestaví zakladatelský rozpočet; zkalkuluje cenu zboží nebo služby; vysvětlí na příkladu základní povinnosti podnikatele vůči státu a zaměstnancům; vede daňovou evidenci; vysvětlí na příkladech etiku v podnikání)	PODNIK A PODNIKÁNÍ V TRŽNÍ EKONOMICE Podnik, podnikatel, podnikání Založení, vznik, zrušení a zánik obchodní společnosti • Předmět a místo podnikání, právní forma a jméno podniku, podnikatelský plán, zakladatelský rozpočet • Rizika podnikání a jejich minimalizace • Proces založení podniku • Přeměna společnosti • Zrušení společnosti (zrušení s likvidací vs. insolvenční řízení; ekonomické aspekty) • Konkurs a ochranná lhůta • Obchodní firma Typologie podniků • Kritéria třídění • Podniky jednotlivce (živnosti) • Obchodní společnosti (osobní vs. kapitálové) • Družstva • Veřejné (státní) podniky Sdružení podniků (zájmová sdružení a pracovní společenství; konsorcium; společný podnik; kartel a trust; franchising; koncern; holdingová společnost; fúze; nadnárodní společnosti) Majetková a kapitálová výstavba podniku Dlouhodobý majetek a technický rozvoj (členění dlouhodobého majetku; způsoby pořízení DM; oceňování a odepisování DM; evidence DM; reprodukce DM; technický rozvoj) Zásobování a logistika (členění oběžného majetku firmy a jeho koloběh; zásady racionálního zásobování; plán zásobování; řízení zásob; právní stránka obchodních vztahů; logistika) Výroba, jakost a inovace (příprava a plán výroby; průběh výroby; inovace a podnikání)
4	E-19: řeší aktivně životní právní a úřední situace (vysvětlí práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele)	TRH PRÁCE A PROFESNÍ VOLBA • Práce vs. pracovní síla (nabídka a poptávka na trhu práce – faktory ovlivňující trh práce;

	E-20: orientuje se v základní problematice pracovního práva, resp. zákoníku práce E-21: zná základní techniky, které mu pomohou s lepší organizací pracovního i osobního života E-22: uvědomuje si nebezpečí workoholismu a dlouhodobého stresu či opakovaných konfliktů na pracovišti, a proto aktivně sleduje trendy a techniky, které mu pomohou náročné životní situace překonat a zvládnout	zaměstnanec vs. zaměstnavatel vs. OSVČ; švarcsystém) • Předpoklady pro výkon povolání • Dobrovolnictví jako příležitost k rozvíjení pracovních zkušeností • Vzdělávání a rekvalifikace (celoživotní učení) • Pracovní pohovor (příprava, úskalí; řeč těla) Pracovně-právní vztahy • Vznik pracovního poměru • Pracovní smlouva a její náležitosti • Povinnosti plynoucí z pracovního poměru (práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele) • Změny a skončení pracovního poměru • Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr • Pracovní doba, přestávky v práci a odměna za práci (mzda vs. plat) • Dovolená • Pracovní podmínky žen a mladistvých • Odpovědnost za škodu • Zaměstnání, hledání zaměstnání • Služby úřadu práce • Podpora v nezaměstnanosti • Odbory a kolektivní vyjednávání • Bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci • Pracovní úraz a odškodnění Osobní management • Time management a organizace práce • Stanovování cílů a priorit • Work-life balance a prevence vyhoření • Workoholismus a jeho dopady • Zvládání stresu a konfliktů na pracovišti Trendy na trhu práce (digitalizace, automatizace) Sociální dialog a tripartita Evropské pracovní právo
Poznámky a komentáře: <u>VÝSTUPY</u> Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk a právo: E-7, E-15 Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk, ekonomie a podnikání: E-8, E-11, E-13, E-14, E-17, E-18, E-19		

8.20 Marketing a management

8.20.1 Obsah předmětu

Marketing a management je předmět, který je obsahově navázán na dvě oblasti: **Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk, ekonomie a podnikání** a **Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu – Spolupráce a vztahy s druhými**.

Cílem předmětu je seznámit žáky se základními pojmy a principy marketingu a managementu, rozvíjet jejich schopnost aplikovat marketingové a manažerské nástroje v praxi a podporovat u žáků kreativní a analytické myšlení tak, aby byli připraveni na uplatnění v podnikatelské sféře.

Během dvou let se žáci konkrétně seznámí s/se:

- základními principy marketingu: pochopí, jak firmy identifikují potřeby zákazníků, vytvářejí pro ně hodnotu a budují vztahy; naučí se problematiku marketingovém mixu (produkt, cena, distribuce, komunikace) i to, jak ho firmy využívají;
- analýzou trhu a chování zákazníků: získají povědomí o tom, jak zkoumat trh, segmentovat zákazníky a porozumět jejich nákupnímu chování;
- základy managementu: poznají klíčové manažerské funkce (plánování, organizování, vedení, kontrola) a jejich význam pro úspěšné fungování organizace;
- strategickým a finančním řízením: získají základní přehled o tom, jak firmy stanovují své cíle, plánují strategii a hospodaří s financemi;
- etickými aspekty podnikání: budou si vědomi společenské odpovědnosti firem a etických principů v marketingu a managementu.

Ke splnění cílů jsou využívány diskuse, případové studie a praktická cvičení, skupinové i individuální projekty a prezentace, simulační hry a modelové situace, setkání s odborníky z praxe i návštěvy firem. Důraz kladen na propojení teorie s praxí. Při výuce jsou využívány moderní informační komunikační technologie.

8.20.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	0	0	2	2
Orientační roční hodinová dotace	0	0	64	64

8.20.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

3. ročník	Úvod do marketingu Základní marketingové koncepty Nová marketingová realita Orientace společnosti na trh Strategické plánování v marketingu Analýza makroprostředí Marketingový mix (4P)
4. ročník	Marketingový výzkum Definice managementu a manažera Základní typy (druhy) managementu Etika v marketingu a managementu Historie managementu

8.20.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, kompetence kulturní, k řešení problémů, digitální

8.20.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
3	K-1: orientuje se v základní terminologii marketingu K-2: dokáže vypracovat SWOT analýzu K-3: aplikuje v praxi marketingové poznatky (uvede nejčastěji používané marketingové nástroje; navrhne propagační nástroje organizace /logo, leták, slogan, vizitku atd./; uvede klady a zápory marketingové kampaně velké obchodní společnosti, kterou v nedávné době zaznamenal; navrhne jednoduchou reklamní kampaň s ohledem na cílovou skupinu zákazníků firmy se speciálním důrazem na reklamu na sociálních sítích; uvede, jak by hodnotil efektivitu marketingové kampaně)	Úvod do marketingu - Vymezení pojmu marketing a historie jeho vývoje - Základní typy objektů, s nimiž marketéři pracují (zboží, služby, události, zážitky, osoby, místa, vlastnická práva, organizace, informace, myšlenky) - Kdo se marketingem zabývá a segmentace trhu (marketéři a potenciální zákazníci; klíčové zákaznické trhy; trhy, virtuální trhy a metatrhy) Základní marketingové koncepty - Potřeby, přání a poptávka; cílové trhy, positioning a segmentace; nabídky značky; hodnota a uspokojení; marketingové kanály; dodavatelský řetězec; konkurence; marketingové prostředí Nová marketingová realita - Hlavní společenské síly a nové schopnosti společnosti - Marketing v praxi (nová role marketingového ředitele; marketing v praxi) Orientace společnosti na trh - Výrobní, výrobní a prodejní koncept - Marketingový koncept vs. holistický marketingový koncept - Vztahový, integrovaný, interní a výkonový marketing Strategické plánování v marketingu - Strategické plánování podnikatelské jednotky (poslání podnikatelské jednotky; analýza SWOT; formulace cílů a strategií) - Plánování na úrovni výrobku: povaha a obsah marketingového plánu Analýza makroprostředí - Potřeby a trendy - Demografické a ekonomické prostředí - Společensko-kulturní prostředí - Přírodní a technické prostředí Marketingový mix (4P) - Cena. Výrobek. Propagace. Distribuce
	K-4: rozumí podstatě marketingového výzkumu, dokáže vyhledat zdroje dat a pracovat s nimi, umí využít vybrané metody marketingového výzkumu K-5: efektivně týmově spolupracuje (reflektuje různé role ve skupině a vyhodnocuje své zapojení; vede skupinovou práci a využívá zpětnou vazbu ke zvýšení efektivity; podporuje ostatní členy týmu v jejich úspěšném zapojení) K-6: v roli strategického manažera fiktivní firmy dokáže formulovat vize, cíle i strategie dalšího rozvoje a působení na trhu K-7: coby projektový manažer fiktivní firmy je schopen sestavit projektový tým a naplánovat a realizovat jednoduchý projekt, ukončit ho i vyhodnotit, a to i z finančního hlediska	Marketingový výzkum - Systém a proces marketingového výzkumu - Zdroje dat a metody výzkumu - Nástroje výzkumu Definice managementu a manažera - Management, manažer a jeho role Základní typy (druhy) managementu <u>Strategický management</u> (vize, mise, cíle; analýza konkurence a trhu – Porterův model pěti sil; formulace a implementace strategie; strategické řízení) <u>Řízení lidských zdrojů</u> (nábor a výběr zaměstnanců; motivace a hodnocení zaměstnanců; rozvoj a vzdělávání zaměstnanců; pracovní právo) <u>Projektový management</u> (základy projektového řízení; plánování a realizace projektu; hodnocení a ukončení projektu; projektový tým)

	K-8: chápe význam etického chování ve vztahu k zákazníkovi i ostatním subjektům trhu	• <u>Finanční management</u> (základy finančního řízení; rozpočet a finanční plánování; hodnocení finanční výkonnosti; finanční ukazatele) Etika v marketingu a managementu • Společenská odpovědnost organizace • Etické kodexy a standardy • Řešení etických dilemat • Udržitelný rozvoj Historie managementu
Poznámky a komentáře: Výstup z oblasti Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk, ekonomie a podnikání (K-3). Výstup z oblasti Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu – Spolupráce a vztahy s druhými (K-5).		

8.21 Veřejná správa

8.21.1 Obsah předmětu

Předmět Veřejná správa si klade za cíl seznámit studenty lycea se základy fungování veřejné správy v České republice v širším kontextu. Prostřednictvím teoretických základů a praktických aplikací předmět u žáků rozvíjí povědomí o struktuře, principech a činnostech státní správy a samosprávy na různých úrovních. Důraz je kladen na pochopení vzájemných vztahů mezi orgány veřejné správy, jejich kompetencí a dopadu jejich rozhodnutí na život občanů.

V 1. ročníku se žáci seznámí s úvodními koncepty veřejné správy, historickým vývojem a ústavními základy. Detailněji prozkoumají strukturu a fungování státní správy, včetně jednotlivých ministerstev a dalších ústředních orgánů. Zásadní část výuky je věnována samosprávě, jejímu členění, orgánům a kompetencím obcí a krajů, včetně problematiky financování a voleb do samosprávných orgánů.

Ve 2. ročníku se pozornost přesouvá k praktičtějším aspektům veřejné správy a jejímu vztahu k občanům. Žáci se budou zabývat různými typy veřejných služeb a způsoby jejich poskytování. Důležitou součástí výuky je téma práv a povinností občanů ve vztahu k veřejné správě, možnosti komunikace s úřady a formy občanské participace. V závěrečné části se žáci seznámí s aktuálními výzvami a trendy ve veřejné správě, jako je digitalizace, vliv Evropské unie, otázky životního prostředí a boje proti korupci. Nedílnou součástí výuky jsou praktické dovednosti, jako je vyhledávání informací, orientace v právních předpisech a vyplňování úředních dokumentů.

Výuka je koncipována interaktivně s využitím přednášek, diskusí, analýzy případových studií a práce s reálnými dokumenty. Důležitou součástí jsou projektové aktivity, které žákům umožňují aplikovat získané znalosti v praxi a rozvíjet klíčové kompetence. Exkurze a besedy s odborníky z praxe doplňují teoretickou výuku a přinášejí cenné praktické vhledy do fungování veřejné správy. Cílem předmětu je nejen poskytnout studentům solidní teoretické základy, ale také je vybavit praktickými dovednostmi a podpořit jejich aktivní občanství a zájem o veřejné dění.

Předmět je navázán na oblast **Společenskovední a humanitní vzdělávání – Člověk a právo**.

Při výuce jsou využívány moderní informační komunikační technologie.

8.21.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	2	3	0	0
Orientační roční hodinová dotace	64	96	0	0

8.21.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. ročník	Úvod do veřejné správy Orgány veřejné správy Právní základy veřejné správy Základy správního řízení
2. ročník	Veřejná správa a občan Veřejné služby Financování veřejné správy Kontrola a dohled ve veřejné správě Evropská veřejná správa Praktické dovednosti

8.21.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, digitální

8.21.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Učivo
1	V-1: <i>dovede se s využitím historického poznání orientovat v systému právních dokumentů (vysvětlí, kdo může být autorem právního předpisu /Parlament, vláda, prezident, orgán úřední správy, ČNB, kraj, obec/; popíše proces vzniku právních předpisů na jednotlivých úrovních)</i> V-2: <i>řeší aktivně životní právní a úřední situace (objasní význam lhůt v právních úkonech)</i> V-3: <i>orientuje se ve struktuře veřejné správy v ČR, rozlišuje orgány státní správy a samosprávy</i> V-4: <i>zná podstatu právních základů veřejné správy</i> V-5: <i>vysvětlí podstatu a průběh správního řízení</i>	Úvod do veřejné správy - Definice a význam veřejné správy (podstata, role, rozdíl mezi veřejnou a soukromou správou) - Historický vývoj veřejné správy (od starověku po současnost, s důrazem na vývoj v českých zemích) - Principy fungování veřejné správy (zákonnost, nestrannost, efektivita, transparentnost) - Struktura veřejné správy v ČR (hlavní orgány veřejné správy, jejich hierarchie a funkce) Orgány veřejné správy - Státní správa a samospráva (rozdíl, příklady orgánů státní správy a samosprávy) - Úloha a funkce jednotlivých orgánů (kompetence a odpovědnosti jednotlivých orgánů, jejich vliv na každodenní život občanů) - Kompetence a odpovědnosti (detailní přehled kompetencí a odpovědností jednotlivých orgánů veřejné správy) Právní základy veřejné správy - Ústava ČR a zákony (klíčové zákony upravující veřejnou správu) - Správní řád (přehled, význam, aplikace v praxi) - Zákon o obcích, krajích a hlavním městě Praze (specifika zákonů upravujících fungování obcí, krajů a hl. města Prahy) Základy správního řízení - Principy a průběh správního řízení (základní principy správního řízení, kroky správního řízení od podání žádosti po rozhodnutí) - Správní akty a rozhodnutí (typy správních aktů, jak se vydávají rozhodnutí, jejich právní účinky) - Opravné prostředky (možnosti odvolání proti rozhodnutí, správní žaloby, další opravné prostředky)
2	V-6: <i>vysvětlí principy českého právního systému (řádu) – vyhledá informace na Portálu veřejné správy</i> V-7: <i>řeší aktivně životní právní a úřední situace (navrhne postupy pro zařizování právních a úředních záležitostí v běžných životních situacích; prokáže porozumění textům právního či úředního charakteru, se kterými se dostává běžně do kontaktu; vyhledá zdroje důvěryhodných a aktuálních informací pro řešení konkrétních životních situací; vysvětlí rizika vyplývající z užití neaktuálních předpisů, informací a vzorů v digitálním prostředí; vysvětlí možnosti obrany proti porušování lidských práv a svobod v konkrétních životních situacích)</i> V-8: <i>zná práva a povinnosti občanů ve vztahu k veřejné správě</i>	Veřejná správa a občan - Práva a povinnosti občanů (právo na informace, právo na účast, povinnost platit daně) - Komunikace s veřejnou správou (úřední jednání, elektronická komunikace, informační systémy – e-Government) - Možnosti zapojení občanů do veřejného dění (petice, stížnosti, veřejná shromáždění, participativní rozpočtování) Veřejné služby - Pojem a druhy veřejných služeb (zdravotnictví, školství, sociální služby, doprava apod.) - Poskytování veřejných služeb (státní, krajské a obecní organizace, neziskové organizace, soukromé subjekty) - Kvalita a dostupnost veřejných služeb (hodnocení kvality, indikátory dostupnosti, problémy a výzvy) Financování veřejné správy

	V-9: dokáže komunikovat s veřejnou správou a vyjmenuje možnosti zapojení občanů do veřejného dění V-10: orientuje se v problematice veřejných služeb i financování veřejné správy V-11: rozumí podstatě kontrolní a dohledové činnosti ve veřejné správě V-12: disponuje základními informacemi o evropské veřejné správě	• Rozpočtové právo (základy rozpočtového práva, jak se tvoří a schvaluje rozpočet veřejné správy) • Financování obcí a krajů (zdroje financování, rozpočtové procesy na místní úrovni) • Dotace a granty (typy dotací a grantů, jak je získat, jejich význam pro veřejnou správu) Kontrola a dohled ve veřejné správě • Interní a externí kontrola (typy kontrol, jejich význam a postupy) • Role Nejvyššího kontrolního úřadu (funkce a kompetence NKÚ, jeho role v systému veřejné správy) • Protikorupční opatření (základní protikorupční opatření, jak se implementují ve veřejné správě) Evropská veřejná správa • Veřejná správa v EU (struktura, její rozdíly oproti národní veřejné správě) • Evropské instituce a jejich role (základní přehled evropských institucí, jejich funkce a vliv na členské státy) • Implementace evropského práva v ČR (příklady) Praktické dovednosti • Vyhledávání informací na úředních portálech (portál veřejné správy, portály ministerstev a úřadů) • Simulace správního řízení (role jednotlivých účastníků) • Vyplňování formulářů a žádostí • Práce s právními předpisy a databázemi (Sbírka zákonů, Sbírka mezinárodních smluv, právní informační systémy)
--	---	---

Poznámky a komentáře: Výstupy oblasti Společenskovední a humanitní vzdělávání – **Člověk a právo** (V-1, V-2, V-6, V-7)

8.22 Maturitní proseminář

8.22.1 Obsah předmětu

Maturitní proseminář je povinný předmět ve 4. ročníku lycea s dvouhodinovou týdenní dotací, realizovaný formou tandemové výuky dvou vyučujících (češtináře a učitele ekonomie). Jeho hlavním cílem je komplexně připravit žáky na úspěšné zpracování a obhajobu maturitní práce, a to bez ohledu na zvolené téma.

Předmět propojuje formální aspekty odborné práce (struktura, jazyková správnost, citace, formátování, práce s informacemi) s metodologickými principy výzkumu a projektového řízení, které jsou aplikovatelné napříč různými obory (humanitní, sociálně-vědní i ekonomické).

Důraz je kladen na aktivní zapojení žáků, rozvoj jejich samostatnosti, kritického myšlení, prezentačních a komunikačních dovedností. Žáci se učí efektivně plánovat a řídit svůj čas při práci na rozsáhlém projektu, analyzovat a hodnotit zdroje informací, aplikovat různé metody výzkumu a prezentovat své závěry.

Předmět respektuje individuální zaměření žáků a jejich volbu tématu maturitní práce. Zatímco hodiny s vyučujícím českého jazyka se zaměřují na obecné principy odborného psaní a prezentace, hodiny s vyučujícím ekonomie rozvíjejí metodologické dovednosti a principy projektového řízení, které jsou přenositelné na širokou škálu témat. V případě zájmu o ekonomická témata (zejména založení fiktivní firmy) poskytuje učitel ekonomie specifické znalosti a nástroje.

Maturitní proseminář představuje integrovanou přípravu, která žákům umožní s jistotou a kompetencí přistoupit k vypracování a obhajobě své maturitní práce, což je klíčová součást jejich maturitní zkoušky.

8.22.2 Časová dotace

Ročník	první	druhý	třetí	čtvrtý
Týdenní hodinová dotace předmětu	0	0	0	2
Orientační roční hodinová dotace	0	0	0	64

8.22.3 Obsahové a organizační vymezení předmětu

Výuka je koncipována do tematických bloků, které se v průběhu školního roku střídají a doplňují. V rámci dvouhodinové týdenní dotace se vyučující českého jazyka a ekonomie střídají (1 + 1 hodina), čímž je zajištěno propojení teoretických poznatků s praktickým procvičováním a diskusí z různých úhlů pohledu.

Hodnocení žáka bude vycházet z aktivního zapojení do výuky, průběžného předkládání a kvality odevzdaných částí maturitní práce v souladu se stanoveným harmonogramem (systematičnost a dosažený pokrok) a dokladu o konzultacích, které žák absolvuje minimálně jednou měsíčně u svého vedoucího práce, jímž může být člen učitelského sboru nebo odborník z praxe. Uzavření klasifikace za 2. pololetí je podmíněno odevzdáním maturitní práce v zadaném termínu.

4. ročník	Maturitní práce Formální náležitosti a základy metodologie Metodologie výzkumu / Rozpracování podnikatelského záměru Intenzivní práce na maturitní práci a konzultace Finalizace maturitní práce a příprava na obhajobu
-----------	---

8.22.4 Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností

ZG čtenářská a pisatelská
KK k učení, komunikační, osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti, k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, kulturní, digitální

8.22.5 Výstupy vzdělávání

Ročník	Žák	Činnosti a dovednosti
4	O-1: odevzdá závazný návrh tématu a jména vedoucího práce (září) O-2: zná formální požadavky práce, orientuje se v základech metodologie výzkumu a analýze dat relevantních pro různé obory (říjen) O-3: aktivně pracuje na své maturitní práci, průběžně konzultuje s vedoucím a odevzdává dílčí části dle harmonogramu (prosinec-únor) O-4: odevzdá hotovou maturitní práci k posouzení vedoucímu práce a oponentovi (březen)	Maturitní práce (září) - význam a cíle; možné zaměření (fiktivní firma vs. výzkumná práce) - brainstorming a diskuse o nápadech; prezentace vzorových prací - kritéria výběru tématu a oslovení potenciálních vedoucích; první konzultace ohledně nápadů Formální náležitosti a základy metodologie (říjen) - struktura odborné práce a základy formátování - úvod do citačních norem a prevence plagiátorství - metodologie výzkumu a analýza dat (kvantitativní vs. kvalitativní výzkum; stanovení výzkumných otázek a hypotéz; metody sběru dat; základy práce s daty /třídění, popis, vizualizace/; kritické hodnocení zdrojů informací a dat; etické aspekty výzkumu /informovaný souhlas, anonymita/) Metodologie výzkumu / Rozpracování podnikatelského záměru (listopad) <u>výzkumné práce</u>: detailní plánování výzkumu, formulace výzkumných otázek a hypotéz, výběr vhodné metodologie a metod sběru dat, etické aspekty výzkumu <u>fiktivní firmy</u>: detailní rozpracování podnikatelského záměru, analýza trhu a konkurence, marketingová strategie, finanční plán (podnikatelská rozvaha) <u>všichni</u>: pokročilejší práce s informačními zdroji a jejich kritické hodnocení Intenzivní práce na maturitní práci a konzultace (prosinec-únor) - individuální práce na teoretické a výzkumné/projektové části; pravidelné konzultace s vedoucími prací; odevzdávání a hodnocení dílčích částí práce; řešení problémů a překážek v průběhu práce; formální úprava textu a citací <u>možná aktivita</u>: vzájemné oponentury rozpracovaných částí, workshopy na specifická témata (např. jak napsat úvod/závěr, jak zpracovat data) Finalizace maturitní práce a příprava na obhajobu (březen-duben) - dokončení a revize maturitní práce; příprava na odevzdání (tisk, vazba) - základy efektivní prezentace - příprava na obhajobu (očekávané otázky, argumentace) <u>možná aktivita</u>: modelové obhajoby
Poznámky a komentáře: Při založení fiktivní firmy čerpají žáci ze svých znalostí z ekonomie a marketingu a managementu.		